LHT Posti Oy

Kansanääni

Mielipidelehti työn, toimeentulon, rauhan ja kansanvallan puolesta

Nro 5/26, marraskuu 2026-joulukuu 2026, 25 vuosikerta, irtonumero 2 €

Venäjäfobia ajaa Euroopan tuhoon-uusi ETYK välttämätön !

Venäjänvastainen politiikka ajaa Euroopan vararikkoon. s. 2
Vallan kolmijako-teoria ja käytäntö. s. 2
Sonkajärven terveysaseman osa-aikaistaminen kallis virhe. s. 3
Uusliberalismin rantautuminen Suomeen- keskusteluun. s. 4
Oikaisuja eläkkeiden leikkaamisen perusteluihin. s. 5
Se on ainoa vaihtoehto eduskunnan sotapuolueille. s. 6
Sanna Marinin ja Jussi Halla-ahon aseveliakseli. s. 7
Ranskan kansallisen liittouman äärioikeistolaiset juuret. s 9
Israelilainen kohudokumentti NAZA-Kuinka keinoäly valjastetaan... s. 10
Venäläisasiantuntijat korostavat BRICS:n tasa-atvoista luonnetta. s. 11

Kuva: Heikki Männikkö

Vappuna 2026 järjestäydyttiin Helsingin vappumarssille. Tunnukset olivat selkeät. Suomi irti Natosta.

Euroopan johtajat kauhistuivat, kun Venäjän, Kiinan ja USA:n neuvotteluissa puhuttiin Euroopan turvallisuudesta. Väitettiin, että meillä on jo ETYJ. Unohdettiin, että Ukrainan kriisi eskaloitui, kun ETYJ-sopimusta rikottiin karkeasti. Se lakkasi olemasta, kun ei puututtu näihin rikkomuksiin. Kyse oli Naton ja EU:n tietoisesta tavoitteesta ottaa Venäjän voimavarat läntisten pääomapiirien hallintaan. Kansan äänen vuoden 2022 ensimmäisissä numerossa ilmoitimme, että tarvitaan uusi rauhansopimus Eurooppaan. Ensi vuoden talousarvio lupaa meille 12,4 miljardin euron alijäämää, jonka Euroopan johtajien järjestämä eskalaatiosota Ukrainassa meille tuottaa. Vain uusi ETYK voi Euroopan kansat pelastaa katastrofilta.

Sivut 2, 3, 6, 17, 20

Ministerit ovat täysin kylminä järjestöjen esityksille

Kuva: Heikki Männikkö

Kansalaisjärjestöt vastustivat 21.4.2026 kehysriihen yhteydessä leikkauksia.

Militarisoinnin osuus budjetista nousee 8 miljardiin. Vuodesta 2030 lähtien se on yli 14 miljardia 5 % maamme BKT: sta. Nämä leikataan ihmisten toimeentulosta. Sote-järjestöt kampanjoivat STEA-rahoituksen leikkauksia vastaan, joista ensi vuonna ryöstetään 84 miljoonaa. Sotamenojen rinnalla tämä tuntuu mitättömältä, mutta se johtaa julkisia sote-palveluja täydentävien Sote-järjestöjen toiminnan alasajoon. Hyvinvointialueilla mm. Pohjois-Savossa Sonkajärvellä lähipalvelujen leikkaukset nostattavat vastarintaa. Häkkänen raivostuu, jos uskaltautuu vastustamaan militarisointia.

Sivut 2, 3, 4 ja 5

BRICS on globaalin etelän vaikutusvaltaisin yhteisö

Kuva: Heikki Männikkö

Venäjä-talolla kuunneltiin 7.11.2026 tarkkaan BRICS-seminaarin luentoja.

Maailmassa toimii yksi valonpilkahdus militaristisen lännen vastapainona. Se on BRICS, globaalin etelän vaikutusvaltaisin järjestö. USA:n johtama yksinapainen maailma sai kilpailijakseen moninapaisuuteen pyrkivän BRICS-maiden koalition, jota vetävät Kiina, Venäjä, Intia, Brasilia ja Iran. BRICS pyrkii mm. kaupan, investointien ja rahoitusjärjestelmien kehittämiseen ja moninaiseen globaaliin yhteistyöhön. Brics-seminaarissa 7.11 esiintyi mm. professori Dmitri Suslov. Hänen mukaansa ei ole yhtään globaalia yhteistyötä vaativaa elämälle tärkeää aluetta, jota BRICS:n toiminta ei sivua.

Katso sivut 11 ja 13

Sivut 2-3

-Venäjänvastainen politiikka ajaa Euroopan vararikkoon.
-Vallan kolmijako-teoria ja käytäntö.
-YK olisi edelleen välttämätön.
-Sonkajärven terveysaseman osa-aikaistaminen on kallis virhe.
-Lähipalvelujen leikkaussuunnitelmat nostattavat vastarintaa.
-Avoin kirje presidentti Stubbille.

Sivut 4-5

-Uusliberalismin rantautuminen Suomeen-avausta keskustelun virikkeeksi/2.
-Hajamieliset kansanedustajat.
-Oikaisuja eläkkeiden leikkaamisen perusteluihin.

Sivut 6-7

-Sodanvastainen kansanrintama on vaihtoehto sotapuolueille.
-Jälleen Haapsalussa.
-Sanna Marinin ja Jussi Halla-ahon aseveliakseli.
- Mitä yhteistä on kehitysavulla ja Suomen puolustusteollisuudella.

Sivut 8-9

-Pelto ei elätä kylväjäänsä.
-Uusi turvallisuussopimus Eurooppaan.
-Marjaliisa Siiran muistolle
-Hyvinvointivaltio murentuu porvarien päätöksellä
-Ranskan kansallisen liittouman äärioikeistolaiset juuret/2

Sivut 10-11

-Israelilainen kohudokumentti NAZA-Kuinka tekoäly valjastetaan tappokoneeksi.
-Journalistinen linjamme sallii valheet.
-Venäläisasiantuntijat korostavat BRICS:n tasa-arvoista luonnetta.

Sivut 12-13

-Lukiolaisten mielenosoitukset laajentuneet koko Ranskaan.
-BRICS on globaalin etelän vaikutusvaltaisin yhteisö.

Sivut 14-15

-Historiallisen materialismin perusteista 6/7 (osa 2).

Sivut 16-17

-Viron poliittisten vankien kohtalo on korkeimmassa oikeudessa.
-Saksan ilmatilan puolustaminen on teknisesti mahdotonta.
-Kun Ukraina ajautui sisällissotaan.

Sivut 18-19

-Kansan ääni kuuluu.
-Työkansan ilmoituksia.
-Mikko Elo kuollut

Sivu 20

-Korean sodan salattu historia julkaistiin vihdoin Suomeksi.
-Amerikan kommunistisen puolueen puoluekokous.
-Mitä asiantuntijat todella tiesivät?
-Kuka sanoi ja mitä?

Kaikkien maiden proletaarit - liittykää yhteen!

Kansanääni

Päätoimittaja:
Tommi Lievemaa

Helsinki 24.11.2026

Venäjänvastainen politiikka ajaa Euroopan vararikkoon

Venäjänvastainen hysteria, joka roihahti Suomessa toden teolla liekkiin Venäjän erikoisoperaation alettua Ukrainassa vuonna 2022, on viime aikoina kiihtynyt ennennäkemättömälle tasolle. Urheilun kansainvälinen vetoomustuomioistuin teki päätökseen, jonka mukaan Venäjän sallitaan palata välittömästi kansainvälisiin jääkiekkokilpailuihin, mukaan lukien nuoriso- ja naisjoukkueet. Ihmiset eri elämänalueilta, ennen muuta poliitikot, ovat kilvan ottaneet kantaa asiaan.

Etenkin sosiaalinen media on räjähtänyt valloilleen, poliitikot kilpailevat siitä kuka ottaa jyrkimmän kannan Venäjään ja sen paluuseen kansainväliseen urheiluun. Kokoomuslaiset näyttävät olevan voitolla Venäjä-hysterian lietsonnassa, mitä tulee jääkiekkokohuun. Äärimmäinen, pähkähullu esimerkki hysteriasta oli kokoomuksen kansanedustaja **Aleksi Jäntin** vaatimus, jonka mukaan Suomeen tulee säätää laki, joka kieltäisi maajoukkueita pelaamasta Venäjää ja Valko-Venäjää vastaan.

Etelä-Afrikan apartheid-hallinto olisi ollut ylpeä Jäntin ja kokoomuksen edesottamuksista; räikeää rasistista syrjintää esitetään kirjattavaksi maamme viralliseen lainsäädäntöön. Latviassa on jo nyt voimassa laki, jonka mukaan maa ei saa pelata hyökkäyssotaa käyvää maata vastaan. Latvia on noudattanut lakiaan valikoivasti: se on ilman tunnontuskia pelannut Yhdysvaltoja vastaan, joka käy parhaillaan brutaalia, provosoimatonta sekä laitonta hyökkäyssotaa Irania vastaan.

Lisäksi kannattaa huomata, ettei Valko-Venäjä ole hyökännyt yhtään minnekään. Silti se on suljettu kilpailujen ulkopuolelle. Jääkiekko ei ehkä ole maailman tärkein asia, mutta sen ympärillä oleva kohu heijastelee hyvin sitä, millainen asenne Suomella tällä hetkellä on Venäjää kohtaan. Jos ulkoministeri on valmis estämään venäläisurheilijoiden pääsyn Suomen kamaralle, ja vieläpä julistaa vievänsä aloitteen EU-tasolle, niin tuskin on odotettavissa mitään edistystä myöskään poliittisten suhteiden tai itärajan avaamisen suhteen.

Talouden ahdinko ja sen myötä kansalaisten ahdinko tulee toisin sanoen vain syvenemään sekä Suomessa että muualla Euroopassa. Useissa Euroopan maissa levottomuudet ja mielenosoitukset ovat levinneet laajalle. Rajusti kallistuneet elinkustannukset, kallis asuminen ja polttoaine ovat ylittäneet ihmisten sietokyvyn Ranskassa ja monessa muussa maassa. Meillä kansalaiset ovat toistaiseksi pysytelleet melko rauhallisina, mutta kansainvälinen tilanne uhkaa heikentyä entisestään. Se merkitsee kasvavia ongelmia myös Suomessa.

Euroopan kannattaisi oman tulevaisuutensa ja selviytymisensä tähden muuttaa kurssiaan suhteessa Ukrainan ja Venäjän konfliktiin. Tulisi hyväksyä se tosiasia, että Ukraina ei tule voittamaan Venäjää sodassa. Tulisi vihdoin hyväksyä rauhansopimus, jollainen oli tarjolla jo keväällä 2022 pian sodan alkamisen jälkeen Istanbulin neuvottelujen tuloksena. Yhtä edullista sopimusta Ukrainan kannalta ei toki enää ole tarjolla sen jälkeen, kun Ukraina lännen pakottamana hylkäsi jo lähes valmiin Istanbulin sopimuksen. Myös lännen sabotoimat Minskin sopimukset olivat Ukrainalle suotuisia, verrattuna nykyiseen surkeaan tilanteeseen.

Suomi ei tule nousemaan nykyisestä kriisistä ilman täydellistä suunnanmuutosta. Tosiasioiden tunnustaminen on katkera pala maamme eliitille, mutta mitään muuta tietä ulos ahdingosta ei ole olemassa.

Toimituksen pääkirjoitus: Tommi Lievemaa

Tilaan Kansanäänen

Taloudellisten syiden vuoksi siirryimme painetusta lehdestä postijakelun sijaan sähköisen PDF-version jakeluun. Tilausmaksujen yms. korottaminen ei ratkaise tätä tilannetta. Kansan äänen toimittamista emme lopeta, vaan sitä tulemme edelleen kehittämään.

Kansan ääni toimitetaan entisessä ulkoasussa. Lähetämme lehden PDF-muotoisen aidon näköisversion lehden ilmestyttyä kaikille tilaajille. Niille, joilla ei ole PDF-tiedoston lukemiseen tarvittavaa laitteistoa, tietokonetta , S-postia yms. lähetämme yksinkertaisen paperikopion.

Toimi näin: Kun haluat, että lähetämme sinulle aina lehden ilmestyttyä KÄ:n PDF-muotoisen näköislehden sähköpostiin, laita meille sähköpostitietosi seuraavaan osoitteeseen: heikki.mannikko@pp1.inet.fi. p. 0440103450 tai sähköpostiosoitteeseen: tilaukset.kansanaani@gmail.com. Jos haluat, että lähetämme sinulle lehden paperikopion, ilmoita siitä sekä myös osoitetietosi em. osoitteisiin.

Tilausmaksua emme peri. Sen sijaan pyydämme osoittamaan tukimaksua (omantunnon mukaan) kansanrintaman tilille: Osuuspankki FI08 5541 1420 0279 66 sekä laittamaan lehteen vappu- ja uudenvuoden tervehdykset ym. Kaikki runsaan 20 vuoden aikana ilmestyneet numerot ovat lukijoiden/tilaajien käytössä Kansan äänen verkkojulkaisussa osoitteessa www.kansanaani.org.

Vallan kolmijako-teoria ja käytäntö

Julkkis *Mira Luodin* nostama seksuaalirikosjuttu käräjäoikeudessa herätti mielenkiintoisen keskustelun oikeusvaltioon kuuluvan vallan kolmijaon pätevyydestä. Luodin vaatimuksesta syyttäjä vaatii rangaistusta toiselle julkkikselle *Makwan Amirkhanille* kymmenen vuotta sitten tapahtuneesta seksuaalisesta häirinnästä. Ministerit *Karoliina Pakarinen* ja *Sari Multala* (Kokoomus) sekä kansanedustaja *Minja Koskela* (Vas.liitto) puuttuivat julkisuudessa oikeudenkäyntiin ja julistivat oman tuomionsa ohi laillisen, riippumattoman tuomioistuimen. "Tuomioon" sisältyi oikeudenkäyntiavustajan halveksiminen ja syytetyn leimaaminen syylliseksi. Ministerien puheista on lehtitietojen mukaan vireillä kantelu oikeuskanslerille. Ottamatta kantaa mahdolliseen rikokseen ja rangaistukseen, kantelulla on mielestäni huomattava merkitys oikeusvaltion kannalta. Missä määrin hallintovallan tai lainsäätäjän edustajat voivat sekaantua vireillä olevaan oikeudenkäyntiin? Toivottavasti asia ratkaistaan pian, koska poliitikoilla on taipumus yhä enemmän puuttua asioihin, jotka kuuluvat yksin virkamiesten tehtäviin. Oikeusvaltiota rapautetaan monelta suunnalta.

Oikeusvaltio ja kolmijako-oppi

Suomen perustuslaissa (PL) on ilmaistu selvästi oikeusvaltioperiaate. PL 2 §:n mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tässä on kiteytettynä alkuperäinen oikeusvaltioperiaate. Viranomaiset eivät saa toiminnassaan tehdä omavaltaisia ratkaisuja, vaan aina pitää olla kuhunkin toimeen laillinen peruste ja valtuutus. Tällä on estetty virkamiesten mielivalta ja puolueellisuus. Oikeus muutoksenhakuun täydentää mielivaltaisten päätösten estämistä.

Nykyään katsotaan, että oikeusvaltioon kuuluvat myös laajat perusoikeudet, ennen kaikkea poliittiset perusoikeudet. Niitä ovat yleisten vaalien ohella sananvapaus, yhdistymisvapaus, kokoontumisvapaus ja mielenosoitusvapaus. Niiden vallitessa voidaan puhua demokraattisesta oikeusvaltiosta. Ilman niitä lain sisältö voisi olla hyvinkin epädemokraattinen, väkivaltainen ja syrjivä. Ei siis riitä pelkkä lain noudattaminen sen sisällöstä riippumatta. Lainsäätäjääkin sitoo perustuslain perusoikeusjärjestelmä ja myös kansainväliset ihmisoikeussopimukset.

Oikeusvaltioon on jo pitkään kytketty myös vallan kolmijako -oppi. Tästä on säädetty PL 3 §:ssä. Siinä on eritelty

- lainsäädäntövalta, joka kuuluu eduskunnalle
- hallitusvalta, joka kuuluu presidentille ja valtioneuvostolle, jonka jäsenet ovat ministereitä
- tuomiovalta, joka kuuluu riippumattomille tuomioistuimille.

Kolmijakoa korostetaan jatkuvasti ja sitä pidetään olennaisena osana oikeusvaltiota. Teoriassa kunkin lohkon vallankäyttäjät hoitavat vain oman alueensa ja käyttävät julkista valtaa rajattuna omalle osalleen. Hallintoviranomaiset eivät saa puuttua eduskunnan päätöksiin eivätkä tuomioistuinten ratkaisuihin. Eduskunta ei saa puuttua hallintovirkamiesten eikä tuomarien toimintaan. Tuomioistuimet eivät saa puuttua lakien säätämiseen tai virkamiesten viranhoitoon. Hieno ajatus on ollut, että näin saadaan tasapainoa ja puolueettomuutta vallankäyttöön. Kolmijakooppi on kotoisin Ranskan sääty-yhteiskunnasta, paroni **Charles-Louise Montesquieu`n** kirjasta Lakien henki (vuodelta 1748).

Vallan kolmijako käytännössä

Kolmijakoa ei ole täysin toteutettu käytännössä missään. Se on vain hieno teoria ja yritys rajoittaa valtion vallankäyttöä. Alun perinkin oli paljolti kysymys säätyjen välisestä tasapainosta. Aatelisto tarvitsi oman suojansa ja talonpojat omansa.

Suomessa hallinnon valta on lisääntynyt jatkuvasti. Hallitus päättää, mitä asioita eduskunta käsittelee eli käytännössä johtaa eduskuntaa. Kansanedustajien aloitteet puhumattakaan kansalaisaloitteista jäävät yleensä toteuttamatta. Eduskuntavaalien lähestyessä näemme taas ison joukon hyviä aloitteita, jotka vanhentuvat eduskunnan toimintakauden päättyessä. Vain hallituksen esitykset menestyvät eduskunnassa ja johtavat lainsäädäntöön. Niiden läpimeno on varmistettu hallituspuolueiden sopimuksilla etukäteen. Todellista valtaa käyttävät hallituspuolueiden johtajat, jotka sopivat tärkeistä laeista keskenään. Eduskunta saa kyllä vapaasti keskustella hallituksen esityksistä, mutta tulokset ovat vaatimattomat. Ryhmäkuri varmistaa uskollisuuden johtajien päätöksille. Perustuslaki ei tunne mitään ryhmäkuria, mutta se on saanut huomattavan aseman vallankäytössä.

Oikeusvaltiota vääristää erityisesti suurpääoman vaikuttaminen ja liittoutuminen valtion hallinnon johdon kanssa. Nykytilaa kuvaa hyvin joskus 1970-luvulla kehitelty ja nykyään vaiettu valtiomonopolistisen kapitalismin teoria (Vamokap). Sen merkitys on korostunut ja paljastunut karkeasti **Orpon – Purran** hallitutuksen aikana. Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n vaatimukset on sellaisinaan kielivirheineen päivineen kirjattu hallitusohjelmaan ja osaksi voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Ainoa vallankäytön alue, jossa riippumattomuus vielä on pääosin turvattu, on tuomiolaitos. Tuomarit toimivat lakien mukaan ja julkisen kontrollin alaisina. He harkitsevat itsenäisesti lakien soveltamisen ja niiden tulkinnan. Tässäkin on horjuntaa, mikä näkyy esimerkiksi ratkaistaessa kiperiä työoikeudellisia kysymyksiä. Työnantajien kanta voittaa helposti. Esimerkkejä on etenkin työtaistelujen käsittelystä sekä yleisissä tuomioistuimissa että työtuomioistuimessa.

Myös poliittinen painostus tuomioistuimiin ja lainkäyttöön on lisääntynyt. Esimerkiksi öljytankkerin Eagle S:n päällystön syyttäminen kaapelirikosta Suomenlahdella on aika erikoinen tapahtuma. Käräjäoikeus totesi, että kansainvälisillä vesillä sattunut onnettomuus ei kuulu Suomen tuomiovallan piiriin. Ilmeisesti ylempää määrättiin valtakunnansyyttäjä vaatimaan muutosta ja nostamaan syyte. Hovioikeus päättikin, että asia päätetään Suomen tuomioistuimissa, ja juttu palautettiin alioikeuteen tutkittavaksi. Cookin saarelle liputetun laivan päällystön kaukaiset edustajat ovat olleet jo pitkään matkustuskiellossa Suomessa, ehkä valtion majoituksessa ja ylläpidettyinä (?). Työnteko-oikeutta ei ole edes Saimaan paateissa.

Olennainen poikkeama tuomarien puolueettomuuteen on, että ylin hallintovallan edustaja, tasavallan presidentti nimittää kaikki vakinaiset tuomarit. Täällä on paljon arvosteltu mm. Puolan ja Unkarin tuomarinimityksiä, mutta siellä valinta sentään kuuluu parlamentaarisille monijäsenisille elimille.

Tuomiota odotellessa

Helsingin käräjäoikeuden tuomari on lausunut Amarkhanin jutussa, että häntä eivät kiinnosta somessa esitetyt kohujutut. Mielestäni on kuitenkin selvää, että Partasen, Multalan ja Koskelan menettely on sopimatonta puuttumista tuomioistuimen toimintaan. Ehkä jää yritykseksi, ehkä ei.

Nyt käräjäoikeus tuomitsi yli 3 vuoden vankeuteen venäläisen Fitburg-laivan venäläisen kapteenin sekä lähes 3 vuoden vankeuteen azerbaidžanilaisen pursimiehen.

Kalevi Hölttä
OTT, dosentti

YK olisi edelleen välttämätön

On surullista, kuinka vähäpätöiseksi Yhdistyneet Kansakunnat YK on kutistunut. Niin Ukrainan kuin Lähi-Idän kriisien ratkaisuissa ei YK:lla näytä olevan minkäänlaista asemaa. Se on surullista siksi, että kaikista puutteistaan huolimatta YK on ainoa maailmanlaajuinen järjestö, jossa käytännössä kaikki maailman valtiot ovat edustettuina.

On tietysti selvää, että YK on juuri niin vahva tai heikko, kuin suurvallat sallivat. Tässä erityisesti Yhdysvallat on ollut aktiivinen heikentäessään YK:n asemaa.

YK:ta heikentää myös se, että Turvallisuusneuvoston pysyvien jäsenten kokoonpano on täysin vanhentunut: On järjetöntä, että Britannia ja Ranska ovat sen jäseniä ja maailman väkirikkain valtio Intia ei ole. On järjetöntä, että yhtään Afrikan tai Latinalaisen Amerikan maata ei ole pysyvien jäsenten joukossa.

YK:ta heikentää mielestäni sen päämajan sijainti New Yorkissa. Se oli ehkä jotenkin perusteltua toisen maailmansodan jälkeisessä tilanteessa, mutta nyt se on täysin kohtuutonta.

Koska ilman muuta on huutava tarve maailmalaajuiselle järjestölle, niin herää kysymys, että olisiko YK:ta mahdollisuus uudistaa vastaamaan nykyhetken todellisuutta? Asiaa on tietysti pohdittu ja aika moni on pessimistinen asian suhteen. Ehkä YK jää kuihtuvaksi organisaatioksi, jonka monet jäsenjärjestöt tekevät hyvää työtä? Ehkä BRICS+ tulee korvaamaan kansainvälisen yhteistyöjärjestön tarpeen?

Jyry Heinänen
FB/Hämeenlinna

Sonkajärven terveysaseman osa-aikaistaminen on kallis virhe

Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisten palveluiden lautakunta on 18.6.2026 päättänyt Sonkajärven sosiaali- ja terveysaseman osa-aikaistamisesta. Asiaa käsitellään hyvinvointialueen aluehallituksessa ja valtuustossa tämän vuoden lopussa. Käytännössä sote-aseman osa-aikaistaminen tarkoittaisi yhden päivän sulkua viikossa.

Keskustelussa Sonkajärven terveysaseman tulevaisuudesta keskitytään liiaksi siihen, että aukioloaikoja supistamalla saavutettaisiin säästöjä. Hyvan Sonkajärvellä järjestämässä keskustelutilaisuudessa ei pystytty esittämään minkäänlaisia laskelmia osa-aikaistamisella saavutettavista säästöistä. Tällainen tarkastelu on vaarallisen kapea. Aukioloaikojen supistaminen ei vähennä sairastavuutta tai hoidon tarvetta – se vain siirtää ongelmat ja laskut toiseen osoitteeseen.

Sonkajärven kunnan asukkaista 65 vuotta täyttäneitä on 39,6 prosenttia. Tilastotietojen mukaan kunnan väestörakenne on huomattavasti ikääntyneempi kuin Suomessa keskimäärin. Kun lähipalveluja karsitaan, kynnys hoitoon hakeutumiselle kasvaa. Erityisesti ikääntyvällä ja paljon palveluja tarvitsevalla väestöllä rutiininomaiset tarkastukset ja seurantakäynnit viivästyvät. Kun lieviä vaivoja ei hoideta ajoissa omalla terveysasemalla, ne pahenevat. Lopulta hoitoa haetaan Iisalmen päivystyksestä tai KYSistä – usein ensihoidon kyydillä.

Omalääkäri-hoitajamalli toisi todellisia säästöjä

Toimiva perusterveydenhuolto ja tuttujen hoitajien sekä lääkäreiden tarjoama hoidon jatkuvuus tuovat tutkitusti säästöjä. Jos omalääkäritoimintaa kehitettäisiin Sonkajärvellä, varmasti tänne olisi myös tulijoita lääkäriksi. Hyvinvointialueelta Sonkajärven keskustelutilaisuuteen osallistunut vt. palveluyksikköjohtaja Anu Ryynänen kertoi, että omalääkärimalliin on saatu hankerahaa.

Sonkajärven noin 3 520 asukkaan väestöpohjalla kokopäiväisen toiminnan jatkaminen ja omalääkäri-hoitajamalli toisi tekoälyn laskelman mukaan noin 165 000 euron vuosisäästön hyvinvointialueelle. Säästö syntyy vähentyneistä päivystyskäynneistä ja sairaalajaksoista sekä ambulanssi- ja taksikuljetuksista. Tutkimusten mukaan omahoitaja- ja omalääkärimalli vähentävät päivystyskäyntejä noin 15–20 % ja säästävät kustannuksia karsimalla päällekkäisiä tutkimuksia.

Tässä ollaan lähdössä Kuopioon KYSille protestoimaan lähiterveyspalvelujen puolesta.

Kuva: Asko Julkunen

Sonkajärvelle on rakennettu asianmukainen hieno terveyskeskus, joka nyt aiotaan museoida.

Lisäksi terveysaseman osa-aikaistaminen ei leikkaa rakennuksen kiinteistökustannuksia. Ne pyörivät samana, olivatpa ovet auki kolme, neljä tai viisi päivää viikossa. Paperilla haettu säästö on siis illuusio, mutta palvelutason heikkeneminen ja kustannusten nousu erikoissairaanhoidossa ovat täyttä totta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen päättäjien on tarkasteltava kokonaisuutta. Sonkajärven terveysaseman osa-aikaistaminen on kustannusten siirtämistä ja niiden kasvattamista tulevaisuudessa. Sen säilyttäminen täysipainoisena lähipalveluna on sekä kuntalaisten että hyvinvointialueen talouden kannalta ainoa kestävä ratkaisu.

Asko Julkunen
Sonkajärvi

Lähipalvelujen leikkaussuunnitelmat nostattavat vastarintaa

Kuva: Asko Julkunen

"Terveys kuuluu kaikille, stop keskittämiselle", sanoivat Ylä-Savon ja Varkauden seudun asukkaat Kuopiossa KYSin edustalla.

Pohjois-Savon hyvinvointialue suunnittelee Sonkajärven sosiaali- ja terveysaseman osa-aikaistamisen lisäksi ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen vähentämistä sekä Iisalmen ja Varkauden päivystyksen muuttamista kiirevastaanotoksi sekä niiden aukioloaikojen supistamista. Lisäksi Iisalmen psykiatrinen osasto muuttuisi kuntoutuspainotteiseksi, akuuttia psykiatrista osastohoitoa keskitettäisiin Kuopioon ja sähköhoidot Iisalmessa lopetettaisiin.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen suunnittelemat lähipalvelujen leikkaukset ovat nostattaneet vastarintaa Ylä-Savossa ja Varkauden seudulla. Kuopiossa KYSin pääsisäänkäynnin edessä järjestetyn mielenosoitukseen tällä viikolla osallistui arviolta viitisenkymmentä ihmistä. Mielenosoituksen viesti oli selvä: Terveys kuuluu kaikille, stop keskittämiselle. Mielenosoituksessa nousi esille potilasturvallisuus jonojen kasvaessa ja jäljelle jäävän päivystyksen ruuhkautuessa. Myös pitkät matkat nähtiin uhkana potilasturvallisuudelle. Varkautelaisten tunnuksissa tuotiin esille suunnitelmat poliklinikkojen sulkemisesta.

Asemäärärahojen kasvattaminen leikkausten keskeinen syy

Orpon hallituskaudella sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavat hyvinvointialueet ovat ajautuneet syvään kriisiin valtion riittämättömän rahoituksen takia. Hallitus perustelee tätä sillä, että julkisen sektorin velkaantuminen on katkaistava, eikä rahaa vain ole. Sotilasmenoja eivät kuitenkaan näytä koskevan minkäänlaiset säästöt, leikkaukset tai velkajarrut.

Kansanedustaja Johannes Yrttiahon mukaan ensi vuonna puolustusministeriön budjetti on tarkoitus nostaa jo yli seitsemän miljardin. Korotus yli 600 miljoonaa. Tänä vuonna puolustusministeriölle on jo annettu yhteensä 7,3 miljardin euron tilausvaltuudet. Ensi vuodelle esitetään yli 1,3 miljardin uusia valtuuksia. Ja kaiken kaikkiaan 2020-luvulla valtuudet on annettu jo lähes 27 miljardin euron tilauksiin. Yhteiskunnan militarisointi on saatava pysäytettyä ja rahaa on laitettava arjen turvaan eikä aseisiin.

Asko Julkunen

AVOIN KIRJE PRESIDENTTI STUBBILLE

Oletko vieraan vallan agentti? Huhutaan, että olet CIAn kouluttama toimija, jonka tarkoituksena on valmistaa oma maasi vieraan vallan taistelualustaksi sen taistelussa itäistä naapuriamme vastaan. En tiedä mitä olet sopinut ja kenen kanssa, mutta toimesi ja puheesi puhuvat omaa selkeää kieltään. Olet viemässä omaa maatasi sotaan, jossa varsinkaan suomalaisilla ei ole mitään voitettavaa. Olet tietoisesti muokkaamassa Suomesta uutta veristä ja tuhoisaa rintamaa lännen ja idän välisessä sodassa vallasta ja maailman resursseista. Ymmärrätkö itse lainkaan, mitä olet tekemässä?

Sinut on valittu Suomen presidentiksi eli toimimaan tämän maan ja sen kansalaisten isänä ja ylimpänä johtajana. Sinun tehtäväsi on toimia niin meidän kaikkien kansalaisten kuin suomalaisten yritysten ja koko maan parhaaksi. Mutta sinä tunnut ymmärtävän roolisi aivan toisin ja tällä menolla sinusta on tulossa se Suomen presidentti, joka ensin tuhosi Suomen talouden sotaan valmistautuessaan ja sitten saattoi niin kansalaisensa kuin koko maansakin sodan tuhoisaan kurimukseen, jonka avulla pystyit peittämään oman tietoisen toimintasi jäljet ja syyttämään vihollista itse aiheuttamastasi tuhosta. Ymmärrätkö ollenkaan, mitä sinun toivomasi sota todella toteuttaa tuessaan tarkoittaa?

Suomi on kansakuntana aina ollut idän ja lännen välimaastossa, ja tulee siinä aina olemaan. Suomi on menestynyt ja kukoistanut aina silloin, kun se on toiminut mahdollisimman itsenäisenä ja vapaana toimijana tuossa haastavassa geopoliittisessa maisemassa. Ollessaan läntisen naapurinsa eli Ruotsin alusmaana Suomi oli hyökkäysalusta ja taistelukenttä niin läntisille kuin itäisillekin joukoille. Suomalaiset kärsivät niin isosta kuin pienestäkin vihasta idän ja lännen välillä. Olimme silloin aivan samassa asemassa kuin se, mihin sinä presidenttinä pyrit meitä nyt valmistamaan. Olimme lännen suoja itää vastaan.

Ollessamme Venäjän suuriruhtinaskunta 1800-luvulla Suomesta kehkeytyi itsenäinen valtakunta, joka itsenäistyessään lähti taas kerran hakemaan tukea lännestä, mikä johti siihen, että toisessa maailmansodassa me olimme lopulta Saksan Barbarossa-suunnitelmaan kuulunut hyökkäysalusta, jonka tarkoituksena oli Venäjän lyöminen ja Karjalan valloittaminen. Me kaikki tiedämme kuinka siinä kävi, vaikka sinä, arvon presidenttimme, luuletkin meidän voittaneen nuo sodat.

Kun lopulta nöyrryimme ymmärtämään, että itäinen naapurimme on suurvalta, jolle on tärkeää, että Leningradin eli Pietarin naapurissa on Suomi, joka ei antaudu läntisten voimien hyökkäysalustaksi itää kohti, Suomen asema rauhantahtoisena, itsenäisenä ja vapaana maana idän ja lännen välimaastossa vakiintui. Suomen johtajat ja presidentit pyrkivät parhaansa mukaan pitämään Suomen poissa suurvaltapoliittisista konflikteista ja loivat täten perustan Suomen rauhanomaiselle kehittymiselle ja suomalaisen hyvinvointivaltion syntymiselle.

Suomi menestyi ja sen johtajat, vaikka joutuivatkin ottamaan huomioon suuren naapurimaamme tarpeita, osasivat saunoa ja ryypätä suomalaisille edullisia taloudellisia sopimuksia itäisen naapurimme kanssa. Neuvostoliitto oli kuin Suomen alusmaa, josta tuotiin halpoja raaka-aineita ja jonne vietiin lähes loputtomasti suomalaisen teollisuuden tuotteita. Suomalaiset elivät hyvää elämää.

Kun Neuvostoliitto kaatui 1990-luvun alussa, niin hienoisen etsikkoajan jälkeen, jossa idän kuiskauksia kuunnellut Suomi olisi voinut kasvaa todella itsenäiseksi ja vapaaksi kansakunnaksi idän ja lännen välimaastossa, suomalaiset johtajat päättivät yhdessä, että Suomi on johdatettava osaksi lännen jättiläistä eli EUta.

Kuunneltuaan pitkään Moskovan kuiskauksia, ja säilytettyään siinä pelissä silti itsenäisyytensä, Suomen johtajat menivät rähmälleen voittoisan lännen edessä ja antoivat vähitellen maamme kaiken itsenäisyyden muille maille vierahille, eli lähinnä USAta ja EUtakin hallitseville finanssitahoille, joille mikään maa tai kansa ei ollut mitään muuta kuin hyväksikäytettävää riistaa. Suomi antautui lännen hyväksikäytettäväksi.

Tässä kehityksessä, sinä presidentti Stubb, olet kuin tuon Suomen lännelle antautumisen ja itsensä myymisen huipentuma. Sinun kaudellasi saattaa toteutua monen kaltaisesi märkä unelma siitä, että länsi ja itä ajautuvat vielä kerran niin sanottuun maailmansotaan, jossa tälläkin kerralla haetaan "lopullista ratkaisua" eli idän ja itäisten kansojen lopullista alistamista lännen uljaiden arjalaisten vallan alle. Sinä ja sinun kaltaisesi olette valmiita tuhoamaan oman maasi ja kansasi, jotta länsi voittaisi idän.

Miten sairaita ovatkaan nuo vallan unelmat? Miten kukaan voi enää tosissaan kuvitella, että tuhoamalla nuo toiset me vapautamme itsemme pelon ja pahan ikeestä? Sinun johdollasi meille on vuosikausia julistettu, että "paha" on rajan itäpuolella ja että hetkellä millä hyvänsä se voi tulla ja valloittaa meidät. Ja että meidän suomalaisten on yhdessä "hyvän" lännen kanssa pantava kaikki voimamme, resurssimme ja rahamme taisteluun tuota itse luomaamme pahaa vastaan ja annettava maamme siinä ohessa lännen mistään piittaamattomien valloittajien käyttöön. Idän uhan varjossa me olemme jo menettäneet itsenäisyytemme lännelle.

Me olemme sinun johdollasi valmistautumassa uhraamaan maamme ja kansamme lännen raharuhtinaiden sodassa idän kuviteltua pahaa vastaan. Tässä sodassa me olemme jo menettäneet parhaimman ja vakaimman eli itäisen kauppakumppanimme, Venäjän, jolle me olemme aina olleet kiehtova ikkuna länteen, kun taas lännelle me olemme vain viimeinen pussinperä ja taistelukenttä idän kauhistuttavaa petoa vastaan, jonka me itse olemme niin sinun kuin mediammekin avustuksella luoneet omissa mielissämme.

Me pelkäämme itse luomaamme itäistä pahaa ja antaudumme sen varjossa aivan kuin huomaamattamme sille läntiselle vallalle, jonka olemme kuvitelleet hyväksi. Me emme tiedä, mitä me teemme. Sinäkään et tiedä, arvon presidentti Stubb.

Parkanossa 29.9.2025
Klaus Rahikainen
kirjailija ja elämäntutkija

Uusliberalismin rantautuminen Suomeen – avausta keskustelun virikkeeksi (2)

Mitä on uusliberalismi? Se korvasi 1980-luvun alussa Thatcherin ja Reaganin kausilla talouden suhdanteiden tasaamiseen perustuvaa keynesiläisyyttä, joka sai alkunsa 1930-luvun laman kokemuksista. Hyvinvointiyhteiskunnaksi kutsutun mallin rakenteet ovat sen verran vahvat, että se ei ole Suomessa korvautunut uusliberalistisella mallilla. Tämä kirjoitus jatkaa Kansan äänen edellisessä numerossa alkanutta artikkelia. Koko artikkeli sekä aihetta taustoittavia kirjoituksia löytyy KÄ:n verkkojulkaisusta (kansanaani.org) ja hakusanalla "Uusliberalismin teoria."

Pekka Tiainen
Valt. tohtori, kansantaloustiede, 19.8.2026

On vaadittu vastikkeellisuutta työttömyysturvaan.

Rakenteellinen työttömyys unohdetaan

Orpon hallitus alentamalla työttömyys-. ja muuta sosiaaliturvaa vähensi ostovoiman ja työn kysyntää ja pahensi työttömyyttä omilla toimillaan.

Tämän ohella unohdettiin rakenteelliseksi kutsuttu työttömyys. Avoimiin paikkoihin haetaan työntekijöitä muualta kuin työttömien joukosta. Suuri syy on ollut, että teollisuustyöpaikkoja on vähennetty teollisuusmaissa – Suomessa huippuvuosista 1975 ja 1980 niistä katosi kolmannes. Informaatioteknologian- sekä terveys- ja vanhusten palveluiden lisääntymisen takia uudet työpaikat ovat olleet muita kuin perinteisiä työpaikkoja. Teollisuustyöpaikan menettäneet eivät näille aloille työllisty eivätkä nuoretkaan, jotka ovat saaneet perusammattikoulutuksen. Työttömyysturvan leikkaaminen ei tällaisia vaikeita asioita ratkaise.

Rakenteellisen työttömyyden takia Suomessa on ollut 1990-luvun laman jälkeen vuosina 1995–2026 keskimäärin 300 000 työtöntä työnhakijaa, josta kaksi kolmannesta on rakenteellista työttömyyttä. Se on pääasiassa pitkäaikaistyöttömyyttä tai toistuvaa työttömyyttä työjaksojen välissä jäädessä lyhyiksi. Talouskasvu ei sitä poistanut, kun sitä oli, eikä tule poistamaan vastaisuudessakaan – enintään se vähentää. Jatkuva krooninen rakennetyöttömyys johtuu siitä, että on käytetty liian vähän varoja työllistämiseen ja palkkatukiin sekä muihin työvoimapalveluihin keskeisenä työvoimakoulutus, jolla ajantasaistetaan osaaminen rakennemuutoksessa.

Asiaa ei julkisten menojen leikkausinnossa ymmärretä. Kyse on siitä, että samaa rahaa, mikä käytetään työttömyysturvaan, käytetään työllistämiseen, jolloin työttömät saavat turvan sijaan palkkaa, ja käteen enemmän kuin työttömänä. Tai osallistuvat koulutukseen, jossa kuuluu maksaa enemmän kuin perustyöttömyysturva. Yhteiskunnan rahaa ei mene koko summaa, mitä käytetään, koska kyse on saman rahan käytöstä toisella tapaa. Käytännössä menee jonkin verran enemmän kuin työttömyysturva. Osa siitä tulee katetuksi lisääntyneillä verotuloilla, osa pidempänä aikana, kun vältetään pitkittyvän työttömyyden seuraamuksia. Kyse on mahdollisuuksien rakentamisesta työttömille ja työttömyyden ehkäisystä. Siten kyse on palvelusta työttömille sanan hyvässä merkityksessä.

Tällä on tarkoitettu, ettei makseta työttömyysturvaa siten kuin nykyisin, vaan on vastineeksi tehtävä jotain. On jopa esitetty ja vaadittu, että on tehtävä palkatonta työtä, että saa sosiaaliturvaa. Sosiaaliturva olisi alipalkkauksen muoto ja sille annettu harhaanjohtava nimi. Tämä on keppivastikkeellisuutta.

Muunkin sosiaaliturvan saamiseksi olisi hakeuduttava työttömäksi työnhakijaksi ja jumitutaan työttömyyteen, kun työtä ei ole ja lisäksi säästetään työllistämisestä ja työvoimapalveluista. Henkilö asetetaan mahdottomaan tilanteeseen Kun näistä leikataan ja säädetään velvoite osallistua ja jos ei osallistu, menettää turvan. Nykyleikkauksilla on tehty juuri tätä.

On myös ihmisiä, joille eläke on oikea ratkaisu. Palkkatukien ja työllistämisen lisääminen ja koulutuksen rahoitus ovat ratkaisevassa asemassa, että korkea työttömyys saadaan voitettua ja pitkäaikaistyöttömyys nollattua. Tuleekin siirtää työvoimapalveluiden rahoitus valtiovarainministeriöstä takaisin työhallinnon hoitoon, että nämä asiat saadaan paremmin hoidettua.

VI Uusliberalismissa ammattiyhdistysliike on häiriöksi

Orpon hallitus on toteuttanut useita toimenpiteitä ammattiyhdistysliikkeen aseman heikentämisek-

Kuva: Heikki Mämmikkö

Vuodenvaihteessa 2023-24 palkansaajajärjestöt kamppailivat torjuakseen hallituksen aikeet mm. työttömyysturvan leikkauksista ja lakkooikeuden kaventamisesta. Lakot loppuivat kuin kanan lento vappuna 2024. Lakkolait tulivat voimaan toukokuussa 2024 ja heikentävät työntekijäin asemaa tänään. Ilman vastarintaa hallitus myös toteutti haaveensa poistamalla Ay-jäsenmaksujen verovähennysoikeuden. Nämä ovat jo selkeästi johtaneet Ay-järjestäytymisen heikkenemiseen.

si. Kaikki nämä toimet vievät uusliberalismin suuntaan. Uusliberlismi lähtee siitä, että markkinoiden tulee määrätä hinnat ja palkat. Siihen ei sovi, että ammattiliitot edunvalvonnallaan vaikuttavat palkkoihin ja sitä kautta myös hintoihin.

Vaikkei mentäisi täyteen ammattiyhdistysliikkeen toiminnan alasajoon, toimitaan liittojen heikentämiseksi ja edunvalvonnan rajaamiseksi. On olennaista nähdä yhteys Orpon hallituksen ay-liikkeen heikentämistä tarkoittavien toimien ja Thatcherin ja Reaganin toiminnan välillä, koska nämä olivat keskeisiä uusliberalistisessa käänteessä.

Thatcherin linja oli, että ammattiyhdistysliike aiheutti Britannian teollisuuden alamäen ja esti teknologisen kehityksen. Tällä hän perusteli sitä, että pyrki heikentämään ammattiyhdistysliikettä murentamalla vahvan kaivostyöläisten liiton. Seurauksena oli kaivostyöväen lakkoliike. Töihin palattiin maaliskuussa 1985 lähes tasan vuoden kestäneen työtaistelun jälkeen saavuttamatta tavoitteita. Sitä kuvattiin kaivostyöläisten historialliseksi tappioksi.

Thatcherin hallitus toteutti suunnitelmansa sulkea valtion kaivoksia. Vuonna 1984 maassa oli vielä 184 toimivaa hiilikaivosta; kymmenen vuotta myöhemmin ala yksityistettiin ja jäljellä oli enää 15 kaivosta. Nykyään perinteinen syväkaivostoiminta on maasta kokonaan loppunut. Lakon murtaminen antoi Thatcherin hallitukselle vapaat kädet yksityistää muutkin valtionyhtiöt, kuten teräs- ja rautatielaitokset, kaasun, sähkön ja televiestinnän.

Yhdysvalloissa Reagan oli itse toiminut näyttelijäliiton puheenjohtajana kahdessa jaksossa yhteensä seitsemän vuotta ja hallituksessa vielä kauemmin. Hän johti näyttelijät kuusi viikkoa kestäneeseen lakkoon maaliskuussa 1960 tuloksena historian ensimmäinen sopimus elokuvien tv-esitysten jälkikorvauksista. Sopimuksella luotiin myös näytelijöiden ensimmäinen terveys- ja eläkerahasto. Hänellä oli erilaista ymmärrystä ay-liikettä kohtaan, joka kuitenkin muuttui ajan myötä. Vuonna 1981 Reagan murskasi lentoliikenteen lennonjohtajien liiton lakon erottamalla yli 11 000 lennonjohtajaa, mikä oli suuri käännekohta Yhdysvaltain ammattiyhdistysliikkeen heikentymisessä.

Ammattiyhdistysliikkeellä on ollut ja on tärkeä rooli työntekijöi-

Jatkuu sivulla 5

DSL tiedottaa

DSL DEMOKRAATTINEN SIVISTYSLIITTO

Tervetuloa DSL:n 40-vuotisjuhlaseminaariin Espoossa 28.11.!

Demokraattinen sivistysliitto viettää tänä vuonna 40-vuotisjuhlavuottaan. Juhlavuoden kunniaksi järjestämme DSL:n juhlaseminaarin Lippulaivan kirjastolla (Monitoimitila Salonki), Espoossa lauantaina 28.11. klo 13.00–16.00.

Haluamme juhlistaa tätä neljän vuosikymmenen sivistystyötä yhdessä koulutuksiimme osallistuvien, jäsenjärjestöjemme, yhteistyökumppaneidemme ja kaikkien vapaata sivistystyötä arvostavien kanssa.

Ohjelmassa on puheenvuoroja, kulttuuria, verkostoitumista sekä tietenkin kakku- ja kahvitarjoilua.

Lämpimästi tervetuloa mukaan juhlaseminaariimme!

Ota käyttöön tapahtumajärjestäjän muistilista

DSL:n opintokeskus on laatinut tapahtumajärjestäjille muistilistan, joka auttaa varmistamaan, että tärkeimmät asiat tulevat huomioiduiksi ennen tapahtumaa, tapahtumapäivänä ja tapahtuman jälkeen.

Muistilista on vapaasti käytettävissä ja muunnettavissa yhteisösi tarpeisiin. Kaikki listan kohdat eivät välttämättä päde kaikkiin tilaisuuksiin, mutta listaa voi käyttää tilanteen mukaan. Lista on laadittu fyysisiä tapahtumia ajatellen, mutta se on sovellettavissa myös hybridi- ja etätapahtumien avuksi.

Katso ja lataa muistilista DSL:n materiaalipankista: desili.fi/materiaalipankki

Maksuttomat kirjat Euroopan militarismista

Tietoa militarismista, välineitä rauhantyöhön! Kaksi maksutonta kirjaa EU:n militarisaatiosta ja Euroopan asekaupasta.

A Militarised Union – Understanding and Confronting the Militarisation of the European Union (julkaistu 2021): Miten Euroopan unionia militarisoidaan, ketkä kehityksestä hyötyvät ja miten militarisaatiota voidaan vastustaa? Rosa Luxemburg -säätiön ja Euroopan asekaupan vastaisen verkoston ENAATin julkaisu tarkastelee EU:n kasvavaa sotilaallista roolia ja sen taustalla vaikuttavia intressejä.

Europe's Deadly Trade: Arms Exports -sarjakuvakirja (julkaistu 2021): Miten eurooppalainen aseteollisuus ja asevienti ruokkivat konflikteja maailmalla? Rosa Luxemburg -säätiön ja Rauhan ja turvallisuuden tutkimus- ja informaatioryhmän GRIPin julkaisema sarjakuvakirja avaa Euroopan tappavaa asekauppaa havainnollisesti ja helposti lähestyttävästi.

Kirjat ovat saatavilla maksutta postimaksuja vastaan. Lähetä tilauksesi osoitteeseen dsl@desili.fi ja kerro, kumman kirjan haluat – tai tilaa molemmat!

Tutustu osoitteessa www.desili.fi

Hajamieliset kansanedustajat

Nyt kovasti ihmetellään eräiden kansanedustajien asunnoissa tapahtuneita kummallisuuksia. Kukaan ei ole huomannut kysyä kyseisten edustajien muistin perään!

Itse olen seurannut politiikkaa noin 50 vuotta. Sinä aikana, olen toistuvasti huomannut kansanedustajien muistin heittelevän kovasti. Sattumalta se tapahtuu noin neljän vuoden välein. Eikö ole aika ihmeellistä?

Niin kauas kuin oma muistini yltää, on aina ennen eduskuntavaaleja ehdokkaat luvanneet laittaa vanhuksien asiat kuntoon. Työllisyys hoituu käden käänteessä, jos vain äänestätte minua ja puoluettani, luvataan.

Sosiaali – ja terveyspalvelut ne vasta ehdokkaiden sydäntä lähellä ovatkin. Eläkkeitä, lapsilisiä, opiskelijoiden tukea nostetaan. Ja autoilijat, tuo yhteiskunnan unohdettu kansanosa, joilta on vuosikymmeniä lypsetty viimeisetkin bensalitrat, nyt se loppuu.

Näin on jatkunut aina vaalien alla, mutta jotenkin tuolla Arkadianmäellä kummasti muisti alkaa tökkiä? Eihän me semmoisia luvattu, eihän. Nuo toiset sen sijaan lupasivat ja uhosivat. Vai oliko se sittenkin edellinen hallitus, vai sitä edellinen. Taisi tosiaan olla jo -80 luvun Holkerin hallituksen lupauksia. Näin se muisti heittelee.

Joten, jos nyt joiltain kansanedustajilta on jäänyt vessa vetämättä, ovi lukitsematta, lattialista jäänyt remontin jälkeen naulaamatta, niin ei pidä olla huolissaan. Diagnoosi on vain Arkadianmäen muistisairaus.

Onneksi sairauteen on lääke ja ennuste hyvä. Jätätte vain asettumasta ehdolle ja melko äkkiä muisti alkaa palautua. Toki hoito on kallista, kun joutuu luopumaan kaikista kansanedustajille kuuluvista eduista, mutta onneksi potilaille toipumiseen myönnetään sopeutuseläke tai joku sellainen.

Pienihän tuo sopeutuseläke on, mutta ei sillä köyhyysloukkuun kuitenkaan putoa.

Hannu Tiainen, Kihniö
FB 3.1.2026

Oikaisuja eläkkeiden leikkaamisen perusteluihin

Nykyinen Orpo-Purran hallitus haluaa testamentata tulevalle hallitukselle ajatuksen, että sen tulee toteuttaa isot jopa 8 miljardin sopeutukset. Kesän ja syksyn aikana eri yhteyksissä on viritetty keskustelua, miten nyt myös eläkkeistä tulisi leikata. Orpokin on väläyttänyt, että eläkkeistä voitaisiin sopeuttaa jopa kaksi miljardia. Näiltä saksinikkareilta jää kuitenkin huomaamatta, että eläkkeisiin on koko ajan tehty leikkauksia. SAK:n Elorannan mielestä suurin haaste ei ole eläkejärjestelmän perusteissa vaan siinä, kuinka saadaan työllisyys ylös, työurat pidemmiksi, työelämän laatu paremmaksi ja tuottavuus kasvuun.

Pekka Tiainen
Valt. tohtori, kansantaloustiede

Kun esitetään, että eläkkeissäkin pitää säästää, unohdetaan, että nykyeläkkeissä on jo säästetty.

Vuonna 1993 työntekijöille asetettiin ensimmäistä kertaa oma lakisääteinen työeläkemaksu. Tämä on leikannut kaikkien palkkatyöstä eläkkeelle siirtyneiden nykyeläkeläisten eläkkeitä ja leikkaa vastakin.

Vuoden 1994 täydessä jäädytyksessä indeksikorotuksia ei maksettu lainkaan työ- eikä kansaneläkkeissä. Vuonna 1995 oli leikattu korotus: Korotukset palasivat, mutta ne toteutettiin leikattuina. 1995 työeläkkeiden indeksikorotusta supistettiin 1,1 %:lla. Tällaiset leikkaukset ovat jääneet vaikutuksiltaan pysyviksi, koska korotukset sen jälkeen tehdään alempaan tasoon.

Taitetun indeksin leikkuri

Vuoteen 1975 työeläkkeet noudattivat ansiokehitystä. 1970-luvun laman myötä otettiin vuonna 1976 käyttöön puoliväli-indeksi, jossa otetaan huomioon puoliksi hinta- ja puoliksi ansiokehitys.

Vuonna 1996 tämä muutettiin taitetuksi indeksiksi, jossa ansiokehitys otetaan huomioon vain 20 %:n osuudella. Hintakehitys otetaan huomioon 80 %. Taitettu indeksi vuodesta 1996 on merkinnyt vuoden 1995 tasosta vuoteen 2026 työeläkkeiden jälkeen jäämistä ansiokehityksestä. Mikäli olisi noudatettu ansiokehitystä, työeläkeindeksi olisi 37,5 % korkeampi kuin nyt.

Tämä olisi korotustarve, jos on ollut työeläkkeellä vuodesta 1996 ja umpeen kurottaisiin jälkeenjääneisyys ansiokehitykseen nähden vuodesta 1995 vuoteen 2026. Keskimääräinen eläkkeellä oloaika on lyhempi. Esimerkiksi 20 vuoden eläkkeellä oloaikana jälkeen jäämisessä umpeen kurottavaa olisi lopulta 22 %. Jälkeen jääminen on ollut vuosina 1996–2026 keskimäärin noin prosentin vuodessa. Eläkkeet maksetaan eläkkeelle jäämisvuoden ansiotason mukaan. Tähän asti ansiotason nousu hyödyttää. Tämä jälkeen jääminen ansiokehityksestä käynnistyy eläkkeelle jäätäessä.

Elinikäkerroin on pienentänyt eläkkeitä v. 2005 jälkeen eläkkeelle jääneillä

Kerroin perustuu siihen, että eliniän nousu ja eläkkeellä olon pidentyminen ei kasvata eläkkeellä olon aikana maksetun eläkkeen kokonaismäärää. Tämä hoidetaan siten, että vastaavasti kuin eliniälle 62 vuoden iässä on ennustettu, pitenee verrattuna edellisiin eläkkeen saajiin, eläke pienenee. Seuraavan vuoden eläkeläisille tämä pidentyminen lasketaan edellisen ikäluokan alentuneesta eläkkeestä. Tämä merkitsee esimerkiksi vuosina 2026–2027 eläkkeelle siirryttäessä noin 5 % pienempää eläkettä kuin ilman elinikäkerrointa.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa eläkkeelle siirtymisajoiksi tuli 63–68 vuotta. Eläkkeelle siirtynyt sai lisää eläkettä sitä kautta, että eläkkeiden karttumaprosenttia työvuotta kohden korotettiin. Vuonna 2017 tämä muutettiin siten, että rajat ovat 65–70 vuotta. Vuosina 1958–1961 syntyneillä rajat ovat 64- 69 vuotta. Vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneillä rajat ovat 65–70 vuotta. Tämä tarkoittaa, että eläkettä maksetaan lyhemmän aikaa ja se on yksi eläkkeiden leikkaamisen muoto.

Verokorotukset kohdistettuna eläkkeisiin

Työntekijöiden lakisääteinen eläkemaksu vuodesta 1993 tarkoitti, että tulevat eläkeläiset maksavat suuremman osan eläkkeistään itse.

Se kiristää eläketulon verotusta takautuvasti siten, että kiristys kohdistuu noin 23 000–57 000 euroa vuodessa ansaitseviin eläkeläisiin.

Vuoden 2025 alusta lukien nostettiin 23 000–57 000 euron vuosieläkkeissä (kuukaudessa 1 900 - 4 750 euroa) verotusta. Veronkorotus toteutettiin muuttamalla eläketulovähennyksen laskentakaavaa siten, että vähennys poistuu aiempaa jyrkemmin tulojen noustessa. Aiemmin eläkkeiden verotusta oli nostettu raippaveroksi kutsutussa menettelyssä vähintään 60 000 euron eläkkeissä. Nyt tämä veronkorotus ulotettiin toisella tapaa alkamaan 22 000 euron eläkkeistä vuodessa.

Hallitus leikkasi eläkeläisten asumistukea ja korotti terveydenhoidon kustannuksia.

Eläkkeensaajan asumistukeen on tehty useita heikennyksiä 1.1.2025 alkaen. Asumistuen lisäomavastuuprosentti nostettiin 41,3 prosentista 43,5 prosenttiin. Toiseksi varallisuusrajat alennettiin. Yksinasuvan omaisuusraja laskettiin 15 000 euroon (oli 18 306 euroa) ja pariskuntien 24 000 euroon (oli 29 290 euroa). Kolmanneksi omaisuusrajan ylittävästä osasta lasketaan nyt tuloksi 15 % (aiemman 8 % sijaan). Näistä syistä aiempaa pienemmät tilisäästöt ja sijoitukset leikkaavat asumistukea ja tuki leikkaantuu nopeammin. Omaa asuntoa ja kesämökkiä eivät leikkaa. Omistusasunnon asumistuki poistettiin yleisestä asumistuesta, jota saavat esimerkiksi opiskelijat, työttömät ja matalatuloiset palkansaajat. Eläkeläisiä tämä ei koskenut.

Neljänneksi hallituksen säästölain vuoksi eläkkeensaajan asumistuen kulurajat on lukittu vuosiksi 2024–2027. Kela ei siksi korvaa eläkeläisten asumistuissa yhtiövastikkeen tai vuokran korotuksia eikä omakotitalojen kulujen nousua, jos ne ylittävät nämä jäädytetyt kattorajat. Indeksikorotukset on tehty eläkkeisiin. Indeksijäädytys koskee kuitenkin eläkeläisiä sitä kautta, että asumiskustannusten nousua ei oteta huomioon asumistuessa.

Eläkeläisiin kohdistuu myöskin lääkekustannusten nousu. Hallitus teki ylimääräisen alkuomavastuun noston 50 eurosta 70 euroon vuoden 2025 alusta. Alkuomavastuun ja lääkekulukaton vuotuisia indeksikorotuksia ei ole jäädytetty. Lääkkeiden arvonlisäveron nosto 10 prosentista 13,5 prosenttiin nostaa reseptilääkkeiden hintoja apteekeissa. Peruslääkkeiden hintojen lasku on vähäistä verrattuna näiden muutosten lääkekustannuksia nostavaan vaikutukseen.

Kuva: Heikki Männikkö

Syksyllä 2015 Sipilän ”kolmen ässän hallitus” vaati etujärjestöjä hyväksymään ns. kilpailukykyloikan, jolla piti parantaa kilpailukykyä. Tätä vastaan mm. 18.9.2015 Rautatientorilla kokoontui 30000 ay-aktiivia. Ay-johto haukkui hallitusta, mutta suostui mukaan ”talkoisiin”. Ensimmäisen kerran 25 vuoteen myös eläkeläiset kutsuttiin kansalaistorille 8.10.2015. Tuhannet eläkeläiset saapuivat ympäri maata vaatimaan oikeuksiaan. Johtajien sanoma oli, että ”leikata voidaan, jos se tehdään oikeudenmukaisesti ja yhdessä. Ja myös eläkeläisten vastalauseista huolimatta tuhoisa KIKY-sopimus syntyi maaliskuussa 2016.

Sosiaali-. ja terveyspalveluiden säästöt kohdistuvat osaltaan eläkeläisiin

Sosiaali-. ja terveyspalveluiden säästöt aiheuttavat, että eläkeläiset maksavat enemmän itse näistä palveluista. Tätä kuvaa ilmaisu, että eläkeläisten omavastuu näistä palveluista kasvaa tai säästetään terveyden kustannuksella. Tämä aiheuttaa ajan myötä haittojen ohella myös lisäkustannuksia, kun terveyttä ei ole voitu hoitaa tarpeellisella tavalla.

Järjestöleikkaukset (STEAn avustukset): Sosiaali- ja terveysalan järjestöiltä (kuten eläkeläisjärjestöiltä ja vanhustyön keskusliitoilta) leikataan kymmeniä miljoonia euroja. Tämä vähentää ikäihmisille suunnattua maksutonta neuvontaa, virkistystoimintaa ja tukea. Merkittävä osa säästöistä kohdistuu aina kaikkein pienituloisimpiin eläkeläisiin.

Jatkuu seuraavassa numerossa

Uusliberralismin rantautuminen Suomeen- avausta keskustelun virikkeeksi [2] ....

Jatkoa sivulta 4

den puolesta. Puhdaslinjainen uusliberalismi sivuuttaa tämän sekä että yksityinen työntekijä on heikompi osapuoli ilman järjestäytymistä. Toimivasta markkinataloudesta ei ole kyse, jos on vahvemman oikeus.

Palkansaajat ovat työntekijöiden valtaenemmistö. Työtätekeviä ovat myös ammatinharjoittajat ja muut työllään elävät yrittäjät. He eivät voi pysäyttää lakolla tuotantoa kuten järjestäytyneet palkansaajat, koska pysäyttäisivät oman tuotantonsa. Suuryhtiöitä ja varakkaita suosivassa näille vapautta hakevassa uusliberalistisessa linjassa pienet ovat heikoilla ja keskisuuretkin yritykset, joilla on palkattuja työntekijöitä.

Tämä on suuren luokan kysymys, kun rakennetaan vaihtoehtoa uusliberalismille. Suomessakin on liki 200 000 pienyritystä, joista pienellä osalla on jonkin verran vakinaista henkilöstöä. Pienistä ja keskisuurista yrityksistä osa on maataolousyrittäjiä ja valtaosa keskuksissa tai maaseudulla muutoin kuin maataloudessa. Olisi hyvä rakentaa sellainen lista asioita, joita palkansaajat ja pienyrittäjät voisivat yhdessä edistää.

VII Uusliberalismi ei ole liberalismia

Koko kansantalouden ja maailmantalouden ajatellaan toimivan samalla perustalla. EU:n työvoiman, pääoman, tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden taustalla on sama ajattelu.

EU:ssa kyse ei kuitenkaan ole puhtaasta markkinaliberalismista. Keskitytään vapaisiin sisämarkkinoihin täyden kilpailun maailmantalouden sijaan (ovat ulkorajojen tullit). Toiseksi EU:n komissio EU:n muut elimet sekä EU-valtiot puuttuvat eri tavoin talouden toimintaan – puhtaassa markkinataloudessa ei.

Samoin Yhdysvalloissa vapaasta kilpailusta puhumista on valjastettu sikäläisten suuryhtiöiden edun ajamiseen ja varakkaimpien varallisuuden paisuttamiseen. Kaukana ollaan Adam Smithin vapaan kilpailun ja yrittämisen liberalismista, kun jättiyhtiöt hallitsevat ja valtaosa varallisuudesta on keskittynyt suurituloisimmille.

Miten saamme rakennettua turvattua tulevaisuutta

Tämän hallituskauden jälkeen suunnitellaan 8-11 miljardin menoleikkauksia tai osittain veronkorotuksia riippuen siitä, ketkä esittävät. Näin suuret etenkin menoleikkaukset olisivat suuri lisäaskel uusliberalismin suuntaan, koska jatkettaisiin sellaisia toimenpiteitä, joita hallituskaudella 2023–2027 ja tehtäisiin vastaavia muita. Leikkauspaineita lisää asevarustelu ja se, että EU:n budjettikaudelle 2028–2034 (7 vuotta) suunnitellaan suuria lisäyksiä: se merkitsee leikkauksia Suomenkin kohdalla muusta.

Kansainvälisten, eniten yhdysvaltalaisten, suuryhtiöiden vapauteen perustuva uusliberalistinen suuntaus vaikuttaa jopa yllättävillä tavoilla kuten, että oikeuslaitos ohitetaan. Tästä ovat esimerkki Googlen data-keskusinvestoinnit. Kyse on laajemmin pääomien vapaan liikkuvuuden hyväksikäytöstä siten, että kierretään lainsäädäntöä ja verotusta kuten toimimalla veroparatiisisaarilta käsin. Demokraattinen oikeusvaltio on työväen- ja demokraattisen liikkeen saavutus, jossa on murenemista useilla muillakin tavoilla. Kipeä asia ovat työttömyys- ja muut perusturvan leikkaukset, koska turva ei ole saanut perustuslain perusoikeuksien suojaa.

Kuva: Heikki Männikkö

Opiskelijat protestoivat 5.10.2023 elämisen kalleutta ja leikkauksia vastaan. Muistutettiin mm. että leikkaukset ovat ideologinen valinta. Sitähän ne ovat, koska ne ovat uusliberalismin synonyymi.

Huoli ympäristön tilasta ja tulevaisuudesta on suuri. Miten rakennetaan sellainen linja, että ihmisillä on oikeus työhön ja hyvään työelämään sekä toimeentuloon, terveyden- ja vanhusten hoitoon ja koulutukseen. Ja samalla huolehditaan ympäristön tila parempaan suuntaan. Ja että voidaan luottaa kestävään rauhantilaan. Kyse on vaihtoehdon rakentamisesta uusliberalismille.

Sodanvastainen kansanrintama syntyy neljän puolueen vaaliliittona

Se on ainoa vaihtoehto eduskunnan sotapuolueille

Ensi kevään eduskuntavaaleihin syntyy pienpuolueiden vaaliliittona Sodanvastainen kansanrintama. Vaaliliitossa ovat mukana Vapauden liitto, Graniittipuolue, Kristallipuolue ja Rauhan ja Hyvinvoinnin puolue. Viime mainittu on entinen Valta kuuluu kansalle-puolue, joka piti marraskuun ensimmäisenä päivänä puoluekokouksen, jossa hyväksyttiin puolueelle uusi ohjelma ja uusi hallitus. Puoluetta johtaa nyt juristi Aki Nummelin Porista. Samalla puolueen ohjelma muuttui vasemmistolaisemmaksi korostaen tasa-arvoa ja hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämistä.

Sodanvastaisen kansanrintaman puolueet ovat sitoutuneet turvalliseen ja hyvinvoivaan Suomeen, joka on ydinaseeton, puolueeton, käy kauppaa kaikkien kanssa, asettaa oman kansantaloutensa etusijalle sekä käy tervettä keskustelua kaikkien kanssa. Sodanvastaisen kansanrintaman tukena ovat puolueiden rauhan ajatuksia tukevat kansalaisjärjestöt kuten Uusi Rauhanliike, Rajat auki - yhteisö ja Kansan Ääni-järjestöt.

Sodanvastaista kansanrintamaa ryhdyttiin rakentamaan elokuussa, jolloin puolueet ja kansalaisjärjestöt tapasivat ensimmäisen kerran. Tapaamisessa perustettiin koordinaatiokomitea, joka jatkaa kokouksia ja kansanrintaman rakentamista.

Suomi irti sodasta

Sodanvastainen kansanrintama tarjoaa kevään vaaleissa selkeän vaihtoehdon eduskunnan sotapuolueille. Sen perusteema on ”Suomi irti sodasta”. Se tarkoittaa sitä, että Ukrainan aseistaminen ja muu Venäjän vastainen aggressio erityisesti Itämeren alueella loppuu.

Sodanvastainen kansanrintama pyrkii asettamaan Suomen jokaiseen vaalipiiriin täydet listat. Ehdokashankintaa tehdään aktiivisesti houkuttelemalla sitoutumattomia ehdokkaita kansanrintaman puolueiden listoille, jotta sotapuolueille tarjotaan vakavasti otettava vaihtoehto kaikkialla Suomessa. Puolueiden johto tekee päätökset ehdokkaista.

Vapauden liitto on pisimmällä vaalityössä. Sillä on 32 ehdokasta eri puolilla Suomea 11 vaalipiirissä. Vapauden liiton puheenjohtaja Ossi Tiihonen, Graniittipuolueen puheenjohtaja Merja Lindström ja Rauhan ja Hyvinvoinnin puolueen (RHP) Aki Nummelin ovat vaaliliittoon sitoutuneita ja puoluehallituksissa on tehty asiasta päätökset. Kristallipuoluetta on kokouksissa edustanut puoluesihteeri Taina Alanen. Kristallipuolueella on marraskuussa ylimääräinen puoluekokous, jossa puolueelle valitaan uusi puheenjohtaja. Vaaliliitot solmitaan vaalipiirikohtaisesti.

Puolueet ovat valmiina

Sodanvastaisessa kansanrintamassa Vapauden liitto edustaa yrittäjyyttä. Se tarjoaa vaihtoehtoa Suomen politiikassa Saksan AfD:n tapaan. Oikeistolaiseksi leimattu AfD on Saksan vaalien tuore menestyjä Ukrainan sodan rahoittamista vastustavalla politiikalla. Puheenjohtaja Ossi Tiihonen on tarjonnut monipuolisesti ihmisille maailmankatsomuksesta riippumatta mahdollisuuden asettua kansanedustajaehdokkaaksi, esimerkkinä sosiaalidemokraatti Jussi Särkelä. Muita tunnettuja ehdokkaita puolueessa ovat Ossi Tiihosen lisäksi Sakari Linden ja Mika Vauhkala. Keskustaan sijoittuvan Graniittipuolueen erityisalaa ovat ympäristökysymykset. Kristallipuolue määrittelee itsensä myös keskustaan kansalaisten hyvinvointiin keskittyvällä ohjelmalla. Vasemmistopuolue RHP pyrkii keräämään ehdokkaiksi niitä vasemmistoliittolaisia ja demareita, joille Suomen Nato- ja EU-jäsenyys ovat liikaa. Esikuvana puolueelle on Saksassa Ukrainan sodan rahoittamista ja Venäjän pakotteita vastustava Bündnis Sahra Wagenknecht.

Kuva: Petri Krohn

Sodanvastaista kansanrintamaa on rakennettu syksyn aikana puolueiden ja kansalaisjärjestöjen edustajien kesken. Kuva 26.9.2026 kokouksesta.

Nettisivut avautuvat

Sodanvastainen kansanrintama avaa nettisivut osoitteessa www.ei-sotaa.fi.

Sodanvastaisen kansanrintaman kokoon kutsuja on vastarintajärjestö Sodan ja Fasismin vastainen työ ry (SFT). Se on perustettu vuonna 1959. Sen perustajina ovat toisen maailmansodan aikana vankilaan joutuneet kommunistit, jotka kieltäytyivät osallistumasta Natsi-Saksan rinnalla Neuvostoliiton vastaiseen sotaan sekä heidän omaisensa. SFT ry on osa Kansan Äänijärjestöjä.

Leena Hietanen
Toimittaja
Helsinki

JÄLLEEN HAAPSALUSSA

Könysimme ulos Luxin dösästä. Noudimme sen ruumasta kaksi mummokärryä. Kiitimme kuskia sadan kilsan matkasta halki sekametsien, kesannolla olevien peltojen, raunioituvien navettojen ja hiljenevien kylien. Kolmikkomme stikkasi reput selkiinsä. Tsiigailimme ympärillemme. Gamla steissi ylipitkine matkustajalaitureineen vaikutti tyhjältä. Stogeja oli kolissut raiteilla viimeksi v. 1995. Elokuun lopun perjantai vihjaili jo vaahteroissa ja koivuissa syksyn saapumisesta.

Sepi stondasi steissillä sivummalla meitä venttaamassa. Kuusikymppinen kundi näytti kasvaneen. Ravistimme handuja ja halasimme. Sepi kaappasi mutsin kärryn. Faija tarttui Arskan handuun. Kundi omi itselleen toisen kaksipyöräisen. Taivas oli harmaa. Tihuutti löysästi vodaa. Väistelimme lätäköitä. Faija kaivoi Arskalle repusta saderotsin.

Dallasimme nelisin Rautatieaseman viheriöivän puiston halki. Vanha starba puri penkillä evästä ja inventoi päivän pullo- ja tölkkisaalista. Karavaanimme kääntyi oikealla Kiltsintielle. Hitosti fiudeja. Etenimme liikennerinkulan läpi. Tuttu snadi Rimi, arkisin bosessa oleva landetori, realisointikeskus löytöineen ja työttömyyskassa kertoivat faijalle muistin ja sisäisen kompassin skulaavan yhä.

Käännyimme vanhan kalmiston kiviaidan kupeesta Asemakadulta Postikadulle. Ylitimme kadun ja säntäsimme Kaubamajan pitsalaan kaljalle ja kuselle. Sepi oli viettänyt keväällä 60-vuotissynttäreitään Stadissa. Luovutimme jangsterille flindan karibialaista seiskaa ja kirjan ”Tarinoita ja henkäyksiä Euroopasta ja Afrikasta”. Yhdellä äijällä meni mestan dörtsin luona boltsi sekaisin. Gubbe alkoi kiroilla ja möykätä pitsalan kassalle. Hemmo ei vaikuttanut känniseltä. Raivariukko poistettiin asi allisesti kuppilasta.

Kivetty Posti-katu kulki kohti sköneä. Snadi, vaaleanvihreä dösä porhalsi kohti Suur-Holmin botskisatamaa. Sade oli yltynyt. Taustalla kohosi entinen vesitorni ”Big Ben”. Bunkkasimme pari vuotta sitten lähistöllä 10 päivää. Poikkesimme Taksibaariin sapuskalle. Tilasimme nostalgisessa Mäyräkoirassa kanakotletteja, paistettujen pottujen ja kaalisalaatin kera. Seinille oli ripustettu käyttöesineitä, plakaatteja ja fotoja vuosikymmenten takaa. Kapteeni Kõrtsin baarin vierailupäivä sai ventata vielä hugiaan.

Nelikkomme jatkoi matkaansa Postikadulla. Ohitimme vanhan apteekin ja ylitimme Lydia Koidulan. Pääkadun kummallakin puolella seisoi matalia kivi- ja puurakennuksia. Turistikausi oli ohi. Kivijalan putiikeissa ei ilmennyt ryysistä. Märät huilipenkit kadulla eivät motivoineet tsittaamaan. Baarit ja terassit vaikenivat autioina. Aasialaista sapuskaa, Pariisin dunkkiksia, pitsiä, pullaa, bakelseja, käsityötuotteita, turistikrääsää. Hinnat ovat yhä nousussa.

Ohitimme Okase -museon, joka sijaitsee Piispan linnan eteläportin luona, Karja-kadulla. Neuvostoaikana Posti ja Karja muodostivat yhdessä Voitonkadun. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli taidemaalari Evald Okasin töiden pysyvä näyttely ja alakerrassa tällä kertaa vaihtuvana näyttelynä Keskustelu –veistosnäyttely. Okas osti sortumisvaarassa olleen rakennuksen omaan museokäyttöön v. 1999. Vuosina 2000–2003 rakennukselle suunniteltiin uusi tilaratkaisu sen sovittamiseksi museoksi ja toteutettiin muodonmuutoksen tarvittavat tärkeimmät alkuvaiheen remontit.

Kuva: Matti Laitinen

Matti ja Arska Karjakadun kulmauksessa Piispanlinnan läheisyydessä

Evald Okas valmistui v. 1937 Valtion taide- ja teollisuuskoulun kuusivuotiselta kurssilta kunniamaininnoin. Vuonna 1938 hän jatkoi maalausopintojaan Valtion taidekorkeakoulussa, jossa hänen opettajinaan toimivat A. Jansen ja Johannes Greenberg. Vuonna 1939 hän osallistui ensi kertaa Valtion kuvataideosaston syysnäyttelyyn. Hän valmistui opinnoistaan v. 1941. II maailmansodan alussa mobilisoituna Punaarmeijaan hän päätyi työpataljoonaan Tšebarkuliin Etelä-Uralille, sieltä Kolomnaan. Hän liittyi virolaiseen taideyhteisöön Jaroslavissa syksyllä 1942. Hän osallistui Yrjön yön kansannousun 600-vuotismuistolle omistettuun näyttelyyn. Rauhan koitettua Evald Okas työskenteli v. 1944 lähtien Tallinnan valtion taideteollisuusinstituutin (v. 1951 Viron SNT:n valtion taideinstituutti) koriste- ja monumentaalimaalauksen osaston dekaanina sekä monumentaalimaalauksen ja -piirustuksen luennoitsijana.

Kohtasimme Valgean Daamin kuppilan ja Haapsalun kulttuurikeskuksen. Keskuksessa oli näytillä grafiikkanäyttely. Kulttuurikeskuksen ja Okasin museon taiteilijat eivät ihannoineet havaintojemme mukaan duuneissaan sotaa eivätkä kokeneet asevarustelua stailiksi elämäntavaksi. Sodan romantisoiminen lapsellisella isänmaanrakkaudella on viekasta, tehokasta ja tappavaa. Alimmat alamaiset ja vihollisiksi leimatut väestöryhmät maksavat sodasta aina verisimmän hinnan. Okasin maalaukset Hiroshimasta koskettivat ja muistuttivat, mitä voi...

Postin nimi oli vaihtunut Karjaksi jossain Mihklin puiston ja Okase-museon tienoilla. Kadun toiselta puolelta pilkistivät Piispanlinnan muurit ja torni. 1200-luvulla pystytetyn Haapsalun piispanlinnan rakentaminen, laajentaminen ja uudelleen rakentaminen jatkuivat useita vuosisatoja. Linnan länsisivulla sijaitseva 29 metriä korkea vartiotorni on peräisin 1200-luvulta. Se toimi 1600-luvun loppuun asti kulloisenkin isäntämaan nimeämien paikallisten viranomaisten hallintopaikkana.

Euroopan unioniin ja Natoon kuuluva Viro on pikkuvaltio, jolla on rajalliset resurssit luonnonvaroja, työvoimaa ja tuettu talous. Maassa ei veroteta kuitenkaan yritysten voittoja ennen kuin se jaetaan niiden omistajille. Yritysvero on käytännössä 0 %. OECD:n ajama 15 % minimivero muuttaa tilanteen aivan toiseksi. Lisäksi Virossa inflaatio laukkaa, elinkustannukset kasvavat vuosi vuodelta, oma energiatuotanto on hentoa ja asevarustelumenot jyrsivät aimo osan valtion budjetista. EU:n taloustukea ei heru entiseen tapaan, koska EU/Nato rahoittaa Ukrainan kallista sotaa. Virolaisilla taviksilla ovat kapean leivän päivät edessä. ALV nousee. Pelkillä digitaalisilla oivalluksilla, tekoälyllä ja turismilla Viron valtiontalous ei pysy kondiksessa.

Nelikkomme saapui vihdoin F. J. Wiedemannin kadulle Sepin vuokraamaan lomamestaan, Viieristimajaan. Majoituimme komean, historiallisen rakennuksen alakertaan. Katu on nimetty Haapsalussa v. 1805 syntyneelle suomalais-ugrilaisten kielten - aikansa merkittävimmälle - tutkijalle Ferdinand Johan Wiedemannille. Tämä työskenteli eläessään Pietarin Tiedeakatemiassa suomalais-ugrilaisten kielten ja historian parissa. Hän oli perehtynyt etenkin viron kielen tutkimukseen.

Luxin dösä irtosi sateisena sunnuntaina steissin laiturista. Lukitsimme istuinvyöt. Sade iski tuulilasiin. Kuski toivotti matkustajat tervetulleiksi puoleksitoista tunniksi Tallinnan bussiin. Hautovan ja sateisen Haapsalun kolmipäiväisen reissun jälkeen pääsy hotellin suihkuun Tallinnassa tekisi gutaa. Olo olisi raikas kuin perhosella, joka oli kuoriutunut hikisestä, ahtaasta ja rasvaisesta kitiinikotelostaan.

Matti Laitinen
vanhukainen ja rauhaveteraani
25.8.2026

Sanna Marinin ja Jussi Halla-ahon aseveliakseli

Suomessa toimi sodan jälkeisinä vuosikymmeninä SDP:n tannerilaisen oikeistosiiven ja Kokoomuksen revanssihenkisten muodostama aseveliakseli. Lisäksi mukana oli liberaalien ja RKP:n neuvostovastaisia aineksia. Aseveliakselin sosiaalipsykologinen perusta oli sotia edeltäneessä valkoisen Suomen patologisessa ryssävihassa. Aseveliakselin keskeisin tehtävä oli Suomen suvereniteetin ja itsenäistä päätösvaltaa korostavan puolueettomuuspolitiikan vastustaminen. Tavoitteena oli amerikkalaismielisen länsisuuntautuneen mentaliteetin edistäminen Suomessa.

Aseveliakseli olisi tavoitteensa saavuttamiseksi ollut valmis tuhoamaan Suomen itsenäisyyden ja tapattamaan suuren joukon suomalaisia jo sodan jälkeisinä vuosikymmeninä, jos siihen olisi tuolloin tarjoutunut mahdollisuus. Kylmän sodan olosuhteissa ja sopivien liittolaisten puuttuessa aseveliakselin vaikutus rajoittui lähinnä kansalaisten mentaliteettiin. Aseveliakselin toiminnan moottorina oli viha presidentti Urho Kekkosta ja Neuvostoliittoa kohtaan. Tätä vihaa aseveliakseli levitti suomalaiseen yhteiskuntaan lehdistön, viihteen ja muun mielipidevaikuttamisen keinoin.

Vanhan aseveliakselin kaikki tavoitteet Suomen osalta täyttyivät Suomen EU-jäsenyyden, Nato-jäsenyyden, DCA-sopimuksen, sekä suomalaisen kulttuuri- ja hengenelämän lähes täydellisen anglo-amerikanisoitumisen myötä. Viha Venäjää ja venäläisiä kohtaan kuuluu Suomessa nykyään jo lähes kansalaishyveisiin. Suomen valtamedia ja maamme poliittinen johto lietsovat avoimesti tätä vihaa.

Vanhan aseveliakselin perinnettä jatkaa uusi aseveliakseli. Aivan kuten vanhan, myös uuden aseveliakselin aate on pohjimmiltaan epäsuomalainen. Myös uusi aseveliakseli vastustaa Suomen itsenäistä päätösvaltaa ja kannattaa ulkoapäin eli läntisistä intresseistä käsin Suomelle määrättyjä tavoitteita. Uusi aseveliakseli on asettanut yhdessä läntisten, sotaan halukkaiden kumppaniensa kanssa tavoitteeksi Venäjän tuhoamisen Ukrainaa välikappaleena käyttäen. Suomalaisten nykypoliitikoiden haaveenomainen usko Ukrainan "lopulliseen voittoon" johtuu itsepintaisesta hirttäytymisestä aseveliakselin tavoitteeseen - Venäjän tuhoamiseen.

Johtavista poliitikoista näkyvimmin tämän hetken julkisuudessa uutta aseveliakselia edustavat SDP:n entinen puheenjohtaja, expääministeri Sanna Marin ja eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho. Italialaisen Corriere della Sera-lehden haastattelussa lokakuun puolivälissä Sanna Marin kertoi palaavansa politiikkaan vain, jos Venäjä hyökkää Suomeen. Samassa haastattelussa Marin ehdotti venäläisten koneiden ampumista alas ilmatilaloukkausten yhteydessä. Hieman myöhemmin Helsingin kirjamessuilla valtamedian hehkuttamana esiintynyt Marin jatkoi sotakiihkoisia puheitaan pahoitellen muun muassa sitä, että Ukrainalla ei ole enää käytössään Neuvostoliiton aikaisia ydinaseita. Marin kritisoi myös sitä, että länsi ei ole tarpeeksi tukenut Ukrainaa aseellisesti eikä taloudellisesti.

Eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho kannattaa sotaa Venäjää vastaan. Ylen Ykkösaamussa lauantaina 24.10 haastatellun perussuomalaisen poliitikon mukaan "kova kovaa vastaan merkitsee tappelua". Haastattelu todisti hänen edustavan kovinta Venäjän vastaista linjaa Suomessa. Kuva:Jussi Halla-aho vuonna 2023. Houses of the Oireachtas / Wikimedia Commons, CC BY 2.5. Kuvaa on rajattu alkuperäisestä.

Britannian entisen pääministerin ja tunnetun sotarikollisen *Tony Blairin* palkkalistoilla nykyään työskentelevän Sanna Marinin yhä sairaammaksi menevät puheet saivat heti tukea Ylen ykkösaamussa haastateltavana olleelta eduskunnan puhemies Jussi Halla-aholta. Halla-ahon mukaan Marinin italialaislehdessä esittämä näkemys venäläiskoneiden ampumisesta on "oikeaan seikkaan kohdistuva huomio". Aivan samoin, kuin Sanna Marin myös Jussi Halla-aho kritisoi Suomen "liittolaisia" Ukrainan tuen riittämättömyydestä. Halla-aho kritiikki kohdistui erityisesti Yhdysvaltojen nykyhallintoon. Halla-aho arvosteli myös Euroopan unionin jäsenmaita, joiden tuki Ukrainalle on hänen mukaansa ollut riittämätöntä. Sen sijaan "hyvät maat", kuten Suomi, muut pohjoismaat, Baltian maat ja Puola ovat Ukrainan asiassa Halla-ahon mukaan "tehneet enemmän kuin oman osansa".

Voi kuitenkin käydä niin, että sisäisesti hajonneen lännen Ukrainan avulla käymä kauttasota ei johdakaan aseveliakselin toiveiden mukaiseen Venäjän romahtamiseen. Venäjän, Kiinan ja Yhdysvaltain tulevat neuvottelut saattavat johtaa rauhansopimukseen ja eri intressit huomioivaan eurooppalaiseen turvallisuusjärjestykseen.

Mitä Suomen aseveliakseli tässä tilanteessa tekee? Ehkä Sanna Marinin toiveet venäläisten koneiden alas ampumisesta eivät toteudukaan. Voi käydä niinkin, että nyt Euroopan unionin ytimessä, erityisesti Ranskassa ja Saksassa meneillään oleva myrskyisä yhteiskunnallinen kehitys johtaa siihen, että näiden maiden tuki Ukrainalle ja Venäjän vastaiselle sodankäynnille vähenee merkittävästi. Puhemies Halla-ahon vaatimukset "Euroopan suuremmasta vastuusta Ukrainan tukemisessa" saattavat jatkossa kaikua eurooppalaisissa pääkaupungeissa kuuroille korville. Mitä Suomen aseveliakseli sitten tekee? Hyökkääkö se yksin Venäjälle vai uskooko se saavan sotahankkeelleen tukea kaikkein halukkaimpien, Halla-ahon mainitsemien "hyvien" EU-maiden taholta? Todellisuudessa kylmän sodan jälkeinen Yhdysvaltain johtama lännen yhtenäinen rintama on murtunut.

Sanna Marin vieraili monesti Kiovassa Naton eskalaatiosodan mannekiinina ja osallistui fasistin, Dmytro Kotsiubailon, hautajaisiin 10. 3. 2023 Volodymyr Zelenskyin kanssa. Hän vieraili Irpinissä sekä Buchassa, jossa väitettiin venäjän tehneen siviilien joukkomurha. Tämä on osoitettu lavastetuksi. Kirjamessuilla Sanna taas kunnostautui, pahoitellen mm. sitä, että Ukrainalla ei ole käytössään Neuvostoliiton aikaisia ydinaseita. Marin kritisoi myös sitä, että länsi ei ole tarpeeksi tukenut Ukrainaa aseellisesti. Kuva: Sanna Marin 25.5.2022 Irpinissä ja Buchassa, Suomen hallitus, CC BY 2.0

Kuitenkin jo ehkä lopullisesti kadonnutta lännen "yhtenäisyyttä" tuntuvat kaipaavan niin Marin, kuin Halla-aho. Lännen yhtenäisen rintaman ajatukselle on rakennettu koko Suomen nykyinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Sakari Linden toteaa Naapuriseuran sanomissa olleessa kirjoituksessaan, että "Suomen johdon koko ulko- ja turvallisuuspolitiikka vaikuttaa perustuvan hatariin toiveisiin ulkovaltojen avusta". Värisuoraa hallussaan ulko- ja turvallisuuspolitiikassa pitävän Kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo sanoi toukokuussa 2022 eduskunnassa Nato-jäsenyyshakemuksen käsittelyn yhteydessä kenraali Adolf Ehrnroothiin viitaten: " Herra kenraali, emme ole enää koskaan yksin". Niin kova oli silloin Orpon ja lähes kaikkien muidenkin usko Yhdysvaltoihin ja lännen yhteisrintamaan.

Hei! Saksanniemi, Jääkäri-joukko, Lapuan ja Härmän loukko, Vöyri, Kauhava ja muut. Aseveliakselin naisten ja miesten innokkuutta ei ainakaan vielä tunnu pahemmin haittaavan se, että ei taida Vöyrin marssin mainitsemia "muita" nyt oikein löytyä Venäjän vastaiseen hyökkäykseen. Sanna Marinin ja Jussi Halla-ahon kaltaisten kohdalla ei sotahulluudella ja riidan haastolla näytä olevan mitään rajaa. Lopulta asiassa voi käydä niin, että joudutaan mahdottoman eteen, kuten Jösse Järvenpää sanoo tuoreessa laulussaan Miljoona Häyhää.

Riidan haastolla ei ole rajaa/
Sotaan päättäjät meitä nyt ajaa/ Nää voimansa tunnossa räyhää/ Kohta tarvittais miljoona Häyhää.

Pertti Hämäläinen
26.10.2026 Hämeenlinna

Mitä yhteistä on kehitysavulla ja Suomen puolustusteollisuudella?

Suomen osalta kerrottavissa ns. hyvissä uutisissa on kaksi periaatteellista ristiriitaa. Ensinnäkin Suomeen on kohdistumassa Venäjän hyökkäys – ainakin Suomen roskalehdistön kertoman mukaan. Miksi sitten suuret talousjätit kuten Google ovat rynnimässä tänne? Toiseksi Eurooppa etsii kuumeisesti vastausta yhdysvaltalaisten tekoälyjättien haasteeseen. Miksi sitten Google ja muut Euroopan ulkopuoliset firmat ovat perustamassa maahamme datakeskuksia?

Tähän on yllättävän selväpiirteinen selitys. Se alkoi kuntauudistuksesta ja sen tuomista jälkimainingeista, joita leimaavana periaatteena oli kunnallinen itsehallinto. Tästä itsehallinnosta ei saatu aikaan paljon muuta kuin kuollut kirjain. Itse asiassa perustusvaliokunta varoitti jo 2001 entistä suuremmasta vaarasta eli ns. verkottumisesta, jossa päätökset tehdään jotakin muuta kautta kuin perinteistä selväpiirteistä hallintokaavaa käyttäen. Valiokunta mainitsi tässä yhteydessä lyhyesti myös kunnan tehtävien tuottamisen yksityisillä yrityksillä, jotka toki voivat joustavoittaa päätöksentekoa mutta paljolti läpinäkyvyyttä rajoittaen.

Tällä välin paikallis- ja aluehallintoa Suomessa on muutettu paljon. Jonnekin kunnan ja valtion välimaastoon on luotu hyvinvointialueita ja maakuntahallintoja, jotka muuttuvat niin tuimaan tahtiin, että mitä päätöksenteon läpinäkyvyydestä on jäljellä, kun jo itse toimintamalli on suoraan sanottuna niin sekava ja väliaikaisen tuntuinen, ettei itse malliakaan voi sanoa läpinäkyväksi. Tämän vuodessa tähän on höysteeksi lisätty muutakin muutosta, kun virkamiespuolella AVI muuttui LVV:ksi eli Lupa- ja valvontavirastoksi ja ELY muuttui elinvoimakeskukseksi, tosin tuossa muutoksessakin on hienouksia, jotka tekevät asiasta mutkikkaamman kuin pelkän nimenmuutoksen.

Suomihan on – ainakin Aimo Ryynäsen mukaan – ollut perinteisesti hyvin valtiokulttuurinen maa, johon kuntien itsehallinto ei ota juurtuakseen niin hyvin, että se ei näyttäytyisi perin vaivalloiselta hänen käyttämiinsä keskieurooppalaisiin verrokkeihinsa nähden. Syytä tuolle ei kuitenkaan näytä olevan kovin vaikea löytää, kun otetaan huomioon nykyinen tapahtumakulku. Nimittäin Suomeen kohdistuu uhka. Päätökset siirtyvät valtakunnalliselle tasolle. Kuntien päätösvalta kapenee entisestään. Valtakunnalliselta tasolta päätökset siirtyvät ylikansalliselle, EU:hun ja nyt myös Natoon. Tämä kaikki ulkoisen uhkan varjolla.

Paikallishallinto on keskiajalta saakka kärsinyt haaksirikon. Suurin kuolinisku kuntademokratialle oli äskettäinen hyvinvointialueiden muodostaminen. Kuvassa Euran käräjäkivet, Urjanhai / Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0.

Ja tämä se luo otollisen maaperän Googlen tapaiselle jätille tulla Suomeen. Kunnillahan tähän ei ole ollut juuri sanomista, kuntalaisista puhumattakaan, kuten jopa valtamediasta olemme saaneet lukea. Kuntalaiset sanovat tulleensa ylikävellyiksi. Mutta juuri tätä "läpinäkyvämpi" ei ole tilanne valtakunnankaan tasolla. Saammehan jatkuvasti lehdistäkin lukea, että sitä ja tätä on puuhattu jo vuosikausia – esimerkiksi vedetty kaapeleita Ruotsista Suomeen – ja lainsäädäntöä on valmistettu datakeskuksia varten jo yli kymmenen vuotta, kuten yksi perussuomalainen kansanedustaja möläytti TV:ssä. EU-rahoitus ICEYE-yhtiölle ilmestyi lehtiin vasta elokuussa. Muiden rahoittajien löytämiseen saa kulumaan yhden iltapäivän tietokoneen ääressä. Hesari tietää kertoa vain, että näin hienosti on lähtenyt Suomen puolustusteollisuus vetämään.

Tarvitseeko tätä sen enempää edes selittää? Turvallisuusuhka ei ole ainoa mekanismi, jolla paikallishallintoa ajetaan maanrakoon, mutta se on tehnyt siitä selvää totaalisesti. Näin ollen tämä varsinkin yhdysvaltalaisten jättien tulo helpottuu, vaikka EU on mukamas kovin eurooppalaisen tekoälyosaamisen perään. Ja samoin kuin pääomalla ei ole isänmaata, tuskin sillä on myöskään EU-jäsenyyttä, joten pääomien liike on hahmoteltavissa lähinnä Atlantin tuolta puolen Suomeen. Ja kuten joku näsäviisas journalisti kirjoitti kehitysavusta Hesarissa, että se on rahojen ottamista auttajamaan köyhiltä avustetun maan rikkailta, samaa voisi sanoa myös Suomen tilanteesta Ukrainan suhteen. Kehitysavuksi sitä ei tosin kutsuta, eikä voikaan. Paitsi ehkä siinä mielessä, että jotenkin tällä järjestelmällä päästään kehittämään Suomen ns. puolustusteollisuutta. Jos joku avustettu maa tässä on, se on siis Suomi.

Jonathan Widell

Pelto ei elätä kylväjäänsä

Viimeisimpien vahvistettujen kannattavuustilastojen mukaan suomalainen viljelijäperhe sai vuonna 2024 vain viidenneksen siitä, mitä sen työn ja pääoman olisi pitänyt tuottaa. EU-vertailussa Suomen maatalous on kannattavuudeltaan Euroopan unionin heikoin.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) laskelmien mukaan suomalaisten maatilojen keskimääräinen kannattavuuskerroin oli vuonna 2024 vain 0,21. Kannattavuuskerroin kertoo, kuinka hyvin maatalous korvaa viljelijäperheen oman työn ja tilaan sijoitetun oman pääoman. Kannattavuuskerroin saadaan jakamalla maataloustulo (yrittäjätulo) viljelijäperheen palkkavaatimuksella lisättynä oman pääoman korkovaatimuksella.

Viljelijäperhe sai siis työlleen ja omalle pääomalleen 21 prosenttia tavoitteesta. Kerroin yksi tarkoittaisi, että yrittäjä saa työstään maataloustyöntekijän palkan (Suomessa 17,25 €/h) ja pääomalleen käyvän koron.

Pohjoiset maat häntäpäässä

EU-maiden keskiarvo oli vuonna 2024 kertoimeltaan 0,82. Kyproksella ja Unkarilla kerroin ylitti 1,80, ja yli yhden päästiin myös Italiassa, Belgiassa, Espanjassa ja Portugalissa. Näissä maissa maatalous on erittäin kannattavaa. Ranska ja Saksa asettuivat lähelle keskiarvoa. Ruotsi (0,41) ja Viro (0,23) jäivät Suomen tavoin hännille. Eroja selittää osin tuotantorakenne: Etelä-Euroopassa tuotetaan enemmän hedelmiä ja vihanneksia.

Lähiaikojen paras vuosi koettiin 2022, jolloin alkoi Venäjän erikoisoperaatio Ukrainassa. Suomen kerroin nousi 1,02:een ja EU:n 1,31:een kriisitukien ansiosta. Sen jälkeen pudotus oli jyrkkä, 0,32 vuonna 2023 ja 0,21 vuonna 2024.

Luken huhtikuussa 2026 päivittämän ennusteen mukaan vuosi 2025 jäi heikoksi kertoimella 0,25, ja vuodet 2023–2025 ovat koko 2000-luvun heikoimmat. Keskimääräinen yrittäjätulo nousi noin 18 400 euroon, kun edellisen viiden vuoden keskiarvo oli 26 200 euroa.

Keskiarvo kätkee jyrkän eriytymisen. Viljatilojen yrittäjätulo painui noin 5 600 euroon, ja noin puolella viljatiloista tulos jäi negatiiviseksi. Sikatilojen kerroin oli 0,07. Lypsykarjatiloilla kerroin nousi maidon tuottajahinnan noustessa 0,60:een ja kasvihuoneyrityksillä 0,78:aan.

Kuka korjaa voitot?

Pellervon taloustutkimuksen (PTT) mukaan maatalouden tulot ovat jääneet jälkeen kustannusten noususta, eikä markkinahinta useimmissa tuotantosuunnissa kata työn ja pääoman kustannuksia. Raportin mukaan viljelijät ovat elintarvikeketjun toimijoista alttiimpia kansainvälisten markkinoiden heilahteluille.

Kuva on selvä. Tuottaja kantaa ketjun riskit, mutta jää maatalouden tuotoista vähimmälle. Erityisesti kauppa voi vahvan asemansa vuoksi sanella hintoja ja viljelijöiden yhteenliittyminen parempien hintojen saavuttamiseksi on tehty mahdottomaksi kilpailulainsäädännöllä. Kilpailulainsäädäntö hyödyttääkin usein juuri suurpääomaa. Kokonaispääoman tuotto oli vuonna 2025 negatiivinen, -0,7 prosenttia. Tämä jarruttaa investointeja ja kaventaa erityisesti velkaisten tilojen liikkumavaraa.

Iranin sota ja Venäjän vastaiset pakotteet painavat kannattavuutta

2025 ja 2026 tilanne ei ole mennyt parempaan suuntaan. Tuotantopanosten hinnat ovat kasvaneet merkittävästi. Öljyn hinnan nousun taustalla on EU:n pakotteet Venäjää kohtaan, eli kyse on lännen kapitalistien omasta valinnasta. Suomen päättäjät ovat itse valinneet korkeat polttoaineen hinnat kansan etujen kustannuksella. Toinen tekijä on USA:n hyökkäys Iraniin ja Hormuzin salmen epävakaus. Siinäkin on kyse lännen kapitalistien taistelusta raaka-aineiden anastamiseksi. Samaan aikaan typpilannoitteiden tuonti Venäjältä on loppunut, mikä entisestään nostaa lannoitteiden hintaa.

Kun maatalouden tuotantopanosten hinnat määräytyvät maailmanmarkkinoilla ja tuottajahinnoista päätetään ketjun myöhemmissä portaissa, viljelijän oma työ jää monesti korvaamatta. Kysymys ei siksi ole vain yksittäisten tilojen tehokkuudesta, vaan siitä, miten ruoantuotannon arvo jakautuu ja kuka jaosta päättää. (KÄ/toimitus)

Uusi turvallisuussopimus Eurooppaan

Yle-uutiset puhuivat 10.11. huolestuneeseen sävyyn Venäjän, USA:n ja Ukrainan Abu Dhabissa aloittamista rauhanneuvotteluista. Huolestuneisuutta aiheutti halukkaiden piirissä se, että keskusteluissa nousee esiin ajatus koko Euroopan kattavasta turvallisuusjärjestelmästä. Kansan äänen numeroissa 6/2021 ja 1/2022 totesimme, että Eurooppaan tarvitaan uusi rauhansopimus, koska ETYK järjestelmä ei enää toiminut. Puhutaan turvallisuustakuista. Ne voivat toimia vain, mikäli Eurooppa neuvottelee uuden kattavan rauhansopimuksen. Tämä on myrkkyä EU:n ja Suomen johdolle, joka pelkää enemmän rauhaa kuin sodan jatkumista. (**KÄ/toimitus**)

Marjaliisa Siiran muistolle

Me Marjaliisa Siiran ystävät ja toverit saimme yllättävän ja järkyttävän Facebook-viestin hänen lapsenlapseltaan Alexilta. ”Mummini Marjaliisa on nukkunut pois eilen (19.9.2026) kotonaan.” Marjaliisa syntyi Punkaharjulla 12.3.1942. Hänen isänsä oli Metsäkeskuksen metsänvartija kauniilla seudulla, mikä varmaankin sai hänet puolustamaan luonnonarvoja. Marjaliisa kirjoitteli ansiokkaita juttuja useisiin medioihin. Hän oli toimittaja, joka todella perehtyi aiheisiinsa perusteellisesti ja kirjoitti myös selkeästi eikä nöyristellyt isoja medioita, jotka viime vuosina julkaisivat monopoliasemansa turvin paljon perättömiä uutisia.

Harvinaisen monipuolinen toimittaja ja kansalaisaktivisti

Marjaliisan toimintakenttä oli poikkeuksellisen laaja. Hän osallistui kamppailuihin kirjastojen, maksuttoman julkisen liikenteen, rauhan ja ydinaseiden (esim. köyhdytetyn uraanin) kieltämisen puolesta. Eräs hänen ystävänsä kirjoitti FB-sivulla: ” Marjaliisa oli harvinaisen selväjärkinen, hauska ja omintakeinen ihminen. En unohda ensitapaamistamme Hesan rautatieaseman päähallissa aikaisin aamulla 1990-luvun laman aikana. Olin työtön ja inspiroitunut Marjaliisan kirjoituksista Tiekkarissa. Laitoin hänelle sähköpostia ja ehdotin tapaamista, sillä arvelin hänen olevan mainio kaveri miettimään, mitä kannattaisi tehdä. Olin ollut aivan oikeassa, jo ensimmäisellä tapaamisella puhuimme parisen tuntia ja piirtelimme samalla kiertuereittiä ympäri Suomen. Tarttuva nauru, siitäkin kiitos.”

Lähiympäristön asiat olivat hänen sydäntään lähellä. Vuonna 2006 hän totesi Hesarin jutussaan: ” Täydennysrakentaminen tukehduttaa vanhoja asuinalueita, näivettää niiden viihtyisyyttä ja nakertaa asukkaitten elämän laatua ja terveyttä.”

Vuoden vuosaarelainen

Marjaliisa palkittiin vuoden 2008 vuosaarelaisena. Raati totesi, että hän “on toiminut vuodesta 2004 alkaen Pro Mustavuori -kansalaisliikkeen vetäjänä. Aikaisemmin hän on toiminut ympäristöasioissa ja yhteiskunnan rakenneasioiden parissa mm. paikallisagendan puitteissa 1990-luvulla. Keski-Vuosaaren aluefoorumin vetäjänä hän on toiminut vuodesta 2006 alkaen. Vuonna 2009 Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta hylkäsi Etelä-Mustavuoren virkistysalueelle suunnitellun asuinalueen ja Mustavuoren luonto sai rauhan. Pari vuotta myöhemmin hän puolusti pontevasti Meri-Rastilan metsiä.

Imperialismi ja Nato

Marjaliisa kirjoitti tähän lehteen (KÄ 1/18) Suomen allekirjoittamasta isäntämaasopimuksesta Naton kanssa otsikolla Katastrofaalinen renkimaasopimus: “Naton huippukokouksessa Walesissa 4.9.2014 pöytäkirjan allekirjoitti Suomen puolesta puolustusvoimain komentaja Jarmo Lindberg. Komentajan takana allekirjoitusta seurasi presidentti Niinistö ja taustalla vilahti myös silloinen ulkoministeri Erkki Tuomioja. Luuliko Suomen ulkopoliittinen johto tällä allekirjoitustavalla pääsevänsä poliittisesta vastuusta asiassa?”

Kansan ääneen 2/18 Marjaliisa laati jutun “Krimiä ei ole miehitetty”. Hän vieraili Krimillä ja kertoi useassa lehdessä niemimaan tilanteesta. Vaikka hän kertoi totuuden asioista, Hesari ja Natoa kannattava muu mediapooli ei häntä kiitellyt.

Naton laajenemissota

SKP:n nettisivulla 16.6.2015 julkaistiin naiset rauhan puolesta –järjestön näkemys otsikolla Ukrainan sisällissota rauhanliikkeen koetinkivi: “Olkaamme rauhanlietsojia! Rauhanlietsojat eivät anna vihapuheen, viholliskuvien ja sodanlietsonnan vallata ihmisten mieliä ja myrkyttää ilmapiiriä. Rauhan hälytys, Peace Alert, on sen vuoksi tärkeä aloite. Rauhanliikkeen on syytä herätä, ennenkuin on liian myöhäistä. Me sanomme ei sotaharjoituksille, asevarustelulle ja vihapuheelle. Mielestäni rauha on tärkein ihmisoikeus.”

Ei valittanut vaivojaan

Naapuriseuran **Pirkko Marjatta Turpeinen-Saari** toteaa: “Todella surullista. Marjaliisa ei todellakaan valittanut vaivojaan. Hän oli myös minun kirjallisissa aktiviteeteissani aina kannustamassa läsnäolollaan.” Naulan kantaan osunut arvio!

***Kaarlo Kramsun* kirjoittama runon Ilkka** tunnetuin säe ”Ken vaivojansa vaikertaa, On vaivojensa vanki” toteutuu hyvin Marjaliisan osalta.

Juhani Tanski
Ystävät, toverit ja järjestöväki kiittävät Marjaliisaa arvokkaasta työstä

Hyvinvointivaltio murentuu porvarien päätöksillä

Hyvinvointivaltion muutoksen ytimessä ovat tutkijoiden mukaan; digitaalinen valvonta, rakenteellinen rasismi ja tiukka talouskuri. Pohjoismainen hyvinvointivaltio on totuttu ymmärtämään lupauksena siitä, että yhteiskunta ei jätä ketään yksin. Se turvaa toimeentulon, hoivan ja palvelut silloin, kun ihminen sairastuu, menettää työnsä, pakenee vainoa, vanhenee, tai syntyy olosuhteisiin, joihin ei itse voi vaikuttaa. Tämä lupaus on yhä olemassa paperilla. Käytännössä sen sisältöä ollaan muuttamassa.

Viime vuosien sosiaalipoliittinen keskustelu on Suomessa usein typistynyt väittelyyn yksittäisistä leikkauksista ja lähes yksiomaan velkasuhteen puimiseen.

Paljonko asumistukea voi pienentää? Kuinka monta euroa työttömän käteen pitää jäädä yms.? Miten paljon julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuja voi korottaa? Nämä kysymykset eivät tavoita muutoksen mittakaavaa. Kyse ei ole vain leikkauspolitiikasta, vaan samalla muokataan hyvinvointivaltion perustaa ja valtion suhdetta ihmisiin.

YK:n erityisraportoija *Philip Alston* kuvasi digitaalista hyvinvointivaltion muutosta järjestelmäksi, jossa köyhyyttä hallitaan datan, algoritmien ja epäilyn avulla. Tällöin teknologia ei helpota ihmisten pääsyä oikeuksiinsa, vaan seuloo, luokittelee ja valvoo. Tekoälyä ja automaatiota voidaan käyttää etuuksien väärinkäytösten etsimiseen (?!) tai ihmisten ohjaamiseen järjestelmissä, joita he eivät ymmärrä eivätkä pysty haastamaan.

Samaan aikaan hyvinvointivaltioon rakennetaan hierarkioita, joissa kaikki ihmiset eivät ole samalla viivalla. Muutoksen ytimessä on kolme toisiaan ruokkivaa kehityskulkua.: digitaalinen valvonta, rakenteellinen rasismi ja tiukka talouskuri. Nämä näkyvät selvimmin sosiaaliturvassa, mutta sama logiikka ulottuu myös terveydenhuoltoon ja muihin hyvinvointivaltion rakenteisiin. Rakenteellinen rasismi näkyy usein juuri lainsäädännön yksityiskohdissa, jotka luovat eritasoisia oikeuksia eri ihmisryhmille.

Kolmas kehityskulku on talouskuri, jota kohdistetaan jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin. Sosiaaliturvaleikkaukset, terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset ja palvelujen kaventaminen osuvat ihmisiin, joilla on vähiten puskuria ja suurin tarve julkisille palveluille. Hyvätuloiset voivat hankkia palvelunsa yksityiseltä, usein Kela-korvausten tuella, ja välttää siten jonot.

Köyhät ihmiset ovat aina olleet kontrollin, ehtojen ja moraalisen arvioinnin kohteina. Uutta on valvontateknologian, eriarvoistavan lainsäädännön ja laajojen leikkausten toisiaan vahvistava yhteisvaikutus. Yhdessä ne voivat rakentaa järjestelmän, joka tarkkailee, kurittaa ja sulkee ulos. Samalla murenee hyvinvointivaltion tärkeä voimavara, luottamus. Julkiset instituutiot eivät ole vain arkisten palvelujemme järjestäjiä, ne myös kannattelevat yhteiskunnallista luottamusta ja yhteenkuuluvuutta. Tutkimusten mukaan suomalaisten usko siihen, että hyvinvointivaltio auttaa hädän hetkellä, on jo vakavasti horjunut.

Tarvitsemme kiireesti laajempaa keskustelua hyvinvointivaltion tulevaisuudesta. Liian usein tämä torpataan vetoamalla julkisen talouden välttämättömyyksiin. Toisinaan se kaventuu palvelulupauksen tekniseksi määrittelyksi siitä, mitä julkinen sektori vielä lupaa hoitaa ja mitä ei. Silloin näkyvistä katoaa hyvinvointivaltion laajempi merkitys.

Talouden kestävyys on tärkeää, mutta yhteiskunnallinen visio ei voi typistyä pelkkään velkasuhteen hallintaan. Jos päättäjät voivat sitoutua julkisen talouden tasapainoon vuoteen 2040 mennessä, heidän on myös kyettävä kertomaan, millaista Suomea he ovat rakentamassa.

Viljo Lehmusketo, Raahe

Ranskan kansallisen liittouman äärioikeistolaiset juuret/2

Kun Marine Le Penin isä **Jean-Marie Le Pen** perusti Front nationalin eli kansallisen rintaman vuonna 1972, puolue oli vajaat pari vuosikymmentä erilaisten, keskenään ristiriitaisten äärioikeistolaisten kuppikuntien kokoelma. Kansallinen rintama oli aikakaudelle tyypillinen eurooppalainen oikeistopopulistinen ryhmittymä, joka haisteli kaikkia mahdollisia poliittisia tuulia. Sopiva vertailukohde on **Simon Spiessin** ja **Mogens Glistrupin** edistyspuolue 1970-luvulla Tanskassa.

Yksi Ranskan nykyisen äärioikeiston keskeisistä teoreetikoista *Christian Bouchet* on todennut, että ”isä-Le Pen oli täysin sietämätön noin vuoteen 1990 asti, jonka jälkeen hän hyvin nopeasti hylkäsi sokean antikommunismin, reaganismin, liberalismin, länsikeskeisyyden sekä sionismin aatteet ja omaksui yhtä nopeasti eurasianismin ja moninapaisen maailman ideaalit”. Bouchet kertoo Jean-Marie Le Penin ottaneen käyttöön romanttisen nimen ”boreaalinen Eurooppa”, joka ulottuu Brestistä Vladivostokiin”.

Vielä 1980-luvulla Euroopan unionin vahvana tukijana tunnettu Jean-Marie Le Pen vastusti myöhemmin vuonna 1992 ankarasti EU:n Maastrichtin sopimusta ”suvereenin Ranskan etujen vastaisena”. Muutoksen myötä puolue omaksui gaullistisen tradition mukaisen realistisen koulukunnan näkemyksen kansainvälisistä suhteista korostaen historiallisia ja geopoliittisia lähtökohtia. Olennaista oli, ettei Venäjää nähty enää vihollisena kuten kylmän sodan aikana kansallisen rintaman määritellessä itsensä ”vapaan maailman” puolustajaksi ”kommunistista blokkia” vastaan.

Heti toisen maailmansodan jälkeen ranskalaisen antiamerikanismin perinnettä kantoivat ensisijaisesti Ranskan vastarintaliikkeessä samalla puolella saksalaista miehittäjää vastaan taistelleet oikeiston gaullistit ja kommunistit.

Kansallisen liittouman viestintästrategia muuttaa politiikan puhetapoja

Jean-Marie Le Penin johtaman kansallisen rintaman keskeiset vaatimukset olivat 1990-luvun alusta aina vuoteen 2011 saakka yksiselitteiset: Ranskan irtautuminen EU:sta ja Natosta. Puolueen puheenjohtajuuden siirryttyä tyttärelle nämä vaatimukset alkoivat saada yhä enemmän relatiivisempia eli yhä vähemmän ehdottomia sävyjä.

Puolueen nimi muutettiin vuonna 2018 kansallisesta rintamasta kansalliseksi liittoumaksi. Muutoksissa kyse on ollut ennen kaikkea puolueen valitsemasta uudesta viestintästrategiasta. Kielenkäytössä pyritään käyttämään ilmaisuja ja valitsemaan politiikkalinjauksia, joita ei heti julkisuudessa voitaisi tuomita äärioikeistolaisiksi tai toisaalta täysin epärealistisiksi.

Kysymys on myös julkisuusstrategiasta, jolla kansallinen liittouma pyrkii pääsemään irti ranskalaisessa valtamediassa vuosikymmeniä jatkuneesta puolueen ”saatanallistamisesta”. Puolueen esittämään maahanmuutto-, EU-, Nato- tai yleisemmin länsikritiikkiin on valtamediassa liitetty lähes aina mielikuvia väkivallasta, rasismista, kaasukammioista tai vaikkapa venäläisistä miehitysjoukoista Pariisissa.

Kansallista liittoumaa syytetään venäjämielisyydestä

Historiallisesti kansallisen liittouman suhde Natoon ja erityisesti Yhdysvaltoihin on huomattavasti moniulotteisempi kuin eurooppalaisen valtamedian toistuvat syytökset puolueen Venäjä-myönteisyydestä antavat ymmärtää.

Yleensä tapana on ollut erityisesti vaalien alla muistuttaa kahdesta tapahtumasta. Puolue sai vuonna 2014 tsekkiläis-venäläiseltä pankilta yhdeksän miljoonan euron lainan EU-vaalikampanjansa rahoittamiseksi. Toisena tapahtumana muistutetaan Marine Le Penin vierailusta Moskovassa maaliskuussa 2017. Hän tapasi silloin Kremlissä presidentti **Vladimir Putinin**. Lainassa kyse oli yksinkertaisesti siitä, ettei yksikään ranskalaispankki suostunut myöntämään vielä silloin kansallisen rintaman nimellä esiintyneelle puolueelle lainaa, joka on jo kokonaan maksettu takaisin. Vierailu Moskovassa ajoittui Le Penin presidentinvaalikampanjan yhteyteen.

Vierailunsa jälkeen Le Pen sanoi Putinin edustavan uutta maailmaa, joka on nyt syntymässä. Mediassa lietsottuja väitteitä Venäjän sotilaallisesta uhasta Ranskaa vastaan Le Pen piti täysin liioiteltuina. Presidentinvaalien toisella kierroksella toukokuussa 2017 Le Pen sai 34 prosenttia annetuista äänistä. Valtamedian hypettämä **Emmanuel Macron** valittiin presidentiksi 66 prosentilla annetuista äänistä.

Vuoden 2022 presidentinvaalien toinen kierros käytiin jo huomattavasti tiukemmissa asetelmissa Le Penin saadessa 41,45 prosenttia äänistä. Toiselle kaudelleen valittu Macron sai 58,55 prosenttia annetuista äänistä. Hieman yllättäen Venäjä-kortti ei noussut vuoden 2022 presidentinvaaleissa natsi- ja rasismikorttien kaltaiseen asemaan, vaikka puolueen leirissä näin pelättiin tapahtuvan hieman aiemmin kärjistyneen Ukrainan tilanteen takia.

Presidenttipeli kuumentumassa – syytöksiä ”venäläisestä disinformaatiosta”

Samalla kun koko Ranska on kuluneen kesän aikana kärsinyt ennen kokemattomista helteistä ja laajoja vahinkoja aiheuttaneista tulipaloista on myös presidenttipelin lämpötila noususuunnassa.

Le Parisien lehti kertoi 12. elokuuta, että presidenttiehdokas **Raphaël Glucksmann** on tehnyt tutkimuspyynnön Pariisin yleiselle syyttäjänvirastolle. Presidenttiehdokas väitti, että häntä ja hänen puolisoaan vastaan olisi järjestetty ”disinformaatiokampanja”, jonka takana olisi Venäjän sotilastiedusteluun GRU:hun kytköksissä oleva Storm 1516 niminen ryhmä.

Sosialistiryhmään europarlamentissa kuuluvaa Glucksmannia voitaneen pitää kaikista tällä hetkellä tiedossa olevista ehdokkaista kaikkein EU-, Nato- ja Israel-myönteisimpänä. Hän on vieraillut toistuvasti myös Kiovassa. Glucksmannin puoliso on Ranskan valtamedian pitkäaikainen vaikuttaja **Léa Salamé**, joka on France 2 kanavan pääuutisten ankkuri. Ranskassa on kiertänyt ”väärennetty video”, jossa annetaan ymmärtää, että Salamé olisi lahjonut muita mediatoimijoita suosimaan hänen puolisonsa vaalikampanjaa.

Le Parisien lehden mukaan myös ”macronistien” presidenttiehdokkaat **Gabriel Attal** ja **Édouard Philippe** olisivat olleet ”venäjämielisten” verkkotoimijoiden levittämän ”disinformaation” kohteena.

Muuttuisiko Ranskan ulkopolitiikka Le Penin voiton myötä?

Vaikka Ranskan nykyjärjestelmä on presidenttivaltaisempi kuin muissa EU-maissa, pääsisikö Le Pen vapaasti muokkaamaan Ranskan ulkopolitiikkaa valintansa jälkeen?

Ranskassa järjestetään tuplavaalit vuonna 2027, sillä presidentinvaalien jälkeen valitaan uusi kansalliskokous, jossa laitaoikeisto tullee olemaan suurin puolue. Pääministeriksi mahdollisesti nouseva kansallisen liittouman puheenjohtaja Bardella tarvitsee valituksi tullakseen liittolaispuolueita. Tässä suhteessa tilanne Ranskassa on hieman vastaavanlainen kuin laitaoikeiston AfD-puolueella Saksassa.

Ranskassa tullaan käymään presidentinvaalit, joiden tuloksella saattaa olla iso merkitys mm. Euroopan tulevaisuudelle. Kuvassa Kansallisen liittouman vaalitilaisuus, lähde: Wikimedia Commons, lisenssi CC-BY-SA 3.0

Kaikenlaiset vähemmistöhallitukset johtavat Ranskan nykyisen poliittisen sekasorron jatkumiseen. Marine Le Penin toistuvasti esiintuomat EU:n virallisesta linjasta poikkeavat ulko- ja turvallisuuspoliittiset linjaukset esimerkiksi Ukraina-kysymyksen ja Ranskan liittoutumisen osalta ovat kovin erilaisia kuin mitä presidentti Macron on pyrkinyt toteuttamaan. Lähitulevaisuudessa näemme alkaako Ranskan linja irrota EU:n linjasta vai päinvastoin, syntyykö jonkinlainen uusi ”vielä halukkaampien koalitio”?

Viimeisimmät mielipidetiedustelut osoittavat Le Penin saaneen 36 prosentin kannatuksen heti presidenttiehdokkuuden virallistamisen jälkeen heinäkuussa Ifopin tekemässä ja Le Figaron tilaamassa tutkimuksessa. Toiseksi suositun ”macronistien” Édouard Philippen kannatus oli vain 19 prosenttia. Kolmantena 15 prosentin kannatuksella oli laitavasemmiston LFI:n eli Alistumattoman Ranskan Nato- ja EU-kriittinen ehdokas **Jean-Luc Mélenchon**.

Samoihin aikoihin Elabe-tutkimuslaitos julkaisi valtamedian tilaaman tutkimuksen, jossa mitattiin myös eri ehdokkaiden mahdollista toisen kierroksen kannatusta. Le Pen löisi toisella kierroksella kaikki nyt tiedossa olevat varteenotettavat vastaehdokkaansa. Mélenchonin Le Pen löisi toisella kierroksella selvin numeroin 67,5 %/ 32,5%. Kiihkeä euroatlantisti ja sionisti, sosialistien liittolaispuolueen Place Publicin ehdokas Raphaël Glucksmann häviäisi Le Penille luvuin 58,5%/ 41,5%. ”Macronistien” ex-pääministeri Gabriel Attal häviäisi Le Penille selvästi luvuin 54%/ 46%.

Tiukin taisto mittauksen mukaan tulisi, jos toisella kierroksella Le Peniä vastassa olisi nyt ”macronistien” ykkösehdokkaana komeileva, niin ikään Emmanuel Macronin kauden ex- pääministeri ja Le Havren pormestari Édouard Philippe. Silloin luvut olisivat Elaben mittauksen mukaan Le Penin hyväksi 52%/ 48%.

Laitaoikeiston suurimmat äänestäjäryhmät suurkaupunkien ulkopuolelta

Kansallinen liittouma kerää suurimmat ja vakiintuneimmat äänestäjäryhmänsä suurten kaupunkien ulkopuolella olevilta alueilta. Kyse on useimmiten suurten kaupunkien ja varsinaisen maaseudun väliin jääneiden, pienistä kaupungeista ja kylistä muodostuvista niin sanotuista periurbaaneista alueista.

Ranskalainen maantieteilijä ja kirjailija *Christophe Guilluy* on kuvannut kirjassaan La France périphérique kapitalistisesta globalisaatiosta ja uusliberalismista eniten kärsineiden alueiden kantaranskalaisen työväenluokan ihmisten sosiologista elämäntilannetta ja tuntoja. Guilluyn mukaan poliittista maantiedettä ja sosiologiaa yhdistävän analyysin pohjalta voi muodostaa varsin ymmärrettävän selityksen sille, miksi 1980-luvulle saakka Ranskan kommunistisen puolueen vahvimpien kannatusalueiden väestön ylivoimainen enemmistö äänestää nykyisin laitaoikeistolaista kansallista liittoumaa.

Kannatusalueilla voi olla myös jonkin asteista merkitystä kansallisen liittouman ajankohtaisiin ulkopoliittisiin kantoihin erityisesti Ukrainaa sivuavissa kysymyksissä, sillä suvuittain kulkeneeseen kommunistien kannatukseen on liittynyt myös yleensä myönteinen asenne Venäjää kohtaan. Alueita kohdanneen deindustrialisaation myötä myös koulut, postit, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat usein siirtyneet suurempiin keskuksiin.

Monien tavallisten ranskalaisten kokemus on, että kun kylästä häviää viimeinen bistro, leipomoliike, ja kun juusto- ja lihakauppiaat joutuvat sulkemaan liikkeensä on perinteinen ranskalainen elämänmuoto lopullisesti katoamassa. Jos näiden alueiden ihmiset yleensä äänestävät tulevissa presidentinvaaleissa, he äänestävät suurella todennäköisyydellä Marine Le Peniä.

Pertti Hämäläinen,
Hämeenlinna 19.8.2026
Naapuriseuran sanomat

Kuva: jlm2017.fr / Wikimedia Commons (CC BY 4.0)

Kolmantena 15 prosentin kannatuksella on vasemmiston Alistumattoman Ranskan Nato- ja EU-kriittinen ehdokas Jean-Luc Mélenchon

Marine Le Pen Madridissa espanjalaisen oikeistopopulistisen Vox-puolueen ja Euroopan konservatiivien ja reformistien ryhmän (ECR Party) isännöimässä kansainvälisessä suurtapahtumassa (VIVAEUROPA 19-5 2024), joka toimi heillä lähtölaukauksenakesäkuun 2024 eurovaalikampanjalle. Kuva: Vox España / Wikimedia Commons (CC0 1.0)

Israelilainen kohudokumentti NAZA – Kuinka tekoäly valjastetaan tappokoneeksi

Israelilaisten Yuval Abrahamin ja Rachel Szorin ohjaama ja brittilehti The Guardianin tuottama NAZA on yksi aikamme pysäyttävimmistä dokumenttielokuvista. Tel Avivin öisillä katoilla kuvattu dokumentti paljastaa Israelin toteuttaman Gazan kansanmurhan ensimmäistä kertaa sisäpiiriläisten toimesta. Dokumentin 24 anonyymiä haastateltavaa ovat Israelin puolustusvoimien upseereita, sotilaita sekä tiedustelupalvelun työntekijöitä, joista osa on kuulunut tekoälyjärjestelmiä kehittäneeseen Unit 8200 -eliittiyksikköön.

Syyskuussa 2026 ensi-iltansa saaneen elokuvan nimi tulee hepreankielisestä ilmaisusta nezek agavi, jolla viitataan hyväksyttävään siviiliuhrien määrään yksittäisissä iskuissa. The Guardian on varmistanut haastateltavien todistukset vertaamalla niitä jo aiemmin vuodetun salaisen materiaalin lisäksi laajaan, yli sadan taustalähteen verkostoon, mikä tekee paljastuksista journalistisesti päteviä. Dokumentti pyörii ensin elokuvateattereissa kansainvälisesti ja tulee ilmaiskatseluun The Guardianin sivuille marraskuun lopussa.

Gazan alueellinen tuho on yhä käynnissä, ja aiemmin solmittu tulitauko on olemassa vain paperilla. Vaikka katastrofin kiivaimmasta vaiheesta on siirrytty eteenpäin, tilanne Gazan kaistalla on erittäin kriittinen, sillä tekoälyä hyödyntävät iskut sekä tuhoisa saarto jatkuvat edelleen. Lähes 90 % Gazan rakennuskannasta on tuhottu tai vaurioitunut.

Massadatasta tappolistaksi

Gazan tuhoamiseen käytetyn tekoälyn polttoaineena toimii koko Gazan väestöstä kerätty massadata, joka koostuu niin aikuisten kuin lasten tele- ja paikannustiedoista, video- ja äänivalvonnasta, sosiaalisen median kontakteista sekä kasvojentunnistusmateriaalista. Lavender-järjestelmän algoritmi pisteyttää jatkuvasti Gazan asukkaita sen mukaan, kuinka todennäköisesti he kuuluvat Hamasin tai Palestiinan islamilaisen jihadin taistelijoihin tai näiden lähipiiriin.

Ensimmäisenä askeleena tekoäly etsii korkeita pisteitä saavia kohteita, minkä lisäksi sille on syötetty raja-arvot NAZA-lukemasta eli hyväksyttävästä siviiliuhrien määrästä per iskukohde. Tämän jälkeen se suosittelee valittuja kohteita sotilasoperaattorille. Näin ihmisen tehtäväksi jää vain painaa ruudulta nappia, joka käynnistää iskun. Konfliktin aikana järjestelmän virhemarginaaleja kuitenkin laajennettiin tietoisesti, jotta iskukohteiden määrä saatiin moninkertaistettua. Tällöin NAZA-lukemat kasvoivat helposti 10–15:stä jopa 500:aan, mikä selittää Gazan massiivisen tuhon.

Kohteiden tarkistamiseen annettiin aikaa usein vain joitain sekunteja, jolloin todellinen tiedustelutyö oli mahdotonta. Haastateltavat kuvaavatkin, kuinka palestiinalaisten tappaminen alkoi tämän vuoksi tuntua pelkältä videopeliltä. Vaikka sotilaat näkivät kaiken reaaliajassa kameroiden kautta, ohjelmien värikoodit ja datavirrat etäännyttivät ainakin osan heistä todellisuudesta.

Koneiston tietoisen kiihdyttämisen taustalla oli kylmä strateginen laskelma, jossa Gaza piti tuhota nopeasti. Haastatteluissa annetaan ymmärtää armeijan johdon tienneen, että kansainvälisen yhteisön hyväksyntä operaatiota kohtaan vähenisi ajan myötä. Kova kiire hälvensi viimeisetkin inhimillisen kontrollin rippeet.

NAZA kumoaa väitteen, että tekoäly tekisi sodasta eettisempää tai tarkempaa. Päinvastoin tuhon kiihtyessä algoritmit kohdensivat iskut tehokkuussyistä koteihin, sillä puhelimista kerätty data paljasti, että ihmisen reaaliaikainen sijainti oli helpoin varmentaa silloin, kun hän on kotona nukkumassa. Tämä Where's daddy -järjestelmä siirsi rintaman suoraan siviiliasutuksen keskelle. Edes taustalla kuulunut lapsen itku ei estänyt operaation suorittamista loppuun, sillä NAZA oli vain numero näytöllä - ei nainen, ei lapsi, ei ihminen.

Moraalin ulkoistamisen vaarat

Dokumentti tuo esiin myös tekoälyn käyttöä puoltavan kyynisen puheenvuoron. Erään haastateltavan näkemyksen mukaan on parempi, että tuhoamispäätöksen tekee tunteeton tekoäly eikä sotilas, jonka läheisen Hamas on juuri tappanut. Algoritmin luomaa puolueettomuuden harhaa voidaan käyttää siis moraalisena kilpenä, jolla oikeutetaan sokea automaattituho.

Samalla syntyy vaarallinen vastuun pakenemisen kierre. Kun kokonaisia perheitä ja naapurustoja kuolee, kukaan ei ota vastuuta. Nappia painaneet vetoavat siihen, että he luottivat koneen analyysiin, kun taas järjestelmän kehittäjät pesevät kätensä sanomalla, että lopullisen laukaisupäätöksen teki aina ihminen.

Luulisi kuitenkin, että ihmisten systemaattinen tappaminen vaatii edes jonkinlaisen veronsa. Osa haastateltavista tuntuukin kokevan hentoa katumusta ja kuvailee olleensa voimattomia systeemin edessä, jota vastaan ei saanut nousta. Erään naissotilaan haastattelu jäi mieleen, sillä siitä pystyy rivien välistä lukemaan syyllisyyden. Hän kertoo nähneensä droonin välittämästä kuvasta, kuinka kohde saattoi jäädä ensimmäisen iskun jälkeen eloon ja kärsiä tuskissaan. Tämän jälkeen nainen päätyi kohdistamaan uuden iskun lopettaakseen kohteen kärsimyksen - ehkä uskotellakseen itselleen toimineensa armeliaasti.

Kaikkia syyllisyys ei kuitenkaan näytä painavan. Osa haastatelluista kertoo avoimesti juhlineensa Gazan tuhoamisen onnistumista, ja osa toteaa palestiinalaisten ansaitsevan kaiken, mitä heille tehtiin. Jotain kertoo sekin, että vaikka sotilaille tarjottiin psykologista apua, sille ei heidän keskuudessaan koettu tarvetta.

Väitteet saavat vahvistuksen sisältäpäin

Sisäpiiriläiset vahvistavat dokumentissa monet julkisessa keskustelussa vähätellyt tapahtumat, kuten ruokajonoihin kerääntyneiden siviilien sekä väärille alueille eksyneiden lasten joutumisen tarkka-ampujien kohteiksi. Myös laajasti argumenttina käytetty Hamasin ihmiskilpiteoria myönnetään vain osittain todeksi. Siitä tehtiin tietoinen retorinen työkalu, jolla oikeutettiin massiivisiin siviiliuhreihin johtaneet iskut.

Sosiaalisessa mediassa on pyörinyt videoita, missä IDF:n joukot tanssivat iskujen jälkeen palestiinalaiskodeissa tuhoten omaisuutta naureskellen ja sytyttäen kodit lopulta tuleen. Haastatteluissa käy ilmi, että kotien polttamisessa on kyse järjestelmällisestä pyrkimyksestä pyyhkiä palestiinalaisten historia ja kotiin palaamisen edellytykset täysin pois maan päältä.

Dokumentin kenties pysäyttävimmässä kohtauksessa eräs haastateltavista myöntää suoraan, että kyseessä on palestiinalaisten kansanmurha. Toinen anonyymi todistaja kuvaa kasvaneensa Israelin sionistisessa ilmapiirissä, missä opintomatka Auschwitziin kuuluu kaikkien nuoruuteen. Hän toteaa kylmäävästi, ettei aiemmin voinut käsittää natsien tekoja, mutta Gazan tapahtumien jälkeen alkoi ymmärtää holokaustin taustalla vaikuttaneita mekanismeja ja natsien toimintaa. Lopuksi hän esittää ilmaan jäävän kysymyksen: "Jos edelleen pidän natseja pahoina, mikä minä itse sitten olen?"

Jälkipyykki pyörii

Dokumentti on otettu Israelissa vastaan raivoisasti. Pääministeri Benjamin Netanyahu on määrännyt turvallisuuspalvelu Shin Betin ja armeijan tunnistamaan anonyymien haastateltavien henkilöllisyydet, mikä asettaa heidät välittömään vaaraan. Kulttuuriministeri Miki Zohar puolestaan syyttää ohjaajia maanpetoksesta ja vaatii heidän kansalaisuutensa kumoamista. Israelin äärioikeisto on osoittanut mieltään ohjaajien kotien edessä ja vaatineet heidän kuolemaansa. Samaan aikaan Israelin lobbarit ovat jo levittäneet kiireellä tuotettua vastadokumenttia, jolla pyritään kumoamaan elokuvan väitteet. Epäonnistunut "damage control" ja kriisiviestintä on kuitenkin vain lisännyt kiinnostusta NAZAa kohtaan ja alleviivannut paljastusten merkittävyyttä.

Koska tiedettiin jo ennalta, että IDF, Israelin hallinto ja maan sympatisoijat pyrkivät leimaamaan elokuvan valheeksi, dokumentin tuottajana toiminut brittilehti The Guardian on korostanut sen tiukkaa journalistista laadunvalvontaa. Onkin käsittämätöntä seurata sosiaalisessa mediassa, kuinka Israelin tukijat alentuvat edelleen sivuuttamaan nämä faktat. Erotuksena aiempaan on vain se, että Gazan kauhuja ei enää kuitata pelkkänä Hamasin propagandana, vaan syyttävä sormi osoittaa nyt myös vasemmistoon. Kun todisteeksi ei riitä YK:n, ihmisoikeusjärjestöjen, kansainvälisen rikostuomioistuimen tai edes tekoihin syyllistyneiden omat lausunnot, kertoo se ainoastaan siitä, kuinka sokeita Israelin aivopesemät ihmiset ovat todellisuudelle. Sionistien vuosikymmeniä suoltama narratiivi on onnistunut tehtävässään.

Loppukaneettina voisi todeta, että NAZA ei ole vain yksi sotadokumentti muiden joukossa, vaan universaali varoitus ihmiskunnan tulevaisuudesta. Se näyttää, miten helposti moraali ulkoistetaan teknologialle paineen ja konfliktien eskaloituessa. Kun sota automatisoidaan ihmisen käsityskyvyn ulkopuolelle, menetetään inhimillinen harkinta ja kyky tuntea empatiaa.

Elokuvan visuaalinen ja emotionaalinen voima jättää syvän jäljen. Esimerkiksi Jyväskylän rauhanviikon loppuunmyydyssä näytöksessä sali täyttyi hiljaisesta nyyhkytyksestä teoksen loppupuolella. Tuolloin kerronta siirtyy Tel Avivin pimeiltä katoilta suoraan Gazan maaperälle. Betonimurskaksi muuttuneissa kortteleissa epätoivoiset palestiinalaiset etsivät paljain käsin rakkaitaan raunioista. Juuri tämä kontrastien rajuus tekee teoksesta unohtumattoman. Se pakottaa katsomaan tunteettoman tekoälydatan eskaloimaa kärsimystä silmästä silmään ja kyseenalaistaa sen, mitä kaikkea länsimaissa vielä voidaan ohittaa pelkällä olankohautuksella.

Cilla Maria

Israelin tuhoama Jabalian pakolaisleiri Gazassa. Kuva heijastaa Gazan tuhoa v. 2026. Asunnoista noin 92 % on vaurioitunut ja 82 % kokonaan tuhottu (Kuva: Hussein Jaber/UNRWA, CC BY 4.0, Wikimedia Commons)

Financial Times:
Journalistinen linjamme sallii valheet

Arvostettu brittiläinen talouslehti Financial Times selosti 28.10.26 Suomen presidentin, Norjan pääministerin ja Venäjän presidentin puhelinkeskustelua: "Vladimir Putin vietti suurimman osan puhelinkeskustelustaan tasavallan presidentin Alexander Stubbin ja Norjan pääministerin Jonas Gahr Støren kanssa luennoimalla keskiaikaisesta slaavilaisesta historiasta... Puoliluntiseksi suunniteltu keskustelu venyi lopulta 90 minuutin pituiseksi." Luin jutun ja ihmettelin, että FT on julkaissut noin valheellisen tiedon. Arvelin, että Putinilla on muitakin töitä eikä hän höpise asian vierestä tuntikausia.

Seuraavana päivänä Suomen ja Norjan lehdissä uutisoitiin: "Suomi on lähettänyt brittilehti The Financial Timesille oikaisupyynnön, joka koskettaa Alexander Stubbin ja Jonas Gahr Støren tiistaista puhelua Vladimir Putinin kanssa. Støre kiisti tiedon Norjan yleisradion haastattelussa ja kertoi Putinin puhuneen Euroopan tilanteesta vuoden 2014 jälkeen. Venäjä miehitti tuolloin Ukrainalle kuuluvan Krimin niemimaan.

"Olemme pyytäneet Financial Timesia oikaisemaan tämän, sillä se ei pidä paikkaansa. Ja he tulevatkin oikaisemaan sen, koska olimme mukana keskustelussa", Støre kertoo norjalaislehti VG:lle. Norjan valtiosihteeri Bhanuja Rasiah vahvistaa VG:lle, että oikaisupyynnön välitti FT:lle molempien maiden puolesta nimenomaan Suomi.

"Keskustelussaan Støren ja Stubbin kanssa Putin puhui mm. Euroopan tilanteesta vuodesta 2014 tähän päivään. Suomi on Norjan ja Suomen puolesta ottanut yhteyttä Financial Timesiin ilmoittaakseen asiasta", Rasiah kertoo VG:lle. VG oli oikaisupyyntöön liittyen yhteydessä myös The Financial Timesiin. Brittilehti kertoi, ettei aio oikaista artikkeliaan. "Pysymme journalistisessa linjassamme", FT:stä vastattiin.

Läntinen virallinen lehdistö on lisännyt Venäjää ja varsinkin Putinia koskevien valheiden määrää viime viikkojen aikana. FT on halunnut säilyttää jonkinlaisen uskottavuuden eikä ole kaikkea sontaa julkaissut. Jos nyt lehden journalistinen linja on mennyt niin alas, että valtioiden sekä presidentin ja pääministerin oikaisupyyntöä ei julkaista, tilanne on entistäkin surkeampi. Huomattakoon, että oikaisupyynnön voi julkaista ja silti sanoa, että lehti pysyy entisessä näkemyksessään. Jos Stubbin ja Støren lausunto leviää maailmalle, FT mielletään valehtelijaksi.

Tämä lienee ensimmäinen kerta Naton laajentamissodan aikana, kun mikään lehti ilmoittaa perättömien uutisten julkaisemisen olevan sen journalistisen linjan mukaista!

Juhani Tanski
Kuopio

Suomella ei ole asiaa BRICSiin

Venäläisasiantuntijat korostavat BRICS:in tasa-arvoista luonnetta jäsenmaille

Suomi teki valintansa lännen organisaatioiden, EU:n ja NATO:n hyväksi, joten Suomella ei ole asiaa muun maailman, Venäjän, Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan maiden yhteisöön BRICS:iin. ”BRICS ei ole avoin lännen valtioille. NATO ja EU sulkevat Suomen täysin pois kaikesta BRICS- yhteistyöstä”, *Dmitri Suslov*, venäläinen politologi sanoi Naapuriseuran järjestämässä BRICS-seminaarissa Venäjä-talolla lauantaina.

”Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö läntiset yritykset olisi tervetulleita ulkomaisina investoijina alueen markkinoille”, Suslov jatkoi. EU on Suslovin mukaan keskittynyt geopoliittiseen laajenemiseen. Se on lopettanut muun ulkomaisen avun paitsi avun Ukrainaan. Yhdysvallat lopetti USAID:in. **Trumpin** hallinto jo edellisellä kaudella otti käyttöön pakotteet ja tariffit.

”Pakotteet ovat tulleet talouden pohjaksi. Länsi alistaa sekä Irania että Venäjää pakotteilla”, Suslov sanoi. Kansainväliseen politiikkaan on tullut uusi uhkatekijä rahoitus- ja vakuutusjärjestelmistä, Länsi käyttää niitä Suslovin mielestä kilpailijoiden heikentämiseen.

”YK:n turvallisuusneuvostossa on liian pieni BRICS-maiden edustus. Maailman Pankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto ovat myös lähes täysin läntisten maiden hallussa. Valtaosa kansainvälisistä organisaatioista edustaa länttä”, Suslov kiteytti.

Länsi unohti YK:n peruskirjan

Seminaarissa esiintynyt duuman ylähuoneen jäsen, senaattori **Aleksi Puskov** kritisoi rajusti länttä YK:n peruskirjan unohtamisesta. Länsi käytti hänen mielestään omaa ”ruled based order”- eli sääntöpohjaista maailman järjestystä YK:n ohittamiseen.

Kuva: Leena Hietanen

Senaattori Aleksei Puskov haukkui lännen sääntöpohjaisen maailman järjestyksen vain lännen keinoksi kiertää YK:n peruskirja.

”Yhdysvallat ja sen liittolaiset ovat käyneet kuusi sotaa oman alueen ulkopuolella viimeisen neljännesvuosisadan aikana”, Puskov sanoi videoidussa puheessaan.

Hän mainitsi Afganistanin, Irakin, Libyan, Ukrainan, Syyrian ja Iranin. Irakin kohdalla länsi käytti perusteluna valhetta Irakin joukkotuhoaseesta. Iranin kohdalla Yhdysvallat perustelee sotaansa väitteellä, että Iran on kahden askeleen päässä ydinaseesta. Syyriassa länsi käytti hyväkseen radikaali-islamisteja Syyrian tuhoamiseksi. Puskov listasi vielä Jugoslavian vuoden 1999 pommitukset esimerkkinä lännen ”sääntöpohjaisesta” aggressiivisesta politiikasta. Räikein ja tuorein esimerkki on Venezuelan presidentti **Maduron** kidnappaus.

”Lännen kehittämä oma sääntöpohjainen maailma on sen tapa ohittaa YK:n peruskirja ja saada sen haluama toimintavapaus”, Puskov sanoi. Puskov korosti, että BRICS on syntynyt suojelemaan ei-läntisiä maita lännen ylivallalta.

Hänen mielestään BRICS on sekä G7- että G20 - maiden haastaja. BRICS:issä on tällä hetkellä mukana 11 jäsenmaata. Se joutui pieneen kriisiin, kun kaksi sen jäsenmaata, Iran ja UAE, joutuivat Amerikan ja Israelin hyökättyä Iraniin eri puolille sodassa.

Kuva: Leena Hietanen

Puheenvuorossaan Juha Lehto arvelee talouskriisin olevan nurkan takana.

Trump tuhoaa kansainvälisen kaupan

Puskovin ja Suslovin puheista tuli selväksi, että Venäjä edelleen kunnioittaa YK:n roolia kansainvälisen politiikan keskiössä. Puskovin mukaan Trump on avoimesti kokenut BRICS:in kilpailijana, koska USA:n dollarin asema on heikentynyt sekä reservi- että kaupankäyntivaluuttana. ”Venäjä ja Kiina ovat siirtyneet käyttämään omia kansallisia valuuttoja”, hän muistutti.

Puskov katsoo BRICSin olevan historian oikealla puolella. ”Se on laajapohjainen, demokraattinen ja kunnioittaa kaikkien jäsenmaidensa omia etuja. Se on syntynyt halusta turvata moninapainen maailma. Se on suunta, johon maailma menee”, Puskov sanoi.

Dmitri Suslov katsoi Yhdysvaltain presidentti Trumpin tuhoavan kansainvälistä kauppaorganisaatiota, WTO:ta omilla tariffeillaan ja pakotteillaan. Hän muistutti, ettei **Joe Biden** niitä mitätöinyt omalla valtakaudellaan. ”Kansainvälisen talouden kannalta ei ole merkittävää, kuka on Amerikan presidentti”, Suslov sanoi. Suslov muistutti, että maailmantalous on pirstoutunut. Länsi ei ole enää taloudellinen uhka, mutta globaali hallinto on syvässä kriisissä.

”Myös YK on kriisissä, joka ilmenee sen toimintakyvyttömyytenä”, hän sanoi. BRICS ei suunnittele omaa valuuttaa, mutta kehittyvät maat ovat entistä kiinnostuneempia BRICS:sistä. ”Länsi käyttää olemassa olevia rakenteita valtansa säilyttämiseen. BRICS pyrkii kehittämään uuden maksujärjestelmän ilman dollaria ja euroa ja omat digivaluutat”, hän sanoi.

Kuva: Leena Hietanen

Politologi Dmitri Suslov totesi (etäyhteys), ettei BRICS:in ovet ole auki länsiliittoutuman valinneille maille kuten Suomelle. Edessä istuu Naapuriseuran puheenjohtaja Jauri Varvikko.

Talouskriisiä odotellessa

Kommenttipuheenvuoroissa suomalainen taloustutkija **Juha Lehto** varoitteli mahdollisesta talouskriisistä. Hänen mielestään lännen yrityksiä vaivaa niiden markkina-arvon ja kirjanpitoarvon suuret erot. Esimerkkinä hän toi Googlen romahduksen, kun sen markkina-arvosta lähti päivän aikana 500 miljardia dollaria. Se on koko Suomen kiinteistömassan arvo.

”Kiinnostavaa nähdä, toistuuko vuoden 2008 finassikriisi”, Lehto pohti. Erityisesti häntä huolestuttaa amerikkalaiset tekoäly-yhtiöt. Nvidia on luvannut taata 25 prosenttia lainoista, joita otetaan datakeskuksia varten. ”Ehkä yhdessä, kahdessa vuodessa tekoälykupla puhkeaa”, hän arveli.

BRICS:in kannalta finanssikriisin kynnyksellä oleva länsi vaikeuttaa myös BRICS - maiden rahoitusta. Tekoäly-yhtiöiden arvo on myös Aasiassa ja Kiinassa tipahtanut hieman. ”BRICS on vastaus globaalin talouden epätasapainoon”, Leto sanoi.

Venäjän laivat turvaan Koillisväylälle

Naapuriseuralla on omasta takaa myös asiantuntijoita. Geopoliittinen analyytikko, Naapuriseuran hallituksen jäsen ja eduskuntavaaliehdokas **Sakari Linden** katsoi, että Suomen geopoliittinen linja estää Suomen roolin kehittämisen Euraasian liikennekäytävien käytössä. Junareitti Kiinasta Kouvolaan voisi hyödyntää Suomen itäisen raideleveyden Kazakstanin ja Venäjän kautta, mutta pakotteiden takia reitti ei toimi täydellä kapasiteetilla.

Koillisväylä eli Pohjoinen merireitti olisi Venäjän laivastolle hyvä, sillä reitillä ei ole merirosvousta eikä sotia. ”Venäjän laivojen kaapaukset vähenisivät”, hän sanoi. Koillisväylän ongelmana on kehittymätön infrastruktuuri. Satamia, jäänmurtajia ja pelastuskalustoa puuttuu reitiltä.

Insinööri *Raimo Katila* kävi lopuksi muistelemassa, kuinka suomalaiset joskus tekivät idänkauppaa ja suuria infrastruktuuriprojekteja Neuvostoliiton kanssa. Hän toi esimerkkinä Loviisan ydinvoimalan ja Harjavallan nikkelitehtaan. ”Suomalainen insinööri osaa asiansa, kun vain olisi projekteja”, hän totesi.

Leena Hietanen
Toimittaja, Helsinki

Palermo

Laskeuduimme Arskan kanssa handu handussa marmoriportaita asuintalomme aulaan. Ylitimme lattiamosaiikin. Painoin ulkodörtsin sähkölukon namikaa. Ulkona oli rauhallista. Vain muutama käppäilijä liikenteessä. Nihkeä, puolipilvinen sää hikoilutti. Koslat oli parkkeerattu tiuhaan jalkikselle, jotta baanalle jäisi niille riittävästi ajotilaa.

Via Generalen käsityöläisten verstaat ja korjaamot olivat bosessa. Corso Pietro Pisamilla fisupuoti, kinuskien pelastava basaari ja Sisan supermarketti olivat auki. Konditorian terassin kirjava katti goisasi tapansa mukaan punaisella tuolilla. Passasimme aamubirran ja limun. Helvetisti pikkufiudeja liikenteesä. Ne eivät huilanneet koskaan. Bilikat pysähtyvät tehokkaasti suojatiellä huitomalla vaellustebaa. Isukin rakkaaseen ei saanut tulla skraadeja tai klommoja.

Pisamin jalkikset olivat niin kapeita, ettei tuuheista kainalokarvoistaan tunnettu tsilari Kekki olisi mahtunut dallaamaan niillä. Ruukuissa kämppien edessä kasvoi viherkasveja. Matalat ja korkeat rapatut asuinbyggat oli smoglattu pastellisävyisiksi. Takorautaisilla partsulla killui lakanapyykkiä. Vihreät ja ruskeat fönäriluukut pysyivät vielä kiinni. Ilmalämpöpumput vaikuttivat elottomilta. Korttelin yhteisroskiksen rivistö oli tyhjennetty joskus aamuyöllä.

Matkamme eteni hitaasti jalkiksella. Toisessa handussa oli kävelysauva ja toisessa Arska. Katuosuus kotioven edestä roskineen ja piskinpaskapalleroineen on tapana lakaista kadulle. Klokun lähestyessä puoltapäivää kirkonkellot eivät kutsuneet enää jengiä tsyrkkaan aamumessuun. Vedonlyöntimestoissa sen sijaan useat noudattivat kutsumustaan. Kakut ja leivonnaiset näyttivät olevan monen palermolaisen mieleen. Piipahdimme Itsenäisyyden aukiolla. Tsekkasin Monrealeen suhaavan dösän aikataulun.

Kaikille elämä ei ole auvoista ja aurinkoista. Via Calatafimin varrella törmäsi balkanilaisiin, afrikkalaisiin ja Lähi-idän kerjäläisiin. Roskidyykkareita palloili myös maisemissa. Liikekadun poikkikatujen varrella voi havaita kodittominen pahvipatjoja ja vällyjä. Näin sateisena vuodenaikana ei ole herkkua goisata ja kastua nälkäisenä sateessa. Perusturva hiipuu.

Kuva: Matti Laitinen

Asumme Corso Pietro Pisanin kadun lähellä. Kuva on kyseiseltä kadulta. Vasta täällä meille selvisi, että Pietro Pisani oli edistyksellinen, sosiaalisen omantunnon omaava pappi. (ML)

Yhteiskunta kerää arvonlisä-, tulo- ja turistiveroa. Rikas ja vaikutusvaltainen katolinen kirkko kerää kirkollis- ja taivasveroa sekä kolehtia. Sisilian mafia kerää suojeluveroa. Cosa Nostra on viherpessyt ja ihmiskasvoistanut toimintansa. Se hyödyntää poliittisilla kytköksillään omissa bisneksissään julkisesti haettavaa rahoitusta ja tukea mm. Italian valtiolta ja Euroopan unionilta.

Mafia on siirtynyt avoimesta rikollisesta toiminnasta, huumeiden salakuljetuksesta ja kaupasta sekä prostituutiosta näiden toimintojen rahoittamiseen. Lisäksi se on mukana rahapeleissä, rahanpesussa ja kryptovaluuttojen käytössä. Mafian ekonomistit sijoittavat järjestönsä taloudelliset suurvoitot lailliseen liiketoimintaan. Mafiaa johdetaan modernisti tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen kuin kansainvälistä suuryritystä.

Vuonna 2004 Palermossa perustetun mafianvastaisen kansalaisliikkeen Comitato Addiopizzon mukaan: ”Kansa, joka maksaa pizzoa (suojelurahaa), on kansa ilman arvokkuutta.”

Palasimme Arskan kanssa pari tuntisen korttelikierroksen jälkeen kämpille. Nälkä kurni magassa. Menimme partsulle. Skruudasimme isänpäivän kunniaksi kotimaista ruisleipää ja lautasellisen mozzarella- ja pecorino-juustoa. Iso, remontoitava sairaalakompleksi naapurissa vaikutti kovin autiolta. Duunit seisoivat paikalleen jämähtäneinä.

Matti Laitinen
vanhukainen ja rauhaveteraani
Palermo, sunnuntai, 8.11.2026

Lukiolaisten mielenosoitukset laajentuneet koko Ranskaan

Lukiolaisten elokuun lopussa spontaanisti käynnistämät mielenosoitukset laajenivat nopeasti Pariisista koko maahan. Entistä syvemmin jakautuneen Ranskan syksyä ovat leimanneet laajat, lopulta väkivaltaisiksi yltyneet mielenosoitukset, sekä ensi kevään presidentinvaalien ennakoitujen kärkiehdokkaiden kampanjointi. Ranskan presidentinvaalien kamppailu on kiihtymässä samalla, kun maan yhteiskunnallinen kriisi on kärjistynyt väkivaltaiseksi.

Syynä mielenosoituksiin olivat alaarvoisten opetustilojen lisäksi muun muassa ylisuuret opetusryhmät ja pula opettajista. Mielenosoituksiin liittyivät varhaisessa vaiheessa mukaan myös lukiolaisten vanhemmat ja lukioasteen opettajien suurin ammattijärjestö SNES-FSU, sekä suuri joukko korkeakouluasteen opiskelijoita. Suurten ammattiliittojen CGT:n ja FO:n, sekä toimintaansa uudelleen käynnistymässä olevan keltaliiviliikkeen liityttyä lokakuussa mukaan, mielenosoitusliike on saanut yhä enemmän yleispoliittisia ulottuvuuksia.

Lukiolaisten vaatimuksia alusta alkaen tukenut Ranskan suurin vasemmistopuolue Lannistumaton Ranska (LFI) ja sen presidenttiehdokas **Jean-Luc Mélenchon** ottivat näkyvästi osaa myös lauantaina 17.10. järjestettyihin mielenosoituksiin. Ne keräsivät kulkueisiin eri puolilla Ranskaa yhteensä noin 800 000 osallistujaa.

Mielenosoitusten ensisijaisena kohteena olivat kohonneet elinkustannukset. Jo etukäteen tilanne oli varsin jännittynyt, sillä syyskuun aikana pelkästään lukiolaisten mielenosoitusten yhteydessä esiintynyt poliisiväkivalta oli saanut monien arvioitsijoiden mukaan täysin kohtuuttomat mittasuhteet.

Yhteenottoja poliisien ja santarmien kanssa

Ei ainoastaan Pariisissa, vaan myös useimmissa muissa suurissa kaupungeissa tilanne kärjistyi väkivaltaiseksi, kun varsinaisten rauhanomaisten mielenosoituskulkueiden ulkopuolella operoineiden anarkistien ja äärivasemmiston niin sanottujen black bloc-ryhmien, sekä erityisesti maahanmuuttajalähiöistä tulleiden nuorisojoukkojen yhteenotot poliisien ja santarmien kanssa muuttuivat kaupunkisodankäyntiä muistuttaviksi yhteenotoiksi.

Yli kaksi tuhatta ihmistä pidätettiin, tuhansien loukkaantuneiden joukosta poliiseja oli lähes tuhat, joista seitsemän vakavasti. Pelkästään Pariisissa satoja ajoneuvoja sytytettiin palamaan, ydinkeskustan liikkeitä ryöstettiin ja hävitettiin. Monet ranskalaisten luksusmerkkien ja muotibrändien erikoisliikkeet tyhjennettiin ja tuhottiin, osa vain muutaman sadan metrin päässä presidentin virka-asunnosta Élysée-palatsista.

Alustavien arvioiden mukaan lokakuun 17. päivän kaaoksen kokonaiskustannukset tulevat nousemaan useisiin satoihin miljooniin euroihin. Vertailukohtana voi pitää kesä-heinäkuun vaihteessa 2023 noin viikon kestäneitä mellakoita, jotka saivat alkunsa poliisin ammuttua algerialaistaustaisen 17-vuotiaan **Nahel Merzoukin**. Tuolloin poltettiin lähes tuhat ajoneuvoa ja yli tuhat julkista ja yksityistä kiinteistöä tai liikehuonetta hävitettiin rikkomalla tai polttamalla. Kokonaisvahinkojen arveltiin nousseen yli miljardiin euroon, joista vakuutusyhtiöt korvasivat noin 650 miljoonaa.

Ranska kriisiytynyt ja velkaantunut ennätysmäisesti Macronin johdolla.

Presidentti Emmanuel Macronin presidenttikausia vuodesta 2017 lähtien ovat leimanneet maan talouden syvä kriisiytyminen ja ennennäkemätön velkaantuminen. Sekä tulo- ja varallisuuserot ovat kasvaneet ja hyvinvointivaltion toimintoihin on kohdistettu leikkauksia. Ranska on samalla ajautunut myös poliittiseen umpikujaan**,** jossa macronistien vähemmistöhallitukset ovat toistuvasti ajaneet läpi sosiaaliturvaa voimakkaasti leikkaavia budjettiesityksiään. Kansalliskokouksessa on turvauduttu perustuslain kyseenalaiseen 49.3 pykälään, koska leikkausten taakse ei ole saatu enemmistöä.

Syksyn koululaisten ja lukiolaisten mielenosoituksista alkunsa saanut liikehdintä on tavallaan jatkoa koko Macronin kautta leimanneille suurille mielenosoitusliikkeille. Vuosina 2018–19 ns. keltaliivien mielenosoituksilla vastustettiin elinkustannusten kohoamista. Keväällä 2023 eläkeuudistuksia vastusti yli miljoona ranskalaista, jotka osallistuivat eläkeläisjärjestöjen ja ammattiyhdistysliikkeen organisoimiin mielenosoituksiin.

Oikeisto yrittää syyttää Mélenchonia mielenosoitusaallosta

Ranskan yhteiskunnalliset vastakohtaisuudet ovat lisääntyneet ja lähestyvät presidentinvaalit ovat osaltaan luomassa entistäkin myrkyllisempää ilmapiiriä. Poliittinen oikeisto on yrittänyt sälyttää syksyn mielenosoitusaallon vasemmistopuolue LFI:n ja erityisesti sen presidenttiehdokkaan Jean-Luc Mélenchonin niskoille. Kaikkein kärjekkäin kritiikki ei ole tullut laitaoikeiston Kansallisen liittouman RN:n suunnalta, vaan presidentti Macronin tukijoilta. Pääministeri **Sébastien Lecornu** on syyttänyt LFI:tä ja henkilökohtaisesti Mélenchonia pyrkimyksestä ”liittää mielenosoitukset osaksi presidentinvaalikampanjaansa”. Vielä pitemmälle on mennyt euro-oikeiston tasavaltalaisten LR:n puheenjohtaja ja presidenttiehdokas **Bruno Retailleau**, joka on vaatinut LFI:n kieltämistä ”väkivaltaisena ja kapinaan pyrkivänä liikkeenä”.

Nizzan pormestari ja RN:n tukipuolueen Tasavallan oikeistoliiton (UDR) puheenjohtaja **Éric Ciotti** on vaatinut alaikäisten mielenosoittajien vanhempia taloudelliseen vastuuseen aiheutuneista vahingoista ja sosiaaliturvan lakkauttamista kaikilta mielenosituksissa kiinniotetuilta. Lisäksi Ciotti on vaatinut, että ”mielenosoituksia sosiaalisessa mediassa tukevat tahot on saatettava taloudelliseen vastuuseen mielenosoituksiin liittyvän huliganismin aiheuttamista vahingoista”. Hän mainitsi muun muassa Yhdysvaltain NBA-koripalloliigassa San Antonion joukkueessa ammattilaisena pelaavan Ranskan maajoukkuepelaaja **Victor Wembanyaman**, joka oli some-postauksessaan antanut tukensa mielenosoituksille.

Ranskan tulevien presidentinvaalien vaaliasetelmat vasemmiston pääehdokkaiden osalta selkiytyivät Sosialistisen puolueen PS:n sisäisen, jäsenistölle järjestetyn esivaalin myötä. Sosialidemokraattien esivaalin voitti ylivoimaisesti heti ensimmäisellä kierroksella europarlamentaarikkona toimiva **Raphaël Glucksmann** saaden hieman yllättäen yli 66 prosenttia äänistä. Toiseksi jäänyt PS:n puheenjohtaja **Olivier Faure** keräsi vain vajaat 15 prosenttia hyväksytyistä 120 000 äänestä. Vuoden 2007 vaaleissa PS:n presidenttiehdokkaana ollut **Ségolene Roya**l sai vain vajaan kuuden prosentin kannatuksen. Esivaalien jälkeen sosiaalidemokraatit ovat Olivier Fauren johdolla ryhmittymässä suhteellisen yhtenäisesti Glucksmannin taakse, mikä näkyy jo viimeisimmissä mielipidemittauksissa. Sen sijaan muuta vasemmistoa Glucksmannin voitto ei vakuuttanut.

Vihreiden puheenjohtaja ja presidenttiehdokas *Marine Tondelier* toisti jo keväästä lähtien esittämänsä kritiikin, että Gluksmann kieltäytyi lähtökohtaisesti osallistumasta koko punavihreälle blokille järjestettävään esivaaliin, joka ei sitten lopulta totetunutkaan. Tondelierin mukaan vain koko vasemmiston yhteisellä ehdokkaalla olisi mahdollisuus menestyä toisella kierroksella RN:n Marine Le Peniä vastaan.

Erityisesti ulkopolitikan kysymyksissä varsin lähelle macronisteja tuleva kosmopoliittisesti ja euroatlanttisesti orientoitunut Glucksmann tosin julisti itsensä heti esivaalituloksen ratkettua ”koko vasemmiston ja keskustaan avautuvien” yhteiseksi ehdokkaaksi. On huomioitava, että Glucksmannin ”koko vasemmisto” ei sisällä Mélenchonia ja LFI-puoluetta. Kaikissa tähän asti julkaistuissa mielipidemittauksissa LFI:n Mélenchon on kuitenkin säännöllisesti kerännyt huomattavasti Glucksmannia suuremman kannatuksen.

Protesti Pariisissa, Boulevard Voltaire 6.10.2026. Lukiolaisten ja yliopisto-opiskelijoiden seuraan marsseille osallistuvat kansallisen koulutusjärjestelmän työntekijät, ammattiliittojen järjestöt ja maanviljelijät, jotka tukevat liikettä. Kuva: Jules / Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

Opiskelijoiden liikehdinnän aiheuttivat ala-arvoiset opetustilat, ylisuuret opetusryhmät ja pula opettajista. Mielenosoituksiin liittyivät opettajien ammattijärjestö SNES-FSU, sekä joukko korkeakouluasteen opiskelijoita. Presidentinvaalien läheisyys kärjistää tilannetta ja oikeisto syyttää mielenosoituksista vasemmistolaista presidenttiehdokasta Jean-Luc Mélenchonia. Protesti Pariisin kaupungintalo 13.10.2026. Kuva: ActuaLitté / Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0

Marine Le Pen selkeä ykkönen – Mélenchon toisena mielipidetutkimuksissa

Viime aikoina eri tutkimuslaitosten tekemissä mielipidemittauksissa on toistuvasti Kansallisen liittouman (RN) **Marine Le Pen** ollut selkeä ykkönen ja näyttäisi tämänhetkisen arvion mukaan menevän varmasti toiselle kierrokselle.

Jopa 15–20 prosenttia Le Penin takana on ollut toiseksi tullut Jean-Luc Mélenchon muutaman prosentin erolla ennen keskustaoikeiston macronistien **Édouard Philippeä.** Toinen macronistien ehdokas **Gabriel Attal**, sekä sosialistien **Raphaël Glucksmann** ovat puolestaan muutaman prosentin verran Philippen takana. Tilanne on nyt kuitenkin muuttumassa ja kamppailu Le Penin takana kiristymässä paikasta vaalien toiselle kierrokselle. OpinionWay tutkimuslaitoksen talous- ja finanssialan julkaisu Les Écholle ja Radio Classiquille tekemä tutkimus näyttäisi Le Penille edelleen ensimmäisellä kierroksella ylivoimaista voittoa 35–37 prosentin ääniosuudella, toiselle kierrokselle menisi myös Mélenchon 14 prosentin kannatuksella.

Ulos toiselta kierrokselta jäisivät Glucksmann 13 prosentin ja macronistien Édouard Philippe 12 prosentin kannatuksella. Mutta hypoteesissa, jossa macronistien toinen ehdokas Gabriel Attal ei olisi enää mukana olisivat Mélenchon, Philippe ja Glucksmann tasoissa kaikkien saadessa 15 prosentin kannatuksen. Hypoteesissa, jossa Philippe ei olisi enää mukana ja sen sijaan Attal olisi macronistien ehdokas, Glucksmann ohittaisi yhdellä prosentilla Mélenchonin luvuin 16/15 Attalin jäädessä 11 prosenttiin.

Ensi vuoden presidentinvaaleissa toistakymmentä ehdokasta

Huhtikuun 18. päivänä ensi vuonna järjestettävään presidentinvaalien ensimmäiseen kierrokseen on aikaa enää vajaat puoli vuotta. Todennäköisesti ensimmäisellä kierroksella tulee olemaan mukana reilusti toistakymmentä ehdokasta. Erilaiset liittoutumiset ovat siten vielä mahdollisia.

Tämänhetkisen arvion mukaan RN:n Marine Le Pen tulee varmasti selviytymään toiselle kierrokselle, mutta toisesta paikasta kakkoskierrokselle käydään kovaa kamppailua LFI:n Jean-Luc Mélenchonin, sosialistien Raphaël Glucksmannin ja macronistien keskustaoikeiston Édouard Philippen välillä.

Macronistien toinen ehdokas, entinen pääministeri Gabriel Attal vetosi viimeviikolla ”sosiaalidemokraattien ja tasavaltalaisen oikeiston yhteistyön puolesta, jotta äärioikeiston ja äärivasemmiston uhkaava voitto ensimmäisellä kierroksella voidaan estää”. Vetoomuksen on tulkittu laajasti ennakoivan lähiaikoina tapahtuvaa Attalin vetäytymistä presidenttikilvasta. On myös arvioitu, että noin 7–9 prosentin kannatusta eri mielipidemittauksissa saava Attal kävisi parhaillaan neuvotteluja sekä Glucksmannin, että Philippen kanssa.

Ranskan EU- ja Nato-mielinen poliittinen eliitti – mukaan lukien maan liberaalimedia – pelkää eniten tilannetta, jossa toukokuun 2. päivänä järjestettävällä presidentin vaalien toisella kierroksella olisivat vastakkain Marine Le Pen ja Jean-Luc Mélenchon. Pelko kohdistuu ensisijaisesti Le Penin ja Mélenchonin ulko- ja turvallisuuspoliittisiin näkemyksiin. Mitä erilaisimpia uhkakuvia tullaan julkisuudessa esittämään. Myös lokakuun 17. päivän väkivaltaisia mellakoita tullaan käyttämään Mélenchonia vastaan. Esimakua kaikesta tulevasta antaa viime viikolla Ifop-tutkimuslaitoksen politiikan viikkolehti Mariannelle tekemä tutkimus, jonka mukaan yksi viidestä ranskalaisesta harkitsee maastamuuttoa, jos RN:n Marine Le Pen valitaan presidentiksi.

Ifop:n tutkimuksen mukaan peräti 46 prosenttia Ranskan muslimeista, 44 prosenttia juutalaisista ja 43 prosenttia Mélenchonin kannattajista harkitsisi Ranskasta lähtöä, jos Marine Le Penistä tulisi presidentti.

Pertti Hämäläinen
Naapuriseuran sanomat
20.10.2026

BRICS on globaalin etelän vaikutusvaltaisin yhteisö

Naapuriseuran seminaarissa Helsingin Venäjä-talolla 7.11. puhunut professori Dmitri Suslov totesi kehittyvien talouksien BRICS:n kasvaneen globaalin etelän arvovaltaisimmaksi, edustavimmaksi ja vaikutusvaltaisimmaksi yhteisöksi maailmassa. BRICS:n ääni on Suslovin mukaan myös maailman enemmistön ääntä. Suslov on Venäjän johtavia kansainvälisen politiikan tutkijoita, joka on perehtynyt mm. Yhdysvaltain ulko- ja sisäpolitiikkaan, Venäjän ulkopolitiikkaan ja Venäjän ja EU:n suhteisiin.

BRICS on Suslovin mukaan laajentanut huomattavasti toimintaohjelmaansa, tehostanut yhteisön yhteistyötä ja kaksinkertaistanut kokonsa. BRICS:stä on venäläisasiantuntijan mukaan tullut maailmanlaajuisesti merkittävä instituutio, joka ilmaisee globaalin etelän etuja. Suslovin mukaan BRICS kattaa nykyisin toiminnassaan miltei kaikki globaalin talouden ja kansainvälisten taloussuhteiden, politiikan, turvallisuuden ja humanitaarisen sektorin alueet. Yhteisö ei venäläistutkijan mukaan käy dialogia ainoastaan huippukokouksissaan, vaan sen jäsenmaiden viranomaiset, liike-elämän edustajat, kansalaisyhteiskunta, parlamentit, urheilijat ja asiantuntijayhteisöt ovat laajasti mukana dialogissa.

Suslovin mukaan oikeastaan ei ole ainoatakaan kansainvälistä yhteistyötä vaativaa elämälle tärkeää aluetta, jota BRICS:n toiminta ei jollakin tavoin sivuaisi. BRICS käsittelee mm. ehdotuksia valtioiden välisen uuden taloudellisen ekosysteemin rakentamiseksi; olipa sitten kyse esimerkiksi uusista maksutavoista, uusista vakuutusratkaisuista, arvopaperikeskuksista tai uudenkaltaisesta välimiesmenettelystä. Monet ehdotukset saivat Suslovin mukaan ratkaisunsa BRICS:ssa Venäjän puheenjohtajuuskaudella.

Uudet jäsenmaat (Iran, Arabiemiraatit, Egypti, Etiopia, Indonesia ja Saudiarabia) ovat tuoneet yhteisöön intressinsä ja myös kahdenvälisiä jännitteitä yhteisöön, mutta se ei ole estänyt BRICS:n toimintaa ja sen kykyä saada aikaan yhteisiä kantoja globaaleissa kysymyksissä. BRICS on Suslovin mukaan pysynyt myös avoimena instituutiona ja se on laajentanut dialogia ottamalla käyttöön myös ns. kumppanuusmaan formaatin.

Pääasiallinen eroavuus läntisistä järjestöistä on se, että jäsenet ovat kokoeroistaan huolimatta tasavertaisia. Yhteisössä ei ole hegemonia, vaan keskinäinen kunnioitus perustuu poliittisten erojen tunnustamiseen. Yhteistä ideologiaa tai sellaisen vaatimusta ei ole.

BRICS-huippukokouksen virallinen tunnus, logo, Lähde: Government of India, BRICS 2026. GODL-India.

BRICS vahvistaa myös globaalin etelän maiden turvallisuutta

Globaalin etelän maat näkevät BRICS:n instituutioksi, joka kykenee vahvistamaan niiden turvallisuutta rajoittamatta samalla niiden suvereenisuutta. Samalla yhteisö nähdään myös moninapaisuuden ruumiillistumaksi, joka perustuu tasavertaisuuteen ja erilaisuuden tunnustamiseen.

Uuden globaalin hallinnon järjestelmän rakentaminen on Suslovin mielestä ainoa mahdollisuus kehittyä olosuhteissa, joissa Yhdysvallat ja EU ovat tehneet yksipuolisia rajoittavia toimia suhteessa kilpailijoihinsa ja ovat ”aseistaneet” kauttaaltaan valvonnassaan olevan taloudellisen infrastruktuurin. Venäjän ja Iranin esimerkit osoittavat Suslovin mukaan sen, että länsi on muuttanut kontrollinsa globaalin finanssi- ja vakuutusalan infrastruktuurista sodan välineiksi.

Esittämällä tavoitteekseen globaalin hallintojärjestelmän uudistamisen ja oikeudenmukaisen moninapaisen järjestyksen luomisen BRICS:stä on tullut jäsenmaidensa ja kaikkien kehittyvien maiden moottori. Jotta tavoitteet voitaisiin saavuttaa on BRICS:stä itsestään Suslovin mielestä tultava globaalin hallinnon instituutio, joka luo omat sääntönsä, instituutionsa ja globaalia yhteistä hyvää.

Sen pitää tarjota uuden kehityksen filosofia ja toimintaohjelma ja ottaa käyttöön YK:n kestävän kehityksen tavoitteet uudessa, vähemmän suotuisassa ja enemmän konfliktialttiissa ympäristössä.

Maailmaa, jossa BRICS syntyi, ei enää ole olemassa

Suslovin mukaan sitä maailmaa, jolloin BRICS syntyi, ei enää ole olemassa.

Epäoikeudenmukainen ”sääntöperusteinen liberaali järjestys”, jossa todellisuudessa oli kysymys yksinapaisen läntisen hallinnon dominoinnista, on Suslovin mukaan korvautunut moninapaisella kaaoksella ja globaalin hallinnon mittavalla rappeutumisella. ”Nykyinen kaaos johtuu pääasiassa lännen aktiivisesta taistelusta johtoasemansa säilyttämiseksi, vaikka voimatasapaino on tosiasiassa siirtynyt globaalin etelän eduksi”, sanoo tutkija.

Länsi vastustaa moninapaisen järjestyksen muodostumista, globaalin hallinnon uudistamista ja pyrkii heikentämään valtakeskuksia, jotka se näkee pääasialliseksi uhaksi omalle valta-asemalleen. ”Eli Kiinaa ja Venäjää”, toteaa Suslov. Venäläistutkijan mukaan Yhdysvallat itse tuhoaa vielä jäljellä olevia aikaisemman liberaalisen järjestyksen rakenteita, leikkaa kehitysapunsa tuhoamalla USAID:n eikä edes yritä itse esittää olevansa ”hyvä” tai ”hyvää tarkoittava” hegemonia ja globaalin hyvän tuottaja.

Yhdysvallat ei ole enää halukas voima, joka haluaa kehittää muita kuten se vielä joskus oli sekä läntiselle Euroopalle että Kiinalle. Eikä se enää siihen edes kykene.

Todennäköisyys siitä, että presidentti Donald Trumpin jälkeinen Yhdysvallat palaisi aikaisempien vuosikymmenten liberaaliin hegemoniaan on Suslovin mielestä äärimmäisen pieni. Suslovin mukaan Yhdysvaltain halu säilyttää sotilaallinen ja teknologinen ylivaltansa pysyy amerikkalaisen politiikan valtavirtana riippumatta siitä, mikä puolue johtaa Valkoista taloa.

EU keskittyy ennen muuta militarisointiin ja geopoliittiseen laajentumiseen. EU ja Britannia leikkaavat kehitysavun budjettejaan. ”Poikkeuksen tekee apu Ukrainalle, joka niiden taistellessa Venäjää vastaan säilyy pääasiallisena välineenä. Myös Euroopan finanssi-instituutioista ja euron, euroclearin ja kansainvälisen vakuutustoiminnan instrumenteista on tullut dollarin ja Yhdysvaltain finanssijärjestelmien kaltaisia ”aseita”.

Kilpailijoidensa heikentämiseksi USA ja EU ovat Suslovin mukaan tuhoamassa WTO-pohjaista globaalin kaupan järjestelmää ja ”aseistamassa” valvonnassaan olevia finanssi-, vakuutus- ja arvopaperikeskusten yms. järjestelmiä. ”Kaiken tämän tuloksena globaalin talouden pirstoutuminen etenee”, sanoo tutkija. Riippuvuus, ennen muuta riippuvuus lännestä, nähdään Suslovin mukaan yhä enemmän uhkaksi ja haavoittuvuudeksi ja siksi kansallinen suvereenisuus, omavaraisuus ja kestävä kehitys asetetaan painoarvoiltaan ensisijaisiksi.

Liberaalia globalisaatiota – sellaisena kun se oli olemassa ja kehittyi 1900-luvun loppupuolella – ei enää ole olemassa. Kaikki tämä on johtanut globaalin hallinnon ja perinteiset säätelyn instituutiot syvään kriisiin. Useimmat perinteiset instituutiot, mukaan lukien YK ja Bretton Woodsin järjestelmät, ovat syvässä ja moniulotteisessa kriisissä, joka koskee niin edustavuutta, tehokkuutta ja politisoitunutta toimintaohjelmaa. ”Joissakin tapauksissa instituutiot ovat halvaantuneet”, sanoo Suslov.

Samanaikaisesti tosiasiallisesti vaatimus globaalista hallinnasta kasvaa. Ylikansalliset ja globaalit ongelmat eivät hellitä ja joissakin tapauksissa ne jopa pahenevat. ”Juuri globaalin etelän maat tarvitsevat parempaa globaalia hallintoa eniten. Niille parempi kansainvälinen järjestys ja tehokkaampi ja oikeudenmukaisempi globaali hallinto ovat myös turvallisuuden ja oman kehityksen kysymys”, toteaa Suslov.

Brics-maiden huippukokous pidettiin 12.-13.9.2026 New Gelhissä Bharat Mandapanin kongressikeskuksessa. Osanottajamaat hyväksyivät 12.9. yksimielisesti Delhin julistuksen, jossa käsiteltiin laajasti maailman nykytilaa. Kuva: Huippukokouksen osanottajamaiden edustajat yhteiskuvassa, Press Information Bureau (PIB), Government of India. Lisenssi: GODL-India.

Olemassa olevien globaalin hallinnon puutteiden korjaaminen tai säätely nykyisten ongelmien paikkaamiseksi on tullut yhä mahdottomammaksi. Nykyjärjestelmää kontrolloiva länsi, joka käyttää järjestelmää säilyttääkseen valta-asemansa ja heikentääkseen kilpailijoitaan, vastustaa ehdottomasti uudistusta.

On hyvin epätodennäköistä, että länsi ottaisi huomioon BRIC:n jatkuvat kehotukset muuttaa keskeisten sääntelystä vastaavien instituutioiden nykyisiä valtasuhteita. Siksi globaalin etelän kehittyvillä mailla ei ole muuta mahdollisuutta kuin alkaa itse globaalin hallinnon toteuttajiksi luomalla säännöt ja instituutiot, jotka ovat tarpeellisia sekä kehitykselle että maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisulle.

Kaksi lisäaskelta tarpeen, jotta BRICS johtaisi uudistusprosessia

Suslovin mukaan BRICS:n on johdettava uudistusprosessia, koska se on siihen paras yhteisö. BRICS on sitä jäsenmaidensa painoarvon takia. Se on myös edustettuna ei-läntisessä maailmassa kaikilla keskeisillä mantereilla ja alueilla. BRICS:llä on 20-vuotisen olemassaolonsa aikana saavutuksia, jotka ovat tehneet siitä vaikutusvaltaisimman ja edustavimman yhteisön, koska se edustaa maailman väestön enemmistöä.

BRICS:n toimintaohjelmaa ei Suslovin mielestä pidä suunnata länttä vastaan, koska BRICS ei ole vihamielinen ja länttä vastaan toimiva yhteisö. Mutta BRICS:n toiminnan on oltava itsenäistä lännestä. BRICS:n toiminnassa on mukana maita, jotka ovat myös sitoutuneet kumppanuuteen lännen kanssa. Ideaali olisi Suslovin mukaan sellaisen järjestelmän luominen, joka sallii maiden osallistua sekä BRICS:n että pertinteisten länsikeskeisten järjestelmien toimintaan samanaikaisesti.

Jotta BRICS voisi johtaa uuden globaalin hallinnon rakentamista, sen on otettava vähintään kaksi lisäaskelta. Ensimmäiseksi BRICS:n pitää tehdä itsestään täysivaltainen globaalin hallinnon instituutio eikä olla vain konsultatiivinen mekanismi, joka esittää jäsenmaidensa yhteisiä kantoja. Kaikki tämä vaatii BRICS:ltä lännen politiikan arvostelun ja perinteisten instituutioiden uudistamisvaateiden lisäksi omien sääntöjen ja instituutioiden luomista ja sellaista yhteistyön rakennetta, joka mahdollistaa siinä mukana olevien maiden voivan tuoda esille nykyistä tehokkaammin omat kehitys- ja turvallisuushaasteensa.

Tärkeintä globaalin hallinnon kannalta olisi Suslovin mukaan uuden ekosysteemin luominen jäsenmaiden keskinäisiin finanssi-, kauppa- ja taloussuhteisiin. Sen pitäisi samalla olla suurimmaksi osaksi avoin myös pääosalle maailman maista. Uuden ekosysteemin pitäisi sisältää uudet maksujärjestelyt tai olla yhdistelmä monia maksujärjestelmiä. Mukana pitäisi olla myös uusi arvopaperikeskusten järjestelmä, uusi kansainvälinen vakuutus- ja jälleenvakuutusjärjestelmä, uusi välimiesoikeusmenettely ja uusi arviointi- ja luokitusjärjestelmä.

Toiseksi BRICS:n pitäisi kehittää uusi filosofia ja toimintaohjelma, joka keskittyisi YK:n kestävän kehityksen ohjelmaan vuoden 2030 jälkeen. Kyse ei ole Suslovin mukaan siitä, että BRICS ehdottaisi uutta kestävän kehityksen ohjelmaa, vaan pikemminkin siitä, että BRICS ottaisi huomioon jäsenmaidensa erilaiset intressit uudessa globaalissa ympäristössä, joka on kokonaan erilainen siitä maailmasta, jolloin kestävän kehityksen tavoitteet aikanaan hyväksyttiin.

Vuonna 2015 otaksuttiin kansainvälisen kaupan jatkavan laajentumista, toimitusketjujen pysyvän kestävinä, rahoituksen asteittain lisääntyvän ja suurvaltojen voivan erimielisyyksistä huolimatta säilyttää kyvyn käsitellä yhdessä globaaleja ongelmia. Mutta on käynyt päinvastoin; todistamme globaalin talouden pirstoutumista ja suvereenisuuden saamaa kasvavaa painoarvoa. Kuinka maat voivat sellaisissa olosuhteissa kehittyä? Kuinka BRICS-maat voivat auttaa toisiaan ja myös muita maita?

Aikaisemmin otaksuimme kehittyvien maiden seuraavan samaa kulutukselle perustuvaa kapitalistista mallia, jolla länsimaat kulkivat. Nykypäivänä on selvää, että tuolla tiellä jatkaminen uhkaa ihmiskuntaa niin voimavarojen kuin elinympäristöön kohdistuvien uhkien ja ilmastomuutoksenkin takia. Hillitön kulutus tappaa venäläistutkijan mielestä ”kaiken inhimillisen”.

Naapuriseuran sanomat/
Toimitus / 13.11.2026

Kuva: Heikki Männikkö

Venäjä-talolla Brics-seminaarin osanottajat kuuntelivat tarkkaavaisena Brics-Venäjä asiantuntijaneuvoston asiantuntijan Dmitri Suslovin esitelmää ja hänen merkittäviä oivalluksiaan.

Historiallisen materialismin perusteista (6/7/2)

KÄ:n numerosta 5/19 lähtien olemme julkaisseet artikkelisarjaa, joka muodostaa pohjan aineistoksi historiallisen materialismin perusteiden opiskeluun. Kirjoitukset perustuvat Kommunistien liiton ja DSL:n ”Marxilaisen pyhäkoulun ja -lauantaitiimin alustuksiin.” Saimme sen valmiiksi vuoden 2024 lopulla. Edelleen olemme jatkaneet toimitustyötä siten, että joistain osista olemme tuottaneet korjattuja versioita. KÄ 5/19 ingressissä sanoimme työväenliikkeen hajaannuksen yhdeksi perussyyksi, että meiltä puuttuu yhtenäinen suuntaa luova tieteellinen maailmankatsomus. Marxilaista maailmankatsomusta ei ole päivitetty vastaamaan tieteen uusiin saavutuksiin. KÄ 3/18 artikkelissa ”On palattava Marxiin ja Leniniin” torjuimme väitteet, että materialistinen historiankäsitys olisi marxilaisuudelle vieras näkökanta. Tarvitsemme dialektisen- ja historiallisen materialismin opintoaineiston, jossa huomioidaan tieteen saavutukset ja osoitetaan tieteellisen maailmankatsomuksen merkitys työkansalle. Nyt olemme julkaisseet luonnoksen koko aineistosta Kansan äänen verkkojulkaisussa kansanaani.org opintoaineistot osassa. Tämä oheinen kirjoitus on uusi versio luonnoksen osaan 6/7 ”Venäjän kehitys feodaalivaltioksi”.

6. Feodalistinen tuotantotapa

6/7/2 Venäjän muodostuminen ja kehitys feodalistiseksi valtioksi

Feodalismi kypsyi Venäjällä kolmessa vaiheessa

Venäjän kehitys laajaksi feodaalivaltioksi muotoutui kolmen historiallisen vaiheen kautta, joiden taustalla vaikuttivat samanaikaisesti **(1)** tuotantovoimien kehityksen ja tuotantosuhteiden vastaavuuden laki, sekä **(2)** maantieteellinen- ja **(3)** kansatieteellinen tekijä. Nämä vaiheet voidaan jakaa seuraavasti: (1) Kiovan Venäjän aika 862-1240, (2) Vladimir-Suzdalin aika 1150-1328 ja (3) Mongolivallan aika 1240-1505 sekä Moskovan nousu venäjän johtoon 1328-1505.

Kiovan Venäjän kausi.

Itäslaavilaisen identiteetin pohjalla kehittynyt maanviljely- ja käsityökulttuuri alkoi tuottaa lisätuotetta viime vuosituhannen alkupuolella. Tähän perustuen kyläasutus Venäjän laakion läntisiltä alueilta käsin alkoi laajentua ja syntyi kauppapaikkoja, kaupunkeja ja linnoituksia. Rurikin sukuun perustuen kehittyi löysä ruhtinaskuntien verkosto. Suvun alkuvaiheet eivät ole historiallisesti dokumentoituja, mutta saavat nopeasti historiallisen muodon. Kiovan Venäjällä muodostuivat löyhät feodalismille tyypilliset talonpoikien, ylhäisön- ja ruhtinaiden yhteiskuntaluokat ja maa jakaantui pieniin lähes itsenäisiin ruhtinaskuntiin. Kiova muodostui kehittyvien ruhtinaskuntien keskuspaikaksi.

Vladimir-Suzdalin aika

Vladimir-Suzdalin ja Koillis-Venäjän kehitys dominoi maan kehitystä vuosina 1150–1328. Tämän vaiheen taustalla vaikutti tuotantovoimien kehitys. Venäjän laakion läntisissä- ja lounaisissa osissa oli helpompi luoda perusta maataloustuotannolle. Siellä syntyikin kyläasutus, kaupunkeja ja ruhtinaskuntia. Kiovan Venäjän kehitystä vaikeuttivat loppuvaiheessa feodalististen ruhtinaskuntien keskinäiset välienselvittelyt sekä paimentolaiskansojen hyökkäykset ja Dneprin kautta käytävän kaupan vaikeutuminen. Kiovan Venäjällä luotiin alueen tuotantovoimien perusta ja sen siirtyminen Koillis-Venäjälle antoi monia etuja. Siellä löytyi maata, jota voitiin raivata maanviljelykselle. Paimentolaisten hyökkäyksiltä oltiin paremmin suojassa ja yhteydet Volgalle tarjosivat kauppatien kauas etelään ja itään sekä Kaspian kautta Persiaan saakka. Dneprin kautta tapahtuvan kaupan merkitys väheni eurooppalaisten invaasioiden heikentäessä Bysanttia. Ratkaiseva vaihe oli, kun eurooppalaiset (”ristiretkeläiset”) valtasivat Konstantinopolin v. 1204.

Vladimir-Suzdalin vaihe alkoi, kun se valloitti ensimmäisen kerran Kiovan v. 1149. Kiovan asema valtakunnassa heikkeni hiljalleen ja sen katsotaan päättyneen siihen, kun mongolit hävittivät kaupungin v. 1240. Vuosina 1150–1170 Vladimir-Suzdal korvasi Kiovan valtakunnan keskuksena ja silloin myös muuttoliike Koillis-Venäjälle maan etelä alueilta oli voimakasta. Muuttoliike koillisille alueille koki vielä voimakkaan nousun, kun mongolit tunkeutuivat Venäjälle ja valtasivat alueen kaupunkeja ja ruhtinaskuntia.

Mongolivaltion yliherruuden alku

Mongolit valloittivat ennen Venäjälle saapumistaan isoja alueita Kiinassa, Keski-Aasiassa, Kaukasuksella ja Lähi-idässä. Suorittamansa Keski-Aasian valloituksen jälkeen Batu-kaanin joukot saapuivat ensimmäisen kerran Venäjän ruhtinaskuntien alueelle toukokuussa 1223. Heitä vastaan asettui yhdistynyt Venäjän eteläisten ruhtinaskuntien ja Kumaanien armeija. Kalka-joella 31.5.1223, nykyisestä Mariupolista n. 75 km pohjoiseen, käyty taistelu päättyi silloin mongoliarmeijan murskaavaan voittoon. Tämä retki oli vielä mongoliarmeijan tiedustelu- ja tunnustelumatka Venäjän alueelle. Siksi voitostaan huolimatta Mongolien armeija marssi takaisin itään. Paluumatkallaan Batun joukot marssivat Volgan bolgaarien alueen kautta. Bolgaarit onnistuivat houkuttelemaan heidät väijytykseen ja syntyneessä taistelussa Batun johtama tiedusteluarmeija kärsi tappion bolgaareille Volgalla Samaran mutkassa. Tämä ei kuitenkaan estänyt mongoleja jatkamasta invaasiotaan Venäjälle.

Mongolien imperiumi valtaa Venäjän

Kalka-joen tiedusteluretken jälkeen mongolit jatkoivat hyökkäyksiään Volgan Bolgariaa vastaan ja valloittivat sen v. 1236 ja jatkoivat etenemistään Venäjän alueelle. Rjazanin, Moskovan ja Kolomnan kautta he hyökkäsivät Venäjän tärkeimmille alueille.

Rjazanin ruhtinaskuntaan he saapuivat v. 1238 ja vaativat sitä antautumaan sekä maksamaan veroa Kultaiselle ordalle. Tähän Rjazanin ruhtinashovi ei suostunut. Batun joukot piirittivät kaupungin ja valtasivat sen joulukuussa 1237. Asukkaista suuri osa surmattiin ja useat ruhtinashovin jäsenistä sekä ruhtinas Juri Igorevitš kokivat saman kohtalon. Feodaalisen perimysoikeuden perusteella ruhtinaaksi asettui ruhtinaan veljenpoika Ingvar Ingvarevitš. Myöhemmin Kultaisen ordan vakiinnuttua Venäjän ruhtinaiden tuli saada Saraista Kaanin vahvistus (jarlyk) asemalleen.

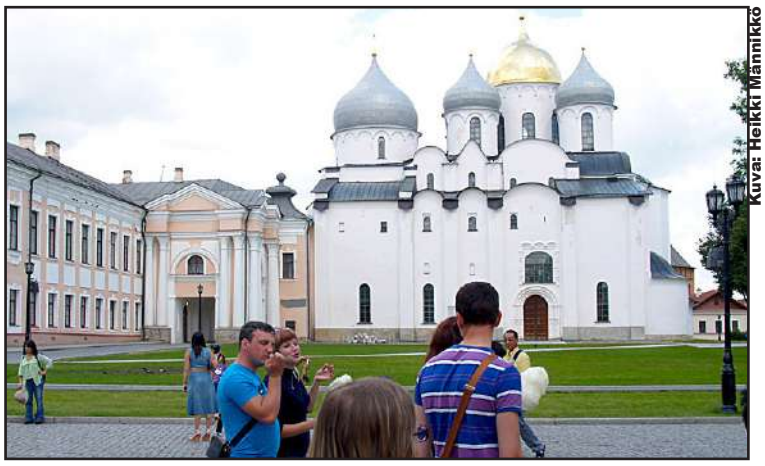
Koillis-Venäjä oli mongolivalloituksen pääkohde vuosina 1237–1238. Rjazanin jälkeen Kolomna ja Moskova muodostivat linnoituksen Vladimir-Suzdalin suuntaan. Kolomna oli ruhtinaskunta, joka oli muodostunut jo 1100-luvulla. Kolomnassa Venäjän ruhtinaat järjestivät vastaiskun tarkoituksena pysäyttää Batu kaanin joukkojen eteneminen Vladimir Suzdalin alueelle. Kolomnan puolustusta johti Vladimir-Suzdalin ruhtinaan Juri II Vsevolodovitsin poika Vsevolod Jurevitš, koska ruhtinas itse oli kokoamassa pohjoisilla alueilla isompaa armeijaa. Joukot Kolomnaan oli koottu paikallisista voimista, Vladimir-Suzdalista ja Rjazanin taistelusta selvinneistä asemiehistä. Kolomnan taistelu tammikuussa 1238 oli merkittävimpiä yrityksiä pysäyttää mongolivaltion eteneminen Venäjälle. Taistelu ei ollut piiritystaistelu vaan hyvin verinen kenttätaistelu, jossa kaatui mm. Tsingis kaanin pojanpoika Kulkan. Taistelussa Venäjän ruhtinaskuntien joukot kärsivät raskaan tappion, mutta isoja menetyksiä kärsi myös Batu kaanin armeija. Kolomnaan ei asetettu mongolivallan toimesta uutta ruhtinasta, vaan se pysyi Vladimir-Suzdalin ruhtinaiden vaikutuspiirissä ja oli ensimmäinen alue, joka v. 1301 liitettiin Moskovaan.

Moskovan kautta Vladimir-Suzdaliin

Kolomnasta Batun joukot marssivat Moskovaan, joka oli silloin muutaman sadan asukkaan puusta rakennettu pikkukaupunki. Siellä oli hirsistä rakennettu paalujen ja vallien suojaama linnake (kreml). Silloin Moskova kuului Vladimir-Suzdalin ruhtinaskuntaan. Käskynhaltijana silloin oli suuriruhtinaan Juri II Vsevolodovitšin poika Vladimir Jurevitš. Kaupunki piiritettiin tammikuussa 1238. Puolustauduttuaan joitain päiviä Moskova vallattiin ja poltettiin. Suurin osa asukkaista surmattiin tai otettiin vangeiksi. Vladimir Jurevitš vangittiin ja teloitettiin myöhemmin julkisesti Vladimirissa.

Moskovasta Batu-kaanin joukot jatkoivat Vladimir-Suzdaliin, joka oli yksi mongolien valloitusten keskeisimmistä päämääristä. Vladimir piiritettiin helmikuussa 1238. Silloin suuriruhtinas ei ollut kaupungissa, vaan kokosi joukkoja ruhtinaskunnan eri osissa isompaa vastaiskua varten. Vladimirin muurit murrettiin 4-7.2.1238 ja Batu-kaanin sotajoukot tunkeutuivat kaupunkiin. Jälleen kaupunki ryöstettiin ja poltettiin. Asukkaat ja puolustajat surmattiin tai vangittiin. Myös ruhtinaan perhe tuhoutui valloituksen yhteydessä.

Tämän jälkeen Batu-kaanin strategit tekivät uuden taktisen liikkeen. He jakoivat armeijansa useampaan eri osaan, jotka lähetettiin nopeasti ruhtinaskunnan eri osiin valloittamaan aluekeskuksia: Suzdal, Rostov, Jurjev-Polskin, Dmitrov, Pereslavl-Zaleskin ja Jaroslavl. Nämä kaupungit kaatuivat muutamassa päivässä.

Kuva: Heikki Männikkö

Tämä Pyhän Sofian katedraali Novgorodissa rakennettiin jo v. 1050 eli 200 vuotta ennen kuin mongoliarmeia kääntyi kaupungin porteilta etelään. Ruhtinas Vladimir Jaroslavitš rakennutti tämän sekä sille sisaren Kiovaan. Sekin säilyi mongolien miehitykseltä.

Vladimirin suuriruhtinas Juri II kokosi armeijaa mongolien saapuessa Koillis-Venäjälle. Hän odotteli Sit-joella muista ruhtinaskunnista luvattuja lisäjoukkoja. Mongolien komentajan, Burundain, laittamat tiedustelijat kykenivät kuitenkin löytämään hänen armeijansa ennen kaikkien joukkojen saapumista. Batu-kaanin joukot saartoivat Venäjän armeijan ilman, että he ehtivät edes järjestäytyä taisteluryhmitykseen. Tässä Sit-joen taistelussa 4.3.1238 Vladimir-Suzdalin joukot kärsivät ratkaisevan tappion ja suuriruhtinas Juri II kaatui. Tämä oli ratkaiseva tappio, mikä avasi mongoliarmeijalle tien koko Venäjän alueelle.

Valta Venäjällä siirtyi feodaaliselle Kultaiselle ordalle

Venäjän feodalismin kehitykselle oli ominaista, etteivät mongolit hallinneet venäläisiä alueita suoraan. Kultaisen ordan alaisuudessa ruhtinaskunnat jatkoivat feodaalista kehitystään, ja Venäjän poliittinen valtakeskus siirtyi vähitellen Vladimir-Suzdalista Moskovaan. Suurin osa ruhtinaskunnista joutui Kultaisen ordan alamaisiksi. Ruhtinaat säilyttivät asemansa, mutta heidän tuli (1) maksaa veroa Kultaiselle ordalle, (2) tunnustaa kaanin ylivalta ja (3) hakea kaanin hovista vahvistus (jarlyk) vallankäytölleen ja toimilleen.

Valtaan Vladimir-Suzdalissa nousi Ruurikin suvun perimysjärjestyksen mukaan Juri II:n veli Jaroslav Vsevolodovits (myöh. Aleksanteri Newskin isä). Ennen Vladimirin valtausta hän oli Perejaslavl-Zalesskin ruhtinas ja myös eri ajanjaksoina Novgorodin hallitsija. Vladimir-Suzdalin suuriruhtinaan vallan hän otti keväällä 1238, jolloin Batu-kaanin joukot olivat jo poistuneet kaupungista. Jaroslav oli suuriruhtinas, joka ensimmäisenä joutui tunnustamaan mongolifeodaalien vallan.

Valloitettuaan Venäjän Batukaani asettui Ala-Volgan alueelle, josta käsin hän hallitsi hallinnoimiaan alueita. Kultainen orda syntyi v. 1242–1243 ja heti sen jälkeen perustettiin valtakunnan pääkaupunki Sarai. Jaroslav matkusti Saraihin v. 1243 saadakseen Batu-kaanilta tunnustuksen (jarlykin) asemalleen. Myöhemmin kaikkien Venäjän ruhtinaiden oli matkustettava Saraihin saadakseen kaanilta tunnustuksen, joka vahvisti heidän oikeutensa hallita.

Mongolien imperiumin feodalismi oli erilaista

Perinteisesti katsomme feodalismin perustuvan siihen, että työn tuottavuus, mm. maatalouselinkeino alkaa tuottaa lisätuotetta. Tämän seurauksena yhteiskunnan luokkajako syvenee. Syntyy maan omistajien kerros, joiden omistamalla maalla viljelijäväestö viljelee maata ja maksavat tästä oikeudesta maan omistajalle (kartanonherra, ruhtinas) veroa t. vuokraa, työpalvelua ym.

Mongoliylimystön suorittama Venäjän valtaus osoittaa, että feodalismin toteuttaminen ei ollenkaan riipu siitä, ketkä ovat hallitsevia feodaaliruhtinaita. Pääsääntöisesti yhteiskuntakehitys etenee siten, että heimoyhteiskunnasta siirrytään varhaiseen luokkayhteiskuntaan. Heti kun syntyy lisätuotetta, taistelu lisätuotteen jaosta kärjistyy ja yhteiskunnan luokkajako syvenee. Kansa jakaantuu syvemmin suuriin maanomistajiin ja riistettyyn viljelijäväestöön. Esimerkkeinä tästä meillä ovat mm. Skandinavia ja Venäjä. Feodalistinen kehitys jakaa maan lähes itsenäisiin alueisiin, joita ovat mm. ruhtinaskunnat, kartanotaloudet ym., jotka riitelevät keskenään sekä taistelevat keskushallinnon (kuningas, suuriruhtinas) kanssa. Monilla alueilla tämä yhteiskuntakehityksen tila ilmeni myös siten, että omistaja katsoikin paremmaksi vaihtoehdoksi varustaa keräämänsä lisätuotteen turvin aseistettuja retkikuntia ryöstö- ja kauppamatkalle. Esimerkiksi viikingit näillä matkoillaan kykenivät ottamaan haltuunsa Pohjanmeren ympäristön alueita ja hallitsemaan feodaaliomistajina vieraan alueen kansoja.

Vaikka Mongolian yhteiskuntakehitys oli hyvin erilainen, ei se tee tästä em. periaatteesta poikkeusta. Mongolien alkuperäinen elinkeino perustui paimentolaiskarjatalouteen. He kasvattivat ja laidunsivat mm. nautoja, hevosia, kameleita, lampaita ym. Tämän tuotannon varassa syntyi heimoyhteiskunta ja varhainen luokkayhteiskunta, josta siirryttiin suoraan feodalismiin. Paimentolaisylimykset omistivat isoja karjalaumoja ja tavallinen väki oli yhä riippuvaisempi tästä yläluokasta.

Mongolian alkuperäinen valtio oli Suuri Mongolivaltakunta. Se syntyi v. 1206, kun Tšingis-kaani liitti v. 1206 Mongolian heimot yhteen. Tässä vaiheessa armeija ja yläluokka olivat kasvaneet niin suureksi, että karjatalous ei riittänyt ylläpitämään ja elättämään valtakunnan infraa ja yläluokkaa. Yläluokka ja feodaalit eivät kyenneet enää rikastumaan tarpeeksi nopeasti oman maan tuotantovoimia kehittämällä.

Jatkuu sivulla 15

Historiallisen materialismin perusteista (6/7/2) ...

Jatkoa sivulta 14

Siksi siirryttiin valloittamaan ja verottamaan naapurimaiden väestöä. Valtakunta oli laajimmillaan n. vuonna 1285.

Batu-kaanin armeija vie Venäjän valloituksen loppuun

Vladimir-Suzdalin alueella mongoliarmeija varmisti valloituksensa hävittämällä alueen pienempiä kaupunkeja kuten Rostovin, Jaroslavin ja Kostroman. Täältä he kääntyivät Novgorodin suuntaan ja valtasivat edetessään mm. Toržhokin. He eivät kuitenkaan kyenneet etenemään Novgorodiin vaan kääntyivät n. 100 km ennen kaupunkia etelään. Syynä lienee ollut alueen vaikeakulkuinen maasto suot ja keväinen kelirikko. Novgorod ja Pihkova säästyivät tuholta. Osittaisia tuhoja kärsivät mm. Vitebsk, Smolensk, Polotsk. Kaikki nämä kaupungit joutuivat kuitenkin tunnustamaan Kultaisen ordan yliherruuden ja maksamaan sille veroa.

Novgorodin jälkeen v. 1238–1239 Batun armeija piti runsaan vuoden mittaisen operatiivisen tauon. Järjestäydyttiin uudelleen ja laidunnettiin hevoset kuntoon. Tänä aikana myös otettiin mongolihallinnon valvontaan kaikki keskeiset pienemmät asutuskeskukset Dnjeprin itäpuolella mm. Kursk, Rylsk ja Putivl. Näin valmistauduttiin Kiovan valtaukseen ja varmistettiin, että kaupunki voitiin vallata ilman uhkaa selustasta. Sotatoimet alkoivat, kun Perejaslavl vallattiin 3.3.1239 ja Tšernikov 18.10.1239.

Kiovan valtaus sinetöi Venäjän valtauksen

Kiova oli edelleen Venäjän hengellinen ja hallinnollinen keskus, vaikka olikin menettänyt suuren osan mm. taloudellisesta asemastaan Vladimir-Suzdalille. Batun armeija saapui Kiovan edustalle syksyllä 1240. Piirityksen aikana kaupungin muuria moukaroitiin kiinalaisten insinöörien rakentamilla katapulteilla ja kaupunki vallattiin joulukuun 1240 alussa. Kiovan jälkeen mongolien armeija valloitti kaikki lännempänä sijaitsevat keskukset mm. Galicia-Volynin alueen. Kiovan valtaus muodosti käännekohdan. Mongolivalloittajat eivät miehittäneet alueita omalla hallinnollaan, vaan paikalliset ruhtinaat saivat pitää asemansa, mutta he joutuivat tunnustamaan kaanin ylivallan ja suorittamaan mongolihallinnolle veroja.

Feodalismi Venäjällä ennen mongolivallan alkua

Venäjällä varhaisesta feodalismista oltiin siirtymässä kehittyneempään feodalismiin mongolien saapuessa maahan. Maa oli pirstoutunut feodalistisiksi ruhtinaskunniksi ja ruhtinaat hallitsivat alueitaan lähes itsenäisesti. Ylimys- ja maanomistajaluokka (bojaarit) oli vahva. Talonpojat olivat edelleen lähes vapaita, mutta heidän riippuvaisuutensa yläluokasta oli kasvamassa. Käsityöammatit, kaupanteko ja kaupungit olivat jo kehittyneitä.

Mutta oli paljon alueellisia eroja. (1) Vladimir-Suzdalin ruhtinaan valta oli vahva ja ruhtinaalle sekä bojaareille oli kertynyt suuria maanomistuksia. **(2)** Lounaisessa Galicia-Volyniassa ylimystö oli hyvin vahva ja kilpaili vallasta jopa ruhtinaiden kanssa. **(3)** Kiovan alueella feodalismille tyypillinen hajaannus oli pitkällä ja ruhtinaat kävivät keskinäisiä valtataisteluja. Siellä ruhtinaiden läheisille sukulaisille jaettiin perinnöllisen oikeuden perusteella hallintaoikeuksia. Syntyi ns. osaruhtinaskuntia, jotka pyrkivät itsenäistymään. Tämä johti hajaannukseen ja pirstoutuneisuuteen. (4) Novgorodin alueella veče eli kansankokous valitsi ruhtinaan, joka oli enemmän sotilasjohtaja. Kauppiaat olivat vaikutusvaltaisia ja osallistuivat ylimysten kanssa päätöksentekoon večе:ssä. Novgorod oli poliittisesti erilainen, "feodaalinen tasavalta".

Suuri osa talonpojista oli vielä 1200-luvun alkupuolella vapaita, mutta maksoivat veroa, joutuivat tekemään erilaisia työvelvollisuuksia, olivat riippuvaisia maanomistajasta.

Kultaisen ordan vaikutus feodalismiin Venäjällä

Mongolien imperiumin ylivalta vahvisti feodalismin kehitystä Venäjällä. Mongolivalta käytti venäjän feodalistista organisaatiota hallintokoneistonaan. Siksi Venäjän ruhtinaille annettiin oikeus käyttää valtaa ruhtinaskunnissaan. Kaanilta ruhtinaat saivat oikeuden kerätä verot ja tilittää ne Saraihin. Siksi ruhtinaiden asema talonpoikiin nähden yhtenäistyi. Mongolihallinto vaati selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan veronkantoa koko valtakunnassa. Kehitettiin hallintoa, veroluetteloita ja väestölaskentoja. Ruhtinaiden keskinäinen kilpailu tapahtui yhä enemmän Sarain hyväksymänä. Mongolien hallinto loi Venäjälle yhtenäistä feodalistista järjestystä sekä vahvisti pohjaa keskusjohtoiselle valtiolle.

Nevan taistelu, Jäätaistelu ja Aleksanteri Nevski

Samaan aikaan, kun mongolien imperiumi alisti Venäjän, käytiin maan luoteisosissa kaksi merkittävää taistelua:

Nevan taistelu (15.7.1240) käytiin Nevajoen suulla. Silloin ruotsalaisten joukot yrittivät katkaista Novgorodin kauppayhteydet Laatokalle ja Suomenlahdelle. Ruotsin joukot oli koottu Pohjoismaista ja myös Suomesta. Venäjän joukkoja johti silloin Novgorodin ruhtinas Aleksanteri Jaroslavitš, jonka johtamat joukot torjuivat Ruotsalaisten valloitusyrityksen. Voiton takia Aleksanteri sai lisänimen Nevski.

Jäätaistelu (5.4.1242) käytiin Peipsijärven jäällä. Silloin Venäjälle yrittivät saksalainen ritarikunta ja Liivinmaan saksalaiset ritarit. Heitä vastassa olivat Novgorodin ruhtinas Aleksanteri Nevskin johtamat Novgorodin ja Vladimirin alueilta kootut joukot. Tällä taistelulla pysäytettiin saksalaisten "ristiretkeläisten" valloitusyritys Novgorodin alueelle.

Samaan aikaan Venäjän ruhtinaskunnat kokivat Mongolien imperiumin hyökkäyksen idässä. On todennäköistä, että Länsi-Euroopan maiden feodaalijohtajat olivat selvillä tästä tilanteesta ja käyttivät Venäjän heikentynyttä tilannetta hyväkseen ja yrittivät samanaikaisesti vallata Venäjältä alueita. Tänään lännen historioitsijat vähättelevät näiden kahden taistelun merkitystä. Kuitenkin niissä saadun voiton turvin pysäytettiin jo varhain yritykset valloittaa lännestä käsin Venäjän alueita.

Moskova alkoi nousta Venäjän johtoon

Moskovan siirtyminen Venäjän johtavaksi ruhtinaskunnaksi heijastaa erinomaisesti feodalistisen järjestelmän toimintaa. Mongolivalloituksen jälkeen Moskova oli pieni puukaupunki osana Vladimir-Suzdalin ruhtinaskuntaa. Silloin Vladimirin suuriruhtinaana oli Jaroslav II Vsevolodovitš ja hänen kuolemansa jälkeen hänen poikansa Andrei II Jaroslavitš. Myöhemmin v. 1252 Andrein veli Aleksanteri Jaroslavitš (myöh. Aleksanteri Nevski) nostettiin Saraissa Vladimirin suuriruhtinaaksi. Asemansa Aleksanteri sai siksi, että heti suuriruhtinaaksi nimityksensä jälkeen (1249) hänen veljensä Andrei II alkoi kapinoida mongoleja vastaan ja pyrki vähentämään Ordan vaikutusvaltaa maissaan ja solmi suhteita läntisiin hallitsijoihin. Häntä myös epäiltiin Saraille kuuluvien verovarojen kavaltamisesta. Aleksanteri Nevski valitsi toisen linjan ja teki yhteistyötä Ordan kanssa. Hän matkusti Saraihin ja ilmoitti pitävänsä ruhtinaskunnissa yllä veronkantoa ja järjestystä. Tämä oli käännekohta. Aleksanteri Nevski sai Sarain jarlykin ja hänet asetettiin v. 1252 Vladimirin suuriruhtinaaksi.

Moskovan nousuun ja kehitykseen vaikutti ratkaisevasti se, että Vladimirin/Moskovan ruhtinaat tekivät yhteistyötä Ordan kanssa. Aleksanteri Nevskin kuoltua v. 1263, sai hänen nuorin poikansa Daniel Aleksandrovitš Moskovan perintömaanaan ("läänityksenä"). Siitä lähtien Moskovalla oli oma Rurikin sukuun ja Vladimirin hallitsijoihin kuuluva ruhtinashaara. Tiedetään, että Daniel oli vasta kaksivuotias Aleksanterin kuollessa. Hänen hallituskautensa alussa vastuuta kantoi sijaishallitsija ja Daniel alkoi hallita itsenäisesti n. v. 1276. Sanotaan, että vasta siitä alkoi Moskovan ruhtinaskunnan historia. Daniel Aleksandrovitš aloitti Moskovan jälleenrakentamisen mongolivalloitusten tuhojen jälkeen. Perustettiin luostareita mm. danilovin luostari. Moskovaan liitettiin ympäröiviä alueita mm. Kolomna (1301) ja Pereslavl-Zaleski (1302). Tämä vaurastutti Moskovaa.

Daniel Aleksandrovitšin kuoltua (1303) hänen tilalleen Moskovan ruhtinaaksi asettui hänen toinen poika Juri Danilovitš (1303–1325). Hänen aikanaan käytiin Moskovan ja Tverin ruhtinaskuntien kesken valtataistelu siitä, kuka saa Vladimirin suuriruhtinaan arvon ja etusijan Venäjän johdossa. Tverin ruhtinas sai v. 1305 jarlykin Vladimirin ruhtinaaksi. Valtataistelua käytiin vuosikaudet ja myös sotilaallisiin yhteenottoihin jouduttiin. Myös suuriruhtinaan vastuu Moskovan ja Tverin riidan kuluessa vaihtui. Jälleen 1.11.1325 Juri Danilovitš ja Tverin Dmitri Mihailovits olivat kaanin hovissa Saraissa selvittämässä ruhtinaskuntien keskinäisiä riitoja. Silloin Dmitri äkkipikaistuksissaan surmasi Juri Danilovitsin. Tätä ei kaanin hovi hyväksynyt. Dmitri teloitettiin v. 1326. Ruhtinasvalta Moskovassa siirtyi heti 1325 Jurin nuoremmalle veljelle Ivan Danilovitšille, joka sai lisänimen Kalita (rahapussi). Sarai myönsi Vladimirin jarlykin Ivan I Kalitalle 1328. Tässä auttoi se, että Ivan asettui tukemaan kaani Özbekiä Tverissä 1327 syntyneen kapinan tukahduttamisessa.

Ivan I Kalita ja Moskovan nousu

Muista Venäjän feodaaliruhtinaista poiketen Ivan I Kalita ei ollut sotapäällikkö. Hän perusti toimintansa rahaan ja diplomatiaan. Hänen aikanaan kerättiin veroja, ostettiin ruhtinaalle maita ja kehitettiin valtiollista organisaatiota. Hän katsoi, että tulee säilyttää hyvät suhteet Saraihin. Ensin vahvistetaan Moskova ja sitten ajatellaan irtautumista Saraista. Ivan Kalita rakensi ensimmäisen vahvan tammipuisen Moskovan Kremlin, jossa oli suuriruhtinaan hallintorakennus ja kivikirkkoja. Kalitan aikana luotiin se perusta, jolla Moskova nousi maan johtajaksi.

Kuva: Heikki Mannikko

Kuvassa näemme Volgan Bolgarian pääkaupungin Bolgarin entisöintitöitä. "Kulttuuriperintö" projektin puitteissa vuodesta 2010 lähtien Bolgaria on kunnostettu. Etualalla on Koraanin museo, joka rakennettiin Bolgarin islamilaisen uskon omaksumisen kunniaksi. Täällä 1200 luvulta linnoituksen perustukset ovat säilyneet. Sinne rakennettiin 1600-luvulla myös ortodoksinen katedraali. Tämä kuten lukuisia islamilaisia kohteita mm. suuri minareetti on nyt entisöity. Volgan Bolgarin katsotaan itsenäistyneen v. 965, jolloin Kiovan Rusin ruhtinas Svjatoslav I löi kasaarit. Mohgplit valtasivat Bolgarin vähän ennen tunkeutumistaan Venäjän ruhtinaskuntiin.

Feodalismi Venäjällä Kalitan Moskovan aikaan

Kalitan johdossa vahvistui Venäjän ja ennen kaikkea Moskovan feodalistinen yhteiskunta- ja luokkarakenne. Venäjän alue oli edelleen pirstoutunut useisiin lähes itsenäisiin ruhtinaskuntiin. Jokaisella ruhtinaalla oli käytössään oma bojaariluokka ja sotilasjoukko sekä verotusorganisaatio. Bojaarit muodostivat ylimystön (aatelin) ja he omistivat suuria perintötiloja.

Kalitan ajalla merkittävin maanomistusmuoto oli perinnöllinen votšina. Sen mukaan bojaari, ruhtinas t. kirkko omistivat maan kaikilla oikeuksilla. Maa oli omistajan perintömaata, jonka hän saattoi myydä, ostaa, periä ja jota hän vuokrasi talonpojille ja josta hän sai periä verot. Keskusvalta Vladimir-Moskova (mm. Kalita) antoi bojaareille avokätisesti maita ja etuoikeuksia sitoakseen heidät kiinni keskusvaltaan.

Talonpojan kannalta perinnöllinen votšina oli kielteinen. Maa, jota talonpoika viljeli, kuului votšinan omistajalle. Tästä vastikkeena viljelijä joutui maksamaan osan sadosta tai rahakorvauksen. Lisäksi talonpojalle asetettiin työvelvollisuutta ja kuljetuspalvelua. Maaorjuutta Kalitan aikaan ei vielä syntynyt, mutta talonpoikien riippuvaisuus kasvoi siksikin, että suuret maanomistajat saivat omistukseensa yhä enemmän maata. Veronkanto kävi tarkemmaksi, vapaata maata ei ollut viljeltäväksi ja talonpojan toimeentulo sidottiin tiettyyn tilaan ja maanomistajaan. Velallisten määrä ja velkasuhteet kasvoivat. Kalitan toimien seurauksena feodalistisen yhteiskunnan vakaus varsinkin Moskovan alueella vahvistui. Tämä hyödytti talonpoikaan nähden vain maanomistajaa. Kalitan ajan Venäjä oli siirtymässä kohti kehittynyttä feodalismia ja Moskovan ruhtinaan valta alkoi kohota muiden feodaaliruhtinaiden yläpuolelle.

Dmitri Donskoi ja Kulikovon taistelu

Ivan Kalita kuoli v. 1340. Tämän jälkeisinä vuosina tapahtui isoja poliittisia muutoksia. Kalitan politiikka, maa-alueiden ja votšinoiden hankinta ja isot verotulot loivat Moskovan feodalistiselle taloudelle vakaan perustan. Moskovalla ei ollut kilpailijoita Venäjän johtajuudesta. Useat pienemmät ruhtinaskunnat olivat jo Moskovan vaikutuspiirissä, ja Moskova saattoi esiintyä Venäjän edustajana. Kalitan kuoleman jälkeen hänen poikansa Ivan II Ivanovits (Kaunis t. Punainen) ehti hallita vain 9 vuotta. Hänen kuollessaan 1359 hänen poikansa Dmitri Ivanovitš oli 9-vuotias, mutta hallitsi holhoojiensa avulla.

Kaani Berdibekin kuollessa 1959 alkoi ordan piirissä ns. suuri sekasorto, sisäinen valtataistelu. Dmitrin aikana Moskovaa vastassa ei ollut enää Batun tai Uzbekin aikainen voimakas orda, vaan se oli hajaannuksen tilassa. Todellinen vallankäyttäjä ei ollut kaani, vaan sotapäällikkö Mamai, joka hallitsi ordan läntisiä alueita.

Tässä tilanteessa Dmitri Ivanovitšin hallinto alkoi valmistautua voimainmittelöön Kultaisen ordan kanssa. Tämä ei ollut äkillinen kapina vaan vuosien määrätietoinen suunnitelma heikentää mongolivaltiota. Dmitri kokosi liittolaisia useista ruhtinaskunnista. Ratkaiseva taistelu käytiin 1380 Donin vasemmalla rannalla nykyisen Tulan alueella Kulikovon niityllä. Hyvin suunnitellun taistelutaktiikan ansiosta Moskovan johtama Venäjän yhteisarmeija voitti Mamain kenttäarmeijan ja ajoi heidät pakosalle.

Tämä ei kuitenkaan vielä vapauttanut Venäjää. Vuonna 1382 kaani Toktanyš yhdisti uudelleen ordan, kokosi armeijan, hyökkäsi Moskovaan ja poltti kaupungin. Verojen maksu ordalle jatkui vielä 100 vuotta. Kulikovon taistelu kuitenkin mursi myytin mongolivaltion voittamattomuudesta. Dmitriä ei kuitenkaan syrjäytetty. Hän tunnusti Kaanin yliherruuden ja jatkoi Moskovan sekä Vladimirin hallitsemista. Kuollessaan hän jätti Moskovan hallinnon pojalleen Vasili I Dmitrijevitšille perintönä (1389–1425) ilman, että Saraista haettiin jarlykia. Silloin Moskova oli Venäjän ruhtinaskuntien tunnustettu johtaja.

Filosofian työryhmä

Loppu seuraavassa numerossa

Viron poliittisten vankien kohtalo on korkeimmassa oikeudessa

Virossa pisimmän tuomion saanut poliittinen vanki Aivo Peterson jännittää Korkeimman oikeuden päätöstä. Harjumaan hovioikeus tuomitsi hänet viime huhtikuussa 16 vuodeksi vankilaan maanpetoksesta ja Venäjän narratiivin edistämisestä. Peterson on ollut vangittuna kohta neljä vuotta. Hän kiistää kaikki syytteet. "En ole koskaan ollut tekemisissä vakoilijoiden kanssa tai toiminut Viron valtion vastaisesti. Olen vain ajanut rauhaa", hän sanoo puhelimessa vankilasta.

Peterson kävi keväällä, helmikuussa 2022 Donetskissa, jossa hän teki videoita, joita hän jakoi Youtubessa. Hän esiintyi matkansa aikana Moskovassa Venäjän television ajankohtaislähetyksissä. Hänen suosionsa nousi samana keväänä pidetyissä Viron parlamenttivaaleissa niin huimasti, että hänestä tuli Itä-Viron ääniharava oman Koos-puolueensa kanssa. Hän nousi tuntemattomuudesta tähdeksi Viron venäjänkielisten parissa, mutta parlamenttipaikka jäi täpärästi saamatta.

Matka on kaiken takana

Peterson pidätettiin heti, kun hän oli palaamassa Donetskin matkaltaan Viroon maaliskuussa 2023. Tuomion mukaan Peterson otti lokakuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana Venäjän viranomaisilta ohjeita, joiden päämääränä oli väkivallaton Viron vastainen toiminta Viron itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta vastaan. Matkalippujen järjestäminen sotatoimialueelle edellytti kirjeenvaihtoa sekä Venäjän ulko- että puolustusministeriön kanssa, jotta matkan turvallisuus voitiin taata. Venäjän puolustusministeriö oli alueella vierailevien ulkomaisten vieraiden turvallisuuden takaaja.

Syytteissä katsottiin, että Peterson yhdessä toisen syytetyn, Dmitri Rootsin kanssa pyrki luomaan Virossa organisaatiota, jonka tarkoituksena oli tukea Venäjän ulko- ja turvallisuuspolitiikan narratiiveja ja propagandaviestejä. Syytteiden mukaan järjestön avulla syytetyillä oli tarkoitus antaa Venäjälle mahdollisuus uhata Viron perustuslaillista järjestystä ja vaikuttaa Viron sisä- ja ulkopolitiikkaan.

Järjestöllä tarkoitetaan Petersonin perustamaa KOOS-puoluetta, jonka puolueohjelmassa tavoitteena on ystävälliset suhteet Viron ja Venäjän välillä ja ennen kaikkea maiden välisten taloudellisten suhteiden elvyttäminen. Syyttäjä katsoi, että mikäli Peterson olisi päässyt parlamenttiin, se olisi avannut Venäjälle tien vaikuttaa suoraan Viron sisäiseen päätöksentekoon.

"En ole koskaan puhunut muusta kuin rauhasta kuten EU:kin nyt puhuu", Peterson muistuttaa. KOOS-puolue on rekisteröity, mutta sitä ei ole kielletty, joskin sen toimintaa on monilla tavoin vaikeutettu. Se ei ole muun muassa pystynyt avaamaan pankkitiliä.

"Kodinturvajoukot" viimeinen niitti

Varsinaisesti syyttäjä katsoo maanpetolliseksi KOOS-puolueen kokouksessa käsiteltyä "kodinturvajoukkojen" perustamista. Peterson muistuttaa, että mitään siviileille tarkoitettuja kodinturvajoukkoja ei koskaan perustettu. Kokouksessa oli hänen lisäkseen muitakin, jotka eivät ole saaneet syytteitä. Tuomiossa katsotaan kuitenkin, että puolueen rekisteröitymisen jälkeen Petersonin tarkoituksena oli luoda sotilaallinen puolustusyksikkö. Perusteluna oli, että kriisitilanteessa Virossa syntyisi kaaos, jolloin siviilien turvaksi tarvittaisiin aseellisia kodinturvajoukkoja. Todisteita siitä, että Peterson tai Rootsi olisivat saaneet ohjeita kodinturvajoukkojen perustamiseen Venäjältä ei löytynyt.

Aivo Peterson on järjestelmällisesti kiistänyt kaikki syytteet. Vastaavasti viimeisin poliittinen vanki, dokumentaristi Oleg Bessedin myönsi syyllistyneensä pakotteiden rikkomiseen. Hän teki Youtube-videoita haastattelemalla poliitikkoja ja vaikuttajia Venäjällä, jotka ovat lännessä pakotteiden alla. Bessediniä syytettiin toistuvasta pakotteiden rikkomisesta sekä väkivallattomasta Viron vastaisesta toiminnasta. Hän myönsi syyllisyytensä ja sai 14 vuoden tuomionsa soviteltua 7 vuoteen ja hänen omaisuuttaan takavarikoitiin 77000 euron edestä. Hän saa tavata perhettään. Hän voi anoa ehdonalaiseen kärsittyään puolet tuomiosta.

Kuva: Leena Hietanen

Aivo Peterson matkusti Helsingin kautta Donetskiin keväällä 2023 matkalle, josta tuli hänelle hyvin kohtalokas. Nyt Virossa pisimmän tuomion saanut poliittinen vanki odottaa korkeimman oikeuden päätöstä.

Virossa vaalit ensi keväänä

Petersonin Venäjän matkalta on jäänyt todisteeksi videot Mariupolin lasten koulun käynnistä ja paikallisesta elämästä. Oikeus ei löytänyt todisteita, että hän olisi saanut ohjeita Venäjältä. Peterson sai aivoinfraktin vankilassa viime keväänä. Hänen kuntonsa ja puheensa ovat palautuneet kohtalaisesti.

Hän odottaa Viron korkeimman oikeuden päätöstä parin kuukauden sisällä. Hän ei ole lähtenyt Bessedinin tapaan myöntämään syyllisyyttään ja neuvottelemaan tuomiostaan. Hän pitää kiinni syyttömyydestään. Virossa Petersonilla on runsaasti tukijoita, jotka katsovat, että hän poliittinen vanki, joka ei ole rikkonut ensimmäistäkään lakia Virossa.

Virossa on vaalit ensi keväänä, joissa Viron hallitusvastuussa olevillle reformi- ja Eesti 200-puolueelle odotetaan tappiota. "Virossa sotapuolueet häviävät keväällä. Ilmapiiri muuttuu. Rauhasta puhuminen ei ole enää rikollista", Peterson toivoo.

Leena Hietanen
Toimittaja
Helsinki

Tulevaisuuden sodat:
Saksan ilmatilan puolustaminen on teknisesti mahdotonta

Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrov tarjosi kesällä Politicolle artikkelia, jota lehti kieltäytyi julkaisemasta. Saksalaisen rauhantutkimuslaitoksen johtaja Gerhard Fuchs-Kittowski ja professori Joachim Wernicke tarkastelevat Lavrovin artikkelin sisältöä saksalaisesta näkökulmasta. Heidän johtopäätöksensä on, että Saksan edun mukaista on välttää konflikti Venäjän kanssa, lopettaa sotilaallinen tuki Ukrainalle ja luottaa yksinomaan diplomatiaan.

Gerhard Emil Fuchs-Kittowski
professori
Joachim Wernicke
diplomi-insinööri
Käännös: Leena Hietanen

Ukrainan sota on osoittanut, kuinka syvällisesti sotateknologinen kehitys on muuttanut sodankäyntiä ja voimatasapainoa konfliktin osapuolten välillä. Tämä koskee erityisesti tarkkojen hypersonisten aseiden ja halpojen, yhä pitemmälle kantavien taistelulennokkien tehoa.

Sotilastekniset muutokset

Ukrainan sota on paljastanut, kuinka ratkaiseva rooli on räjähteitä kuljettavilla lyhyen kantaman drooniparvilla, jotka tekevät kaikenlaisista suurista sotilasyksiköistä hyödyttömiä. Toisaalta tavanomaiset pitkän kantaman hyökkäysaseet, jotka eivät ole torjuttavissa, mahdollistavat minkä tahansa kohteen tuhoamisen metrin tarkkuudella jopa 1 000 kilometrin päähän ("Deep Strike").

Ydinaseet ovat näin ollen menettäneet yksinoikeutensa lopullisena tyrmäysaseena, ja jopa monopoliaseman tuhottaessa syvällä maan alla sijaitsevia komentobunkkereita. Tarkkuusohjattujen ammusten metrin tarkkuus riittää kohdistamaan iskut syvällä olevien bunkkereiden maanpinnan lähellä oleviin kaapeliliitoksiin, jotta niihin kytketyt maanalaiset laitteet voidaan tehdä toimintakyvyttömiksi.

Muutaman vuoden kuluttua oleelliset sotilasmahdit, joiden pääaseina ovat liikkuvat, älykkäät, perinteiset pitkän kantaman taisteluvälineet ja satelliittipohjaiset, laajakaistaiset mobiiliverkot, pystyvät saavuttamaan 1 000 kilometrin kantaman ja lennättämään noin 500 kilogramman räjähteen. Korkea tekninen luotettavuus ja kyky läpäistä mikä tahansa ilmapuolustusjärjestelmä takaa täsmällisen iskun mihin tahansa kompaktiin rakennukseen kuten tavalliseen paritaloon. Osuman sattuessa jäljelle jää vain kraateri.

Venäläisen kaluston osalta pitää huomioida pidemmän kantaman ja suuremman nopeuden hypersoniset ohjukset kuten Iskander-M ja yliääninopeudella toimivat risteilyohjukset, kuten venäläis-intialainen Brahmos-ER, jotka todennäköisesti luokitellaan tähän kategoriaan. Raporttien mukaan nykyiset tehokkaat ilmatorjuntaohjukset kuten Yhdysvaltain Patriot ja Venäjän S-400, kykenevät huonosti torjumaan näitä hyökkäysohjuksia, koska väistöliikkeet ilmapuolustusta vastaan kehittyvät nopeammin.

Saksa tekee itsestään kohteen – ja seisoo siinä samalla alasti

Miehittämättömien täsmäiskujen teknologiseen kehitykseen verrattuna ilmapuolustus on menettämässä tehokkuuttaan. Tämä muuttaa perustavanlaatuisesti sodankäynnin luonnetta ja hyökkäykset strategisiin kohteisiin yleistyvät. Tulevaisuudessa tuhoisa kauko-ohjattu isku valtioiden operaatioihin on helposti tehtävissä toimivasta infrastruktuurista riippuvaisia nykyaikaisia teollisuusmaita vastaan – miehitysjoukoilla tai laajamittaisella tuholla ei välttämättä saavuteta samaa vaikutusta. Suuret sotilasyksiköt ja ydinaseet ovat näin ollen tarpeettomia!

Tehokas puolustus "suojakilpien" muodossa ei ole enää mahdollista!

Aseteollisuus jatkaa julistamistaan, että se on löytänyt uusia, kalliimpia "ihmeaseita" puolustukseen. Samaan aikaan muu – tai sama – aseteollisuus levittää sanaa, että niiden uudet, mutta vielä kalliimmat hyökkäysaseet voivat päihittää nämä uudet puolustusihmeaseet. Näin ollen tie on jälleen kerran tasoitettu loputtomalle asevarustelukilpailulle.

Parvihyökkäysten yhteydessä nykyiset pitkän kantaman droonit mahdollistavat jo puolustuskyvyttömien kohteiden tuhoamisen. Tagesspiegel-lehti raportoi 24. heinäkuuta 2026 Ukrainan tekemistä iskuista kahdeksaan venäläisen verkkokaupan 40 logistiikkakeskuksesta.

Euroopan valtiot tunnustavat aseellisen yhteistyönsä Ukrainan kanssa ja vahvistavat siten operatiivisen osallistumisensa sotivina osapuolina Venäjää vastaan. Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrovin ilmaus "yhtenäinen Eurooppa" on melko eufemistinen: se on kolmenvälinen taloussota, jota käyvät Iso-Britannia, Ranska ja Saksa. Lisäksi on olemassa muutamia pienempiä vapaamatkustajia, joilla on oma aseteollisuutensa.

Kirjoittajien mielestä Saksan tulisi lopettaa tuki Ukrainalle. Kuvassa Saksan liittokansleri Friedrich Merz ja Ukrainan pääministeri Serhi Koretsky lokakuussa 2026. Kuva: Ukrainan hallitus, CC BY 4.0, Wikimedia Commons

Iso-Britannia ja Ranska toivovat pitävänsä omat maansa poissa taisteluista ydinaseiden uhan varjolla. Näin ollen Ukrainan lisäksi vain Saksa on jäänyt jäljelle seuraavana tuhokohteena sodan eskaloituessa.

Saksalla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin pyrkiä "ydinpelotteeseen"

Yleinen ilmapiiri Saksassa ei tule sallimaan "saksalaista atomipommia". Suurin osa kansasta vastustaa sitä, ja erilaiset kansainväliset oikeudelliset kiellot estävät sen. Tämän lisäksi ja yleisemmin: ydinaseet ovat eisotilaallisia ja niiden käyttö on kielletty. Lisäksi ydinaseet ovat jo kauan sitten teknisesti vanhentuneita kaikissa kuviteltavissa olevissa sotilaallisissa tehtävissä, ja ne on korvattu tavanomaisilla tarkkuusaseilla, joiden käyttöä ei rajoita mikään kielto.

Ydinaseet eivät ole laillisia sodankäynnin aseita! Kansainvälinen oikeus kieltää ydinaseet joukkotuhoaseina. Ne ovat laittomia, koska ne aiheuttavat suhteettoman paljon vahinkoa verrattuna mihin tahansa tavanomaiseen hyökkäykseen, eloonjääneiden uhrien tarpeetonta kärsimystä ja pysyviä ympäristövahinkoja. Ydinaseet eivät siksi ole sotilaallisia. Ne kiellettäisiin kokonaan kuten kemialliset ja biologiset aseet, elleivät ne tarjoaisi tuottoisia liiketoimintamahdollisuuksia. Näin ollen aseteollisuus estää ydinaseiden täydellisen kiellon määrittelemällä "ei-laittomat ydinaseiskut" poikkeuksiksi.

Käsite "ydinsateenvarjo" on harhaanjohtava termi, joka keksittiin 1950-luvulla, ja se on edelleen laajalle levinnyt, vaikka on selvää, että ydinaseet eivät voi suojata mitään, vaan ne ainoastaan uhkaavat tuhoisalla kostolla. Yhtä epärealistinen termi on "ydinaseiden jakaminen". Se kuvaa ydinaseiden palkkasoturiroolia, jossa sotarikos tehdään kolmannen osapuolen hyödyksi. Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrov viittasi hiljattain tähän Politicoon kirjoittamassaan artikkelissa.

Lavrov varoitti siinä: "Strategisen autonomian varjolla Euroopassa on käynnissä merkittävä soti-

Jatkuu sivulla 19

Kun Ukraina ajautui sisällissotaan

Sveitsiläinen Jacques Baud kertoo uusimmassa kirjassaan, miten Ukraina ajautui sisällissotaan Kiovassa vuonna 2014 tapahtuneen vallanvaihdoksen jälkeen. Sveitsiläisasiantuntija työskenteli Odessassa ja Ukrainassa Naton lähettämänä asiantuntijana neljän vuoden ajan.

Baud on kirjoittanut kokemuksistaan Ukrainassa viisi kirjaa. Baudin uusin kirja *Jacques Baud*: Paix en Ukraine ilmestyi ranskaksi vuonna 2026 ja ruotsiksi Fred i Ukraina myös tänä vuonna. Kirjaa ei ole toistaiseksi suomennettu.

Ukrainassa perinteisillä venäläisillä alueilla vastustettiin voimakkaasti banderalaisten vallankaappausta. Kuvassa tuhannet asukkaat osallistuivat Venäjää tukevaan mielenosoitukseen Odessassa 10.4.2014. Kuva: HOBOPOCC / Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0.

Kun sisällissota alkoi, Baud oli Odessassa. Hänen mukaansa uudet viranomaiset turvautuivat tapahtumien yllättäminä Kiovan armeijaan mielenosoitusten vaientamiseksi. ”Mielenosoituksia oli kymmeniätuhansia.”

Kun Naton sotilastarkkailijana toiminut Baud on kertonut kirjoissaan näkemästään ja tekee omat johtopäätöksensä, Euroopan unioni on leimannut hänet Moskovan äänitorveksi ja kohdistanut häneen pakotteita.

Viime vuoden joulukuussa EU teki laajaa kohua herättäneen pakotepäätöksen. Unioni kohdisti Baudiin, entiseen Sveitsin strategisen tiedustelupalvelun upseeriin rajuja henkilökohtaisia pakotteita.

* * *

Baud muistuttaa uudessa kirjassaan, että Ukrainan armeija oli sisällissodan alkamisen aikoihin vielä asevelvollisuuteen perustuva. Siksi vallankaappauksen myötä valtaan tulleelle Kiovan johdolle syntyi odottamattomia ongelmia.

Etniset venäläiset eivät suostuneet kääntämään aseitaan omaa kansaa vastaan. Sotilaat vaihtoivat puolta, koska kokivat oman alueensa läheisekseen ja näin armeija jakautui kahtia. Tämä oli myös seuraavassa vaiheessa perusta sille, miksi itäisen Ukrainan oppositio kykeni torjumaan Kiovan joukkojen hyökkäykset.

Uusi tilanne pakotti Baudin mukaan Kiovan viranomaisten perustamaan asevoimien ulkopuolisia sotilaallisia yksiköitä täydentämään vakinaisia joukkoja järjestyksen ylläpitämiseksi. Uudet yksiköt rekrytoitiin äärinationalistien ja uusnatsien ryhmistä, jotka olivat lojaaleja uusille viranomaisille, joiden valtaantuloa nämä ryhmät olivat myös avustaneet. Seurauksena oli venäjänkielisen siviiliväestön brutaali alistaminen koko eteläisessä osassa Ukrainaa, erityisesti Odessassa ja Mariupolissa. Donbass oli Baudin mukaan venäjänkielisten ”viimeinen linnake.”

Porosenkon ”ohjelmajulistus” Donbassia vastaan

Ukrainan presidentti Petro Poroshenko kertoi lokakuussa 2014 hallintonsa ”ohjelmajulistuksesta” Odessan oopperatalossa. Presidentti vertasi ”meitä” Ukrainassa ja ”heitä” Donbassissa.

”Meillä tulee olemaan töitä, heillä ei tule olemaan. Meillä tulee olemaan eläkkeet, heillä ei. Me tulemme huolehtimaan lapsistamme ja eläkeläisistämme, he eivät sitä tee. Meidän lapsemme tulevat käymään koulua ja olemaan päiväkodissa, heidän lapsensa tulevat ahtautumaan kellareihin. He eivät tiedä kuinka organisoidaan tai tehdään mitään. Viime kädessä näin me tulemme voittamaan tämän sodan.”

”Kellareihin ahtautuminen” oli kirjaimellisesti totta, koska Kiovan hallinnon joukot ampuivat tykistökranaatteja asuinalueille ja pakottivat itäisen Ukrainan lapset kellareihin. Paljon lapsia sai surmansa näissä tulituksissa. Länsimedia ”unohti” säännönmukaisesti kertoa, että lähes kaikki kuolonuhrit olivat itäukrainalaisia eli etnisesti venäläisiä. Koko sisällissota käytiin idässä aina Venäjän interventioon asti ja vielä vuosia sen jälkeenkin.

Minskin sopimukset pantiin romukoppaan

Yhteenottojen ja sisällissodan lopettamiseksi tehtiin kaksi Minskin nimeä kantavaa sopimusta. Molempien Minskin sopimusten tavoitteena oli virallisesti rauhanomaisen ratkaisun löytäminen sisällissodan runtelemassa maassa. Kiovan kannalta sopimukset olivat kuitenkin syntyneet paniikkitilanteessa, jossa Kiovan asevoimat olivat vastoin odotuksia jääneet pahasti alakynteen. Siksi hallituksen oli tarpeen saada taistelut nopeasti päättymään.

Minskin sopimusten läntisten suojeluvaltioiden Ranskan ja Saksan olisi pitänyt olla uudessa tilanteessa erityisen valppaita. Niiden olisi pitänyt myös ymmärtää, ettei Kiovan hallinto alun perinkään aikonut noudattaa sopimuksia. Mutta – kuten myöhemmin todettiin – myöskään lännen edustajat eivät pitäneet Minskin sopimuksia muuna kuin ajanpeluun välineinä. Tämän myönsivät jopa kehuskelevaan sävyyn myöhemmin sekä Saksan liittokansleri **Angela Merkel** että Ranskan presidentti **Francois Hollande**. Kiovan hallinto rikkoi ensimmäistä Minskin sopimusta välittömästi heti allekirjoittamisen jälkeen syyskuussa 2014 aloittamalla uudelleen sotatoimet.

Minskin sopimukset solmittiin Ukrainan sisällissodan päättämiseksi. Näiden sopimusten toteuttaminen olisi merkinnyt Ukrainan pysymistä kokonaisena. Länsi ei noudattanut sopimusta päivääkään. Sopimusta neuvotellessa Merkel, Hollande ja Poroshenko jo tiesivät, että sopimuksen tarkoitus oli voittaa aikaa Normandian formaatin neuvotteluihin Minskissä 11.2.2015. Kuvassa Aleksandr Lukašenka, Vladimir Putin, Angela Merkel, François Hollande ja Petro Porošenko. Lähde: Kremlin.ru (Venäjän presidentin lehdistö- ja tiedotustoimisto), CC BY 4.0.

Kiovan hallinnon asevoimien kärsimien uusien tappioiden jälkeen neuvoteltiin Minsk II sopimus, joka sai myös YK:n turvaneuvoston tuen ja vahvistuksen 17.2.2015 tehdyllä päätöksellä. Sopimuksen tavoitteena oli, että rauha palautetaan myöntämällä autonomia maan itäisille alueille. YK:n muodollisesta tuesta huolimatta Minsk II ei tuonut rauhaa, koska Kiovan hallinto yksinkertaisesti kieltäytyi neuvottelemasta itäisen Ukrainan edustajien kanssa. Kiovan edustajat ilmoittivat useaan otteeseen, ettei heillä ollut aikomustakaan neuvotella Minskin sopimuksen edellyttämällä tavalla suoraan omien maanmiestensä kanssa.

Sopimuksen läntiset takaajavaltiot Ranska ja Saksa eivät puolestaan tehneet elettäkään painostaakseen Kiovan johtoa aloittamaan sopimuksen tarkoittamat neuvottelut. Kansanvälistä mielipidettä harhautettiin luomalla mielikuva siitä, että Venäjä olisi ollut sopimuksen osapuoli, vaikka se ei sitä ollut. Venäjän asema oli sama kuin Ranskan ja Saksan. Venäjä toimi välittäjänä ja takaajana.

Ukrainan johto perusteli Baudin mukaan myöhemmin vuonna 2022 kantaansa, ettei se koskaan ollut aloittanut Minskin sopimuksen toimeenpanoa siksi, että ”se oli ollut pakotettu” allekirjoittamaan sopimukset. Ukraina väitti sopimuksia Moskovan ”diktaatiksi”. Baud kirjoittaa, ettei tämä ”yksinkertaisesti ollut totta”. Sen sijaan, että Ranska ja Saksa olisivat kehottaneet Kiovaa toteuttamaan Minskin sopimukset, ne asettuivat Baudin mukaan Kiovan puolelle ja yrittivät korvata Minskin sopimukset Moskovan ja Kiovan kahdenkeskisillä neuvotteluilla.

Baud toteaa, että molemmat läntiset takaajavaltiot kieltäytyivät pitämästä antamistaan lupauksista kiinni. Tämä johti Venäjän offensiiviin vuoden 2022 alussa. ”Ranska ja Saksa ovat kiistatta ne maat, jotka kantavat raskaimman vastuun tämän kriisin katastrofaalisesta hoidosta”, toteaa Baud muistuttaen samalla, että Eurooppa oli tässä vaiheessa ratkaisevassa asemassa. Jos se olisi päättäväisesti toiminut sanojensa mukaisesti, Ukrainan johdon olisi ollut pakko kuunnella Eurooppaa.

Zelensky voitti vaalit lupauksella palauttaa rauha

Baud kertoo kuinka Ukrainan tunnetuimpiin näyttelijöihin kuuluva **Volodomyr Zelensky** valittiin vuoden 2019 huhtikuussa presidentiksi suurella äänten enemmistöllä; peräti 73 prosentin ääniosuudella. Hän voitti vaalit lupaamalla palauttaa normaalit suhteet Venäjän kanssa.

Pian sen jälkeen, kun Zelensky oli astunut virkaansa, äärioikeistolaisen Oikean sektorin (Praviy Sektor) joukkojen päällikkö **Dmytro Jarosh** uhkasi Ukrainan mediassa avoimesti presidenttiä hengenlähdöllä, ”jos hän toteuttaa vaalilupauksensa”. Jaroshin mukaan Zelensky pääsee hengestään ja hänet pannaan roikkumaan kaulastaan Kiovan pääkadun puuhun, ”jos hän pettää Ukrainan ja ne, jotka kuolivat vallankumouksessa ja sodassa”. Jarosh tarkoitti ”vallankumouksella” ennen muuta vallan vaihtumista Kiovassa. Hän piti ”hyvin tärkeänä”, että Zelensky tajuaa tämän.

Baudin mukaan äärioikeisto esti Zelenskyä noudattamasta politiikkaansa heti uuden presidentin valtaantulon jälkeen. Samalla joutui romukoppaan väite, että äärioikeisto olisi marginaalinen ilmiö Ukrainassa. Baud toteaa ”eurooppalaisen eliitin” kyllä osoittaneen ”oikeutetusti” suosiota Zelenskyn valinnalle, mutta eliitti ei pannut tikkuakaan ristiin torjuakseen niitä voimia, jotka estivät uutta presidenttiä alusta asti toteuttamasta ohjelmaansa. ”Jos hänen olisi sallittu se tehdä, Ukraina voisi olla maa, jossa rauha vallitsisi tänä päivänä”, kirjoittaa Baud.

”Tarvitaan sota Venäjää vastaan”

Jo Zelenskyn vaalikampanjan aikana hänen henkilökohtainen avustajansa **Oleksi Arestovitš** totesi haastattelussaan, että Ukrainan tavoitteena oli jäsenyys Natossa ja että tämän saavuttamiseksi tarvittaisiin ensin sota Venäjää vastaan. Haastattelijan kysyessä, mikä on paras vaihtoehto, Arestovitš vastasi: ”luonnollisesti suuri sota Venäjän kanssa ja liittyminen Natoon sen jälkeen, kun Venäjä on voitettu”.

Baudin mukaan Zelenskyn neuvonantaja selitti, että tavoitteena oli provosoida konflikti Venäjän kanssa. Konflikti, jonka Venäjä häviäisi ja joka johtaisi vallanvaihtoon Moskovassa tai peräti Venäjän hajoamiseen. Haastattelija kysyi hämmästyneenä, milloin tällainen konflikti voisi puhjeta ja Arestovitš vastasi, että ”vuodet 2021 ja 2022 ovat kriittiset”. Baud viittaa tässä yhteydessä myös Yhdysvaltojen rooliin ja puolustusministeriö Pentagonin ajatushautomon Rand Corporationin vuonna 2019 laatimaan laajaan raporttiin Ukrainasta. Rand Corporationin raportissa todetaan suunnitelmaan sisältyvän myös merkittäviä riskejä ja se voi maksaa paljon Ukrainalle kaikin tavoin.

”Yhdysvaltalaiset ja eurooppalaiset tiesivät, että jos he käyttäisivät Ukrainaa Venäjän heikentämiseksi, se tapahtuisi Ukrainan kansan kustannuksella. Kuitenkin he toteuttivat kohta kohdalta tämän strategian”, toteaa Baud. Rand Corporationin ja Arestovitšin luonnosteleman ja presidentti Zelenskyn kansliapäällikön Andrei Jermakin sorvaaman strategian toimeenpano lähti liikkeelle maaliskuussa 2021, kun presidentti Zelensky ilmoitti, että Krim ja maan eteläiset osat vallattaisiin takaisin. ”Oli selvää, että Zelensky oli luopunut ajatuksesta toteuttaa Minskin sopimuksia”, toteaa Baud.

”Sveitsiläiset humanitaariset tarkkailijat Donbasissa havaitsivat, kuinka tulitus asukkaita kohtaan kasvoi”, kirjoittaa Baud. YK:n mukaan vuonna 2021 yli 80 prosenttia siviiliuhreista aiheutui Ukrainan asevoimien tykistötulituksesta. Siviiliuhrien määräksi on esitetty sen olleen vuodesta 2014 lähtien kymmenentuhatta ja sotilasuhrien 4 000 henkeä. Lukumääristä ei ole edelleenkään täysin tarkkoja tietoja. Oheiset luvut mainittiin lisäksi jo melko varhaisessa vaiheessa. Ukrainan asevoimien tykistötulituksen kasvattaminen oli alkanut jo vuosi ennen kuin Zelensky oli sulkenut oven Minskin sopimuksilta. Mutta varsinainen hyppäys tulituksessa tapahtui vasta noin viikkoa ennen kuin Venäjä aloitti mittavan väliintulon helmikuussa 2022.

Baudin näkemyksistä kiinnostuneiden on hyvä tutustua myös YouTubesta löytyviin uusiin videoihin, joissa amerikkalainen Scott Ritter (kuvassa) haastattelee Baudia. Ritter on kirjailija, entinen tiedustelu-upseeri ja YK:n asetarkastaja.

Jan Nybondas / 4.11.2026
Naapuriseuran sanomat
4.11.2026

* * *

Jan Nybondaksen aikaisempi kirjoitus ”Kuka on Jacques Baud ja miksi EU rankaisi häntä? julkaistiin Naapuriseuran sanomissa 18.9.2026. Se löytyy osoitteesta https://naapuriseura.fi/kuka-on-jacques-baud-ja-miksi-eu-rankaisi-hanta/

Kansan ääni kuuluu muutoksen puolesta

Kuntaliitokset eivät ratkaise kuntien ongelmia

Kuntakoon kasvattaminen ei ole ihmelääke. Suurempi organisaatio ei automaattisesti merkitse kevyempää hallintoa, alempia kustannuksia tai parempaa toimintaa. Kuntaliitoksista saadut kokemukset eivät osoita, että liitokset itsessään toisivat luvattuja säästöjä tai tehostaisivat palvelutuotantoa.

Puheet maankäytön yhtenäisestä hallinnasta ja ”väärän” kilpailun poistamisesta unohtavat yhden asian: kaikki kuntien välinen kilpailu ei ole haitallista. Parhaimmillaan kuntien erilaiset ratkaisut ja keskinäinen vertailu pakottavat päättäjät kehittämään toimintaansa. Kilpailu pitää päättäjät valppaina ja kirittää palveluja.

Kuntaliitoksessa luottamushenkilöiden määrä vähenee suhteessa asukaslukuun. Tästä syntyvä säästö on kuntataloudessa vähäinen, mutta demokraattinen vaikutus voi olla huomattava. Kun kuntalaisen etäisyys päätöksentekijään kasvaa, luottamus päätöksentekoon voi rapautua – eivätkä kyselyt ja kuulemiset korjaa tilannetta, jos näkemysten hyödyntäminen varsinaisessa päätöksenteossa jää ohueksi. Samalla viranhaltijoiden valta voi kasvaa entisestään, yhä kauemmas suorasta demokraattisesta valvonnasta.

Luottamus ei ole vain demokratian ihanne, vaan myös toimivan kunnan voimavara: se vähentää johtamisen kustannuksia ja vahvistaa osallistumista. Epäluottamus sen sijaan etäännyttää kuntalaisia päätöksenteosta ja kasvattaa hallinnon kustannuksia.

Kuntien taloudesta tai palvelujen toimivuudesta ei voida johtaa yhtä kaikille sopivaa ihannekokoa. Sote-uudistuksen jälkeen monilla keskikokoisilla kunnilla on kuitenkin riittävästi kantokykyä palvelujen järjestämiseen ilman, että paikallinen päätöksenteko ja kuntalaisten yhteys päättäjiin katoavat.

Kuntakoon kasvattaminen ei ole ihmelääke.

Keskikokoisessa kunnassa myös uudet ideat voivat syntyä ja edetä nopeasti. Verkostot ovat riittävän laajoja mutta samalla riittävän tiiviitä, jotta asiat liikkuvat ideasta toteutukseen. Kun luottamushenkilöt, viranhaltijat, yritykset, kuntalaiset ja yhdistykset tuntevat toisensa, tieto kulkee ja yhteiset ideat voidaan viedä nopeasti käytännön toimiksi.

Ratkaisu ei silti ole pelkkä koko. Kunta tarvitsee rohkeutta: kykyä uusiutua, irtautua vanhasta ja ottaa harkittuja riskejä tulevaisuuden suuntaan. Juuri tämä rohkeus – ei asukasluku – erottaa menestyvät kunnat paikalleen jääneistä.

Jättikaupungit eivät automaattisesti ole tehokkaampia tai elinvoimaisempia kuin toimivat, rohkeat keskikokoiset kunnat. Ennen kuin piirrämme uusia kuntarajoja kartalle, kannattaisi kysyä: ratkaiseeko koko todella ne ongelmat, joita meillä tänään on?

Kokemus on, että palvelut lupauksista huolimatta keskittyvät kuntakeskuksiin ja kuntalaisten osallistuminen vähenee. Tästä aikoinaan tekivät tukijat selvityksen entisen kotikuntani Somerniemen ja Someron kesken, kun Somerniemi liitettiin Someroon. Vaaleihin osallistuminen laski paljon. Verrokkina käytetyn Someron kunnan vaaliosallistuminen oli paljon korkeampi ja vastaavasti liitetyn kunnan äänestys aktiivisuus laski pysyvästi.

Viljo Lehmusketo
Raahe

Kallista politiikkaa köyhille

Yle: ”Pääministerin mukaan Suomen talous on kasvanut nopeimmin Euroopan maista. Petteri Orpo sanoi myös, että eläkejärjestelmästä saadaan kaksi miljardia säästöjä.”

Näin hallitus valehtelee ja uhkailee parilla lauseella. Jokainen meistä tuntee omassa kukkarossaan, miten ”säästöt” ja ”leikkaukset” ovat meitä köyhdyttäneet. Kenen lompsassa se kasvu näkyy, Petteri Orpo? No, tietysti sinun itsesi ja muun hallituksen ja kansanedustajien. Tehän sen tiedätte, miten sota tuottaa muutamille harvoille rikkautta. Köyhältä kansalta ryöstetty omaisuus kuljetetaan sotateollisuuden kautta sotakiimaisten pankkitileille. Tätä se sotakiima on: Rahan ansaitsemista kuolemankauppiaina.

Lakkautin Sanomalehti Keskisuomalaisen tilauksen. Se on myöskin röyhkeillyt kuolemankauppiaana nämä vuodet ja rikastunut yli äyräidensä; omistaa jo liki kaikki Välisuomen paikallislehdet. Ja hinta on noussut samaan tahtiin, nyt noin 800,00 euroa vuodessa. Se hinnannousu ei ole hyödyttänyt minua vaan Keskisuomalainen Oyj:tä.

Kävin Keski-Suomen hyvinvointialueen hammaslääkärissä noin kuukausi takaperin. Pieni paikka oli irronnut ja se korjattiin, toimenpide kesti noin 20 minuuttia. Lasku oli saapunut menneellä viikolla: yli 90, 00 euroa, yli 90, 00 euroa!!!

Tätä se omistamattoman kansanosan nylkeminen on! Ennen selvisi noin 30 - 40 eurolla tuollaisesta pikkuvammasta. Nyt Ukrainan sodan rahoittaminen nakertaa minun hampaitani: jyrsin kovaa leipää köyhyyksissäni ja rikon hampaani, samalla joudun rahoittamaan Zelenskyin kartanoiden ylläpitoa.

Satu Elgland
FB 4.10.2026

Kuka todellakin on politiikassa pihalla?

Aikanaan Suomessa ne, jotka vastustivat fasismia, laitettiin Koverin keskitysleiriin kärsimään ja kuolemaan. Leiriä kutsuttiin häveliäästi siirtoleiriksi. Monista sen vangeista tuli myöhemmin kansanedustajia.

Politiikan objekti on tulevassa, josta kukaan ei tiedä mitään. Joten yksikään kansanedustaja ei voi tietää, onko hän itse pihalla ulko- ja turvallisuuspolitiikasta vai ei. Kuitenkin he vain nyökyttelevät päitään eduskunnassa toisilleen hyväksyvästi oikealta vasemmalle. Oma kuviteltu käsitys toiminnan oikeellisuudesta on aina politiikan keskiössä. Myös silloin, kun he ovat väärässä.

Poliitikot eivät ole niin älykkäitä kuin luulevat, puhumattakaan siitä, että he olisivat järkeviä. Yrjö Kallinen tuomittiin kuolemaan monta kertaa. Tietenkin hänestä tuli kansanedustaja ja myöhemmin puolustusministeri. Hän oli siis aikanaan oikeassa toisin kuin hänen tuomitsijansa.

Suomalaiset ovat kuulemma pelänneet pitkään sitä, että Yhdysvallat ei auta Suomea mahdollisessa suuressa sodassa. Toisessa maailmansodassa Yhdysvallat tuki Neuvostoliittoa sen sotaponnisteluissa natsi-Saksaa vastaan, jonka liittolainen Suomi käytännössä oli. Suomi tavoitteli sodalla silloin Suur-Suomea, joka käsitti suuria alueita idässä. Sittemmin asiasta ei ole enää juurikaan puhuttu. Väitettiin Suomen olleen vain ajopuu maailman virrassa.

Suomi on saanut toisen maailmansodan jälkeen elää rauhantilassa. Vasta hiljattain tapahtuneet muutokset Suomen ulkopolitiikan ja turvallisuuspolitiikan alueella ovat tuoneet mukanaan pelon sodan mahdollisesta läsnäolosta kotimaassa.

Suomi on kuin koskessa jumiin jäänyt kuollut puu. Kaikki muu liikkuu johonkin suuntaan, mutta Suomi on pysähtyneisyyden tilassa. Pieni valtio muistuttaa sientä, joka kuvittelee saavansa henkisen ravintonsa suuren puun juurella mielistelemällä sen ideaa täydellisestä kauneudesta ja suuruudesta.

Kuka sanoikaan olevansa federalisti? Muun muassa Intia, Venäjä ja Brasilia ovat suuria federalistisia valtioita, kuten myös Yhdysvallat.

Kai Backman
Helsinki

”Pyry, pakkanen tai iso suoja”

Äskettäin 6.10.2026 julkaistiin puolustusministeriön ”Venäjän tulevaisuudet”-hankkeen raportti. Sen mukaan Venäjän tulevaisuudelle voidaan esittää neljä vaihtoehtoa:

1. Uudistuva Venäjä. Tässä skenaariossa Venäjä olisi pragmaattinen alueellinen valta, joka tavoittelee vaikutusvaltaa kilpailun, yhteistyön ja houkuttimien yhdistelmällä.

2. Hiipuva Venäjä. Venäjä olisi heikkenevä alueellinen valta, joka säilyttää uhmakkuutensa, mutta menettää vaikutusvaltaansa ja ajautuu yhä riippuvaisemmaksi Kiinasta.

3. Imperialistinen Venäjä. Laajentumishaluinen ja autoritaarinen suurvalta, joka käyttää voimapolitiikkaa ja onnistuu keskeisissä ulkopoliittisissa tavoitteissaan.

4. Sekasortoinen Venäjä. Sisäiseen kriisiin ajautunut ydinasevaltio, jonka toimintakyky rapautuu, mutta joka jatkaa riskialtista, sotaisaa ja väkivaltaista politiikkaa.

Huomio kiinnittyy siihen, että siinä on esitetty lähes kaikki potentiaaliset vaihtoehdot. Meillä siellä kotipitäjässäni Jalasjärvellä Ojajärven kylässä oli paikka, joka tunnettiin nimellä ”Lätinrisu”. Edelleenkin kartassa löytyy Lättiniemi. Se tunnettiin asukkaiden muistissa siitä, että siellä asui pitkään romaniheimon jäseniä.

Isoisäni kertoi käyneensä heidän luonaan. He olivat varustaneet leirinsä linnoitettuun muotoon. Heidän keskuudessaan oli mies, jonka tiedettiin osaavan ennustaa säätä.

Eräällä Joulun alusviikolla kyläläiset tiedustelivat häneltä, että millainen sää on Jouluna? Mies vastasi empimättä, että se on ”pyry, pakkanen tai iso suoja.” Romanimiehen vastaus antoi kaikki mahdolliset vaihtoehdot, kun taas puolustusministeriön Venäjä-skenaariot jättivät kohdan ”Uudistuva Venäjä” aika vajavaiseksi. Vaikea on tietää, mitä tarkoittavat positiivisella käsitteellä ”kilpailun, yhteistyön ja houkuttimien yhdistelmä.

Puolustusministeriö halusi sisällyttää arvioihinsa kaikki elementit, jotka tukevat militarisointia.

Heikki Männikkö
Helsinki

Toisinajattelua

Valtamedian ideologisessa propagandassa kommunistit leimataan lähinnä geneettisen anomalian tuotteiksi, ulosteiksi tai vakavasti käyttäytymishäiriöisiksi. Tätä julistetaan päivästä toiseen median eri kanavilla pokkana kertomatta kuitenkaan yhtään mitään kommunistien marxilaisesta maailmankatsomuksesta ja näiden omista yhteiskunnallisista tavoitteista ja päämääristä. Minä en suostu moiseen mitätöintiin!

Meiltä kommunisteilta ja kapitalismin kyseenalaistavilta sosialisteilta poistetaan ruudussa ihmisarvo, kyky ajatella itsenäisesti ja kaikki olennaiset humaanit ominaisuudet. Asiantuntijat, jotka eivät itse ole edes perehtyneet marxilaisuuteen, esiintyvät julkisuudessa sen parhaina asiantuntijoina. Minusta tällainen mediamanipulointi muistuttaa rottakoetta, jossa haittaeläimeksi leimatun rotan dna:sta etsitään päämäärähakuisesti vahingollista vasemmistogeeniä. Tällainen kohtelu on naurettavaa, syrjivää ja sisällöltään sosiaalidarwinistista.

Kapitalismi luokkayhteiskuntana virheineen, kasvavina eriarvoisuuksineen, sotineen ja kansanmurhineen sen sijaan asetetaan tässä mediatodellisuudessa kritiikittä luonnonmukaiseksi ja demokraattiseksi yhteiskunnalliseksi olotilaksi – jopa kansainväliseksi sääntöpohjaiseksi järjestykseksi. Nykykapitalismille on ominaista yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisu markkina-ajattelun ja sen tehokkuus-, vapaus- ja oikeudenmukaisuusihanteiden kautta itseään säätelevillä markkinoilla. Kysynnän ja tarjonnan laki ei ole kuitenkaan mikään luonnonlaki. Sodat ja lamat eivät synny itsestään. Ne ovat ihmisten omia aikaansaannoksia.

Toimivat markkinat edellyttävät kaiken kannattavan tuotannon ja liiketoiminnan yksityisomistusta ja julkisten palveluiden kilpailutusta sekä niiden yksityistämistä tai ulkoistamista. Minusta markkinaliberalismi lisää entisestään eriarvoisuutta yhteiskunnassa tuhoamalla julkiset palvelut, jo saavutetun hyvinvoinnin ja perusturvan. Elämä ja kuolema pelkistyvät näin tuotteiksi, joilla on vaihteleva markkina-arvo. Taistelevana humanistina en puolusta tällaista ratkaisua. Minä en hyväksy verovarojen käyttöä asevarusteluun, asevientiin ja sotimiseen. Suomessa valta on keskittynyt hyvin pienelle, kyyniselle ja sotaiselle sinimustuudelle. Raha ratkaisee, pienituloisen, vammaisen ja vanhuksen elämän ennenaikaisesti leikkauksilla ja säästöillä katkaisee.

Oikeudenmukaiseen, yhteisvastuulliseen ja tasa-arvoiseen yhteiskuntaan tähtäävä sosialismi julistetaan yksiselitteisesti luonnottomaksi barbariaksi ja hirmuvallaksi. Sosialistisessa yhteiskunnassa sen jokainen kansalainen ei ole kommunisti tai sosialisti, mutta hän on silti velvollinen noudattamaan kotimaansa sosialistista perustuslakia. Suomen perustuslain mukaan maamme osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi. Toimiiko valtiovaltamme näin?

Kapitalismissa pienen kapitalistisen vähemmistön haltuun on keskittynyt taloudellinen ja yhteiskunnallinen valta. Enemmistö väestöstä taipuu/alistuu vähemmistönä olevan hallitsevan luokan tahtoon suostuttelun, pelottelun, lainsäädännön ja pakotuksen kautta. Tässä on suomalaisen demokratian ja vapauden ydin. Eikö tämä mene kaaliin? Vuosisataisen kapitalismin jatkuminen on erittäin taantumuksellinen ja tuhoisa ratkaisu . Ketkä hyötyvät eniten markkinaliberalistisesta kapitalismista? Ketkä ovat sen suurimmat häviäjät?

Toisinajattelijoita esiintyy kaikissa yhteiskuntamuodoissa. Kommunismin parjaaminen on surrealistista, koska kommunismilla tarkoitetaan oppia proletariaatin vapautumisen ehdoista. Toistaiseksi kommunistisia yhteiskuntia on ollut olemassa ainoastaan länsimedian propagandassa. Tärkein ehto sosialismin/kommunismin saavuttamiseksi on tuotantovälineiden kapitalistisen yksityisomistuksen lakkauttaminen. Eikö työväenluokka saa vapauttaa edelleenkään itseään omistavan luokan huonosta kohtelusta, taloudellisesta riistosta, asevarustelusta, sotimisesta, alistamisesta ja hyväksikäytöstä? Kuinka me voimme olla valtio, jos meille yhteiskunnan enemmistölle – työväenluokalle – ei ole suotu taloudellista valtaa?

Suurvallat ja suuryhtiöt etsivät maan ulkopuolelta, avaruudesta aktiivisesti älyllisiä olentoja ja elämää. Johtuuko tämä siitä, että näiden neropattikombinaatioiden omat älylliset kyvyt, taidot ja tahto eivät riitä ihmiskunnan rauhassa elämisen ylläpitämiseen maapallolla? Suunnitelma B saattaa olla väkivaltaisen siirtoplaneettajärjestelmän luominen aurinkokuntaan, sen planeettojen jakaminen radioteleskoopilla ja niiden luonnonvarojen estoton riisto, jotta maailman eliitti voisi säilyttää asemansa ja etunsa tulevina vuosisatoina maapallon resurssien loputtuakin.

Matti Laitinen
vanhukainen ja rauhaveteraani
30.8.2026

Tukea Kansanäänelle

Veli Väisänen 50 e, Teemu Ryhänen 20 e, Wanha seppä 11 e, Heikki Männikkö 42 e, Tapani Kaislasuo 20 e, Juha Kieksi 30 e, Martti Vaskonen 50 e, Jartsev 15 e, Juha Suominen 25 e ja Tarja Männikkö 42 e.

EUN VASTAINEN KANSANRINTAMA RY,
OP FI0855411420027966
Keräyslupa: RA/2020/1128 24.9.2020

Kutsu STP:n toiminnan elvyttävään liittokokoukseen

Liittokokous järjestetään lauantaina 5.12.2026 Helsingissä Hermannin kerholla os. Hämeentie 67 alk. klo 12.00.

Kokous on STP:n toiminnan elvyttävä kokous, jossa käymme alustavan keskustelun järjestömme merkityksestä, toiminnallisista- ja järjestöllisistä periaatteista sekä ajankohtaisesta poliittisesta tilanteesta.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen mukaiset liittokokousasiat: Hyväksytään toimintasuunnitelma sekä alustava eduskuntavaalisuunnitelma.

Tervetuloa jäsenet ja kaikki asiasta kiinnostuneet. Kahvitarjoilun järjestämisen vuoksi pyydämme ennakkoilmoittautumiset:

Tervetuloa:
STP:n hallitus
Matti Laitinen
STP:n Puheenjohtaja

Järjestelytyöryhmä
Heikki Männikkö
Puoluesihteeri

Tulevaisuuden sodat: Saksan ilmatilan puolustaminen on teknisesti mahdotonta

Jatkoa sivulta 16

laallisten voimavarojen laajentaminen myös ydinaseiden alalla. Pariisin suunnitelmat tarjota ydinaseiden sateenvarjo useille Euroopan unionin ja Naton jäsenvaltioille ovat erittäin huolestuttavia. Tämä ei vahvista Ranskan omaa turvallisuutta eikä tämän avun vastaanottajien turvallisuutta."

Saksan liittopäivien takapenkkiläiset keskustelevat ydinpommista, jota ei rakenneta, koska kuten sanottu valtaosa väestöstä vastustaa tätä harhaanjohtavaa tietä, ja kansainvälinen oikeus kieltää sen. Jos Saksa rikkoisi kiellon, sen todennäköisesti estäisi fyysisesti jokin asiasta kiinnostunut osapuoli ja voisi estää sen tavanomaisilla tarkkuusaseilla. Ymmärrettävästi historiallisesti oikeutettu ehdokas tällaiselle ennaltaehkäisevälle toimelle olisi Venäjä.

Voisiko sen sijaan olla yhteinen eurooppalainen ydinasevalta?

Ydinaseiden itsenäisenä omistajana vain Ranska täyttää vaatimukset. Vaikka Iso-Britannia on myös nimellisesti ydinasevalta, sillä on hallussaan vain Yhdysvalloilta vuokrattuja Trident-strategisia sukellusveneestä laukaistavia ydinohjuksia. On epävarmaa, voisiko Iso-Britannia koskaan käyttää tällaista ohjusta ilman Yhdysvaltojen hyväksyntää. Yhdysvallat on kuitenkin jälleen kerran vuodesta 2025 lähtien sijoittanut ydinpommeja kuljettavia hävittäjiä Isoon-Britanniaan vuosikymmenten tauon jälkeen – nöyryytys entiselle "imperiumille"?

Siis Ranska. Vuosikymmenten kokemus ranskalais-saksalaisesta yhteistyöstä sotilas- ja ilmailualan hankkeissa on johdonmukaisesti tuottanut Saksalle saman tuloksen: Ranska johtaa, Saksa tukee ja maksaa leijonanosan. Tuntuu uskomattomalta, että "Grande Nation" Ranska koskaan luovuttaisi ydinaseidensa käyttöä koskevaa päätösvaltaa muille kuin Ranskan kansalaisille.

Yhteenvetona: Saksan liittopäivien takapenkkiläisten äskettäin esittämää "saksalaista atomipommia" ei rakenneta. Sen sijaan satoja drooneja valmistetaan ja käytetään jo päivittäin, eikä Saksa pysty tehokkaasti suojautumaan niitä vastaan kriisitilanteessa. Siksi Saksan oman edun mukaista on pysyä täysin poissa konfliktista Venäjän kanssa, lopettaa kaikki sotilaallinen tuki Ukrainalle ja luottaa yksinomaan diplomaattisiin toimiin.

Artikkelin kirjoittajat: • **Gerhard Emil Fuchs-Kittowski** on saksalainen rauhanaktivisti, jonka ehdokkuus Die Linke -puolueessa Görlitzissä 2025 aiheutti polemiikkia. • Professori **Joachim Wernicke** on saksalainen tekniikan tohtori ja rauhanaktivisti, joka kommentoi turvallisuuspolitiikkaa. He vastustavat Saksan sotilaallista tukea ja aseapua Ukrainalle ja vaativat sen sijaan diplomaattisia neuvotteluja sekä suhteiden normalisointia Venäjään.

Uudenvuoden tervehdys Kansanääneen

Tervehdykset palautetaan la. 19.12.2026 mennessä Tommi Lievemaalle (p. 0407330466) tai Heikki Männikölle (p. 0440103450) tai emeil: tilaukset.kansanaani@gmail.com. Henkilötervehdys 2 e, järjestötervehdys 10 e ja "tekstitervehdys" (10-15 sanan vapaamuotoinen tervehdysteksti) 10 e. Tervehdykset maksetaan EU:n vastaisen kansanrintaman tilille: OKO FI08 5541 1420 0279 66. Merkitkää tiedonantoihin: "Vapputervehdykset"

Mikko Elo on kuollut

SDP:n pitkäaikainen kansanedustaja, valtiopäiväneuvos Mikko Elo on kuollut. Elo menehtyi pitkän sairauden murtamana Porin Satasairaalassa 27.10. Elo oli syntynyt Porissa 26.4.1943. Koulutukseltaan Elo oli filosofian lisensiaatti. Hän toimi englannin ja ruotsin kielen opettajana Porin teknillisessä oppilaitoksessa.

Elo toimi kansanedustajana kuusi vaalikautta vuosina 1979–1991 ja 1995–2007. Kansanedustajana Elo erikoistui kansainvälisiin kysymyksiin. Hän oli eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan pitkäaikainen jäsen. Elo toimi pitkään myös Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana. Mikko Elo oli kansanedustajana tunnettu SDP:n puheenjohtajan **Paavo Lipposen** kriitikko. Porin kunnallispolitiikassa hän tuli tunnetuksi sekä aikaansaavana että mielipiteitä jakavana poliitikkona.

Eloon henkilöityivät monet porilaisia demareita jakaneet kiistakysymykset 2010-luvun vaihteen molemmin puolin. Näiden kiistojen tiimellyksessä Elo ehti myös erota SDP:stä, mutta hän palasi myöhemmin takaisin puolueeseen.

Porin kaupunginvaltuustossa Elo vaikutti 29 vuotta. Hän johti valtuustoa 1985–1991. Kaupunginhallitukseen hän nousi ensimmäisen kerran 70-luvulla ja toimi sen puheenjohtajana 2007–2008. Elo vaikutti pitkään porilaisessa urheiluelämässä. Hän toimi mm. Porin Pyrinnön ja Porin Pallotoverien johtokunnan puheenjohtajana. Valtiopäiväneuvoksen arvonimen Elo sai vuonna 2012.

Viime vuosina Elo seurasi kauhistuneena Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan muutosta, luopumista sotilaallisesta liittoutumattomuudesta ja sotaisan kiihkoiluun saamaa otetta myös vasemmistopuolueista. Elo oli loppuun asti Venäjän ystävä ja kritisoi voimakkaasti Naton laajentamissotaa Ukrainassa. Venäjän liityttyä sotaan, hän oli vuonna 2023 perustetun Naapuriseuran perustajajäsen ja hallituksen jäsen. Kun alkuvuonna 2023 keskusteltiin Suomen Nato-jäsenyydestä, Mikko totesi: "Kalliiksi tulee tämä NATO-jäsenyys, vaikka turvallisuus ei lisäänny. Paljon halvempaa olisi ollut säilyttää puolueettomuus ja hyvät suhteet naapureihin."

Tänä päivänä tiedämme, miten valtavat rahamäärät Suomi käyttää sotaan hyökkäysliitto Nato-jäsenenä. Tiedämme, mitä ennakkoilmoittautuminen Naton ja Venäjän kaikkiin selkkauksiin ja sotiin sekä Naton ja USA:n sotilastukikohdat Suomessa merkitsevät turvallisuudellemme.

Juhani Tanski

SODANVASTAINEN KANSANRINTAMA

Kaikki nykyiset eduskuntapuolueet ovat sotapuolueita: Sodanvastainen kansanrintama on äänestäjien ainoa vaihtoehto.

Periaatteet:

Turvallinen ja hyvinvoiva Suomi

Kaikki vaaliliiton ehdokkaat ja puolueet ovat sitoutuneet turvalliseen ja hyvinvoivaan Suomeen joka:

01 **on ydinaseeton**
02 **on puolueeton**
03 **käy kauppaa kaikkien kanssa**
04 **asettaa kansantaloutensa etusijalle**
05 **käy tervettä keskustelua**

Puolueet/ Eduskuntavaalit 2027

Yhteinen suunta eduskuntaan

Sodanvastainen kansanrintama on Graniittipuolueen, Kristallipuolueen, Rauhan ja Hyvinvoinnin puolueen sekä Vapauden liiton vaaliliitto kevään 2027 eduskuntavaaleissa

- **Graniittipuolue**
- **Kristallipuolue**
- **Rauhan ja hyvinvoinnin puoue**
- **Vapauden liitto**

Vaaliliiton puolueiden puheenjohtajat: vas. *Aki Nummelin*, Rauhan ja hyvinvoinnin puolue; *Merja Lindström*, Graniittipuolue; *Juho Lyytikäinen*, Kristallipuolue ja *Ossi Tiihonen*, Vapauden liitto

Julkiset keskustelufoorumimme FB:ssa

Suomen Työväenpuolue FB

Ryhmä keskittyy mm. yhteiskunnalliseen keskusteluun, luokkatietoisuuden edistämiseen, ay-liikkeen, puoluepolitiikan, rauhantyön, globalisaation ja ulkopolitiikan kysymyksiin.

Kansanrintama- vaihtoehto uusliberalismille FB

Ryhmän tavoite on kehittää vaihtoehto nykyiselle kovalle markkinavoimien yhteiskuntapolitiikalle ja toteuttaa yhteiskunnallinen muutos Suomessa. Keskusteluun kuuluu laajasti politiikka ja yhteiskunnalliset asiat erilaisella informaatiolla.

Näissä ryhmissä toivotaan keskustelua marxilaisen yhteiskuntatieteen lähtökohdista. Linkitettäessä näihin ryhmiin artikkeleita on toivottavaa lisätä oma kommentti ja lähde. Noudatetaan nettietikettiä. Rasistinen ja fasistinen materiaali poistetaan.

Suomen Työväenpuolue STP
Os. Karstulantie 2 A 5, 00550 Helsinki
http:/www.facebook.com/groups/167525526686703/

EU:n Vastainen Kansanrintama ry.
Kansan ääni
kansanaani.org

Kommunistien Liitto ry.
http://www.kommunistienliitto.org
SP FI80 41080010 3882 24

JULKAISIJAT:
Suomen Työväenpuolue STP ry., EU:n Vastainen Kansanrintama ry., Kommunistien Liitto ry., sekä Sodan- ja Fasisminvastainen työ ry.

POSTIOSOITE:
Vellamonkatu 6-8 A 1, 00550 Helsinki
PUHELIN:
0440103450

PÄÄTOIMITTAJA:
Tommi Lievemaa

ILMOITUSHINNAT:
Järjestöt: 0,50 €/pmm
Muut 1 €/pmm

TILI:
OP FI08 5541 1420 0279 66

PAINOPAIKKA:
Picaset Oy

ISSN- TUNNUKSET:
ISSN-L 2243-4046
ISSN 2243-4046 (Painettu)
ISSN 2243-4054 (Verkkojulkaisu)

I.F. Stonen klassikko: Korea sodan salattu historia julkaistiin vihdoinkin Suomeksi

Korean sodan salattu historia ilmestyi Korean sodan aikana 1952 ja se haastoi Yhdysvaltain virallisen kertomuksen sodan synnystä. Stonen pääargumentti oli, että Yhdysvaltain virallinen selitys Korean sodasta oli harhaanjohtava. USA väitti, että kyseessä oli Pohjois-Korean provosoimaton hyökkäys.

Stone osoitti, että Etelä-Korea ja Yhdysvallat olivat osaltaan provosoineet konfliktia tai ainakin toimineet niin, että sota oli mahdollinen tai jopa toivottava ja että Yhdysvaltain hallitus ja armeija halusivat sodan Korean niemimaalla geopoliittisten etujensa ajamiseksi. Sodan alettua kenraali MacArthur ja presidentti Truman tekivät kaikkensa estääkseen rauhanomaisen ratkaisun syntymisen.

Kirjan julkaisuvuonna Yhdysvalloissa elettiin McCarthyismin kautta, jolloin vasemmistolaisiksi tai kommunisteiksi leimatut äänet vaiennettiin. Myöhemmin Stoneakin ryhdyttiin syyttämään Neuvostoliiton vakoojaksi. Tässä ilmapiirissä virallisen totuuden kyseenalaistaminen oli erittäin rohkea teko.

Kirjan jatkuvaa ajankohtaisuutta korostaa se, että se on julkaistu uudelleen useita kertoja eri puolella maailmaa, esimerkiksi USA:ssa 2023.

Teosta pidetään edelleen tärkeänä esimerkkinä kriittisestä sotahistoriasta ja tutkivasta journalismista. Se on vaikuttanut keskusteluun siitä, miten imperialistiset valtiot rakentavat sodilleen ”oikeutusta”. USA:n imperialistiset tavoitteet vaikuttavat Korean niemimaalla edelleen. Niemimaan kireä tilanne antaa sille mahdollisuudet säilyttää kansalaisten keskuudessa erittäin epäsuositut sotilastukikohtansa Etelä-Koreassa ja Japanissa.

Vihdoin Suomeksi

Kun teos julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1952, se pitkälti vaiettiin Korean sodan uutisoinnissa ja muussa poliittisessa julkisuudessa. Suomi-Korea-seura käännätti kirjan 1970-luvun alussa. Silloin kukaan kustantamo ei halunnut ottaa sitä julkaistavaksi arkaluontoisuutensa vuoksi ja siitä tehtiin vain 100 kappaleen moniste Rakennusliiton tuella.

Nyt *Ilkka Taipaleen* aktiivisuuden ansiosta kirja on vihdoinkin julkaistu suomeksi. Kirjan on julkaisut Rosebud kustantamo:

Suosittelemme tilaamaan ja lukemaan julkaisun: https://rosebud.fi/2024/?sivu=tuote&ean=9789527313749

Juha Kieksi
Kisko

Amerikan kommunistisen puolueen puoluekokous

Amerikan kommunistinen puolue piti kansallisen puoluekokouksensa Michiganissa 9.–12. lokakuuta 2026. Puolueen sääntöihin ja ohjelmaan tehtiin tärkeitä muutoksia. Puoluekokoukselle tervehdyksensä lähetti 80 puoluetta ja yhteisöä eri puolilta maailmaa. Amerikan kommunistisen puolueen puolesta vilpittömät kiitokset veljespuolueille, jotka lähettivät tervehdyksensä vuoden 2026 valtakunnalliselle puoluekokouksellemme esittää Jackson Hinkle, Amerikan kommunistisen puolueen Kansainvälinen sihteeri. Ohessa julkaisemme Kommunistien liiton (Suomi) ja Tanskan kommunistisen puolueen tervehdykset, jotka osaltaan heijastavat kommunististen puolueiden näkemyksiä päivän tilanteesta.

Hyvät USA:n toverit! Me Suomen marxilais-leniniläiset kommunistit haluamme esittää toverillisen tervehdyksemme teidän toiselle kansalliselle puoluekokouksellenne.

Elämme jälleen poikkeuksellista aikaa, jolloin laajat kapitalistipiirit pyrkivät jälleen ottamaan haltuunsa maailman taloudellisia voimavaroja. Tästä osoituksena on maailman imperialistipiirien organisoima Venäjän vastainen operaatio, jonka sijaiskärsijäksi on asetettu Ukrainan alueen kansat. Me sanomme, että kyseessä on Naton eskaloima eskalaatiosota. Nykytilanne osoittaa myös laajemmin kapitalismin ristiriitojen kärjistymistä, joka ilmenee USA:n ja Euroopan kapitalistien keskinäisten ristiriitojen kärjistymisenä. Katsomme, että maailman nykyisen kehitysvaiheen arviointi vaatii meiltä kommunisteilta yhteistyötä marxilaisen teorian alueella.

Saimme puolueenne Ukrainan tilanteesta esittämän arvion ja yhdymme siinä esittämiinne näkemyksiin. Tämän arvion julkaisimme myös omassa lehdessämme Kansan äänessä. Jo vuonna 1948 USA:n kommunistit esittivät arvionaan, että kommunististen- ja työväenpuolueiden yhteistyön lähtökohtana tulee olla laajan monopolikapitalistien vastaisen yhteisrintaman kehittäminen. Katsomme, että tämä periaate tulee olla yhteistyömme perustana tänäänkin.

Toivotamme teidän toiselle kansalliselle puoluekokouksellenne menestystä ja toivomme myös toiminnallisella ja teoreettisella alueella keskinäisen yhteistyön kehittämistä.

Kommunistien Liitto
Suomi

Hyvät toverit! Tanskan kommunistisen puolueen puolesta lähetämme lämpimät tervehdyksemme ja toivotamme kaikkea hyvää menestyksekkäälle kongressille.

Maailma käy läpi poikkeuksellisia muutoksia, joita ei ole nähty vuosisataan. Moninapaisen maailmanjärjestyksen syntymisen myötä imperialististen maiden kyky ryöstää globaalia etelää heikkenee jatkuvasti. Tämä uusi aikakausi luo paitsi lisääntyneen muutoksen tarpeen, myös uusia mahdollisuuksia sen saavuttamiseksi. Tarvitaan vahva ja kurinalainen kommunistinen puolue, joka kykenee paitsi murtamaan porvariston rakentamat ideologiset muurit työväenluokan objektiivisten etujen mystifioimiseksi, myös tuomaan esiin tovereita, jotka kykenevät rakentamaan vaihtoehdon, joka turvaa työväenluokan edut. Tällaisen vaihtoehdon viitekehystä kehitetään ja sille annetaan uutta energiaa puoluekokouksissa. Sosialistinen vaihtoehto vaatii myös kansainvälisiä yhteyksiä ja solidaarisuutta.

Yhdysvaltojen ja Tanskan hallitusten viimeaikaiset toimet ja juonittelut Grönlannin militarisoimiseksi entisestään ja Grönlannin kansan ankkuroimiseksi rappeutuvaan yksinapaiseen maailmanjärjestykseen ovat konkreettinen esimerkki siitä, miksi tämä on välttämätöntä. Tanskan media on paisunut kiivaasti vähättelemään maidemme välistä uusinta sopimusta ja esittänyt sen vain samanlaisena. Uusi sopimus on kuitenkin laadullisesti erilainen kuin vuoden 1951 sopimus. Se ei ainoastaan luo oikeudellista kehystä, joka sitoo Grönlannin entistä enemmän Yhdysvaltojen imperialismiin, vaan se myös uhkaa estää Grönlannin itsenäisen kehityksen mahdollisuudet, jotka avautuvat nousevan moninapaisen maailmanjärjestyksen myötä.

Vaikka Yhdysvaltain hallitus on ainoa hallitus, joka uhkaa Tanskaa taloudellisesti ja sotilaallisesti, hallituksemme ja sen media esittävät edelleen Venäjän ja Kiinan uhkina turvallisuudellemme ja vaativat, että meidän on valmistauduttava sotaan. Tämä on tasoittanut tietä Tanskan hallitukselle, vasta toisen kerran nykyaikaisessa Tanskan historiassa, sallia ulkovallan perustaa pysyvän sotilaallisen läsnäolon Tanskan alueelle. Viimeisin vastaava repeämä Tanskan itsemääräämisoikeuteen tapahtui sosiaalidemokraattien johtaman yhteistyöha-

Jatkuu viereisellä palstalla

Mitä asiantuntijat todella tiesivät?

Ylen pääuutislähetys tiesi eilen (15.10.2026) kertoa, että Hampurissa on alkanut oikeudenkäynti Nord Stream -kaasuputkien räjäyttämisestä syytettyä ukrainalaisupseeria vastaan. Suurelle osalle suomalaisista uutisen täytyi olla yllätys, niin erilainen kuva meille tapahtumien kulusta on annettu. Todennäköisten syyllisten osoittelu alkoi jo syyskuussa 2022.

Silloin Yle otsikoi, ettei syyllisestä ollut asiantuntijoiden mukaan juuri epäilyä. Professori Veli-Pekka Tynkkynen julisti: ”Kaikki tietävät, että kyse on Venäjästä, mutta Venäjä ei itse sitä tunnusta.” Iltalehden Lauri Nurmi arvioi venäläisten todennäköisesti räjäyttäneen putket. Entinen tiedustelupäällikkö Pekka Toveri tulkitsi tapahtuman Venäjän varoituksek-si lännelle.

Mutta mitä he todella tiesivät?

Eivät juuri mitään. Julkisesti esitetty näyttö ei tunnistanut räjäyttäjää. Sen sijaan isku sopi asiantuntijoiden käsitykseen Venäjän toimintatavasta. Tulkinnan auktorisoitu uskottavuus alkoi korvata puuttuvaa todistusaineistoa. Vielä toukokuussa 2023 Jyri Hännisen ja muiden toimittajien Yle-juttu nosti esiin venäläisalusten liikkeet räjähdyspaikkojen lähellä. Haastateltu asiantuntija piti havaintoja näyttönä Venäjän syyllisyydestä.

Nyt olisi tilinteon paikka.

Uuden epäillyn uutisointi ei vastaa siihen, miksi aiemmasta oltiin niin varmoja. Eikä uuden epäillyn uutisointi korjaa mitään niistä toimituksellisista virheistä, joita kuluneiden neljän vuoden aikana on tehty.

Meillä on toistuvasti muistutettu, että länsimaiset toimitukselliset prosessit pitävät huolen siitä, että totuus lopulta tulee esiin. Tapaus Nord Stream ei tue tätä päätelmää. Vaikka syyttäjän syyte tulisi lopulta toteennäytetyksi, suuren yleisön käsityksiin se tuskin enää vaikuttaa. Maito on jo kaatunut.

Erkki Laukkanen, Mäntsälä
FB 16.10.2026

Kuka sanoi ja mitä?

Tein vielä yhteenvedon otsikolla Kuka sanoi mitä Nord Streamista? Hakukone jakoi ne kolmeen luokkaan Venäjän syyllisyyttä koskevan varmuuden mukaan. Tällaista siis oli ”asiantuntemus” heti räjäytyksen jälkeen. Aika tutuiksi tulleita nimiä, eikö totta?

Vahvoja Venäjä-tulkintoja:

• **Veli-Pekka Tynkkynen**, professori, Yle 27.9.2022: ”Kaikki tietävät, että kyse on Venäjästä, mutta Venäjä ei itse sitä tunnusta.”

• **Hanna Smith**, Hybridiosaamiskeskuksen tutkimusjohtaja, Yle 28.9.2022: piti Venäjää hyvin todennäköisenä tekijänä ja arvioi, ettei muita hyötyjiä ollut.

• **Mika Aaltola,** UPI johtaja, Twitter 29.9.2022, Verkkouutisten lainaamana: puhui oman kaasuputken räjäyttämisestä käsitellessään Venäjän toimintaa. Lausumassa tekijyyttä ei esitetty ehdollisena.

• **Risto E. J. Penttilä**, Nordic West Officen toimitusjohtaja, Ylen A-Talk 29.9.2022: tulkitsi räjähdykset Putinin yllätykseksi, jolla Moskova palautti otettaan tapahtumista. Ylen verkkokoosteessa lausuntoon ei sisältynyt tekijyyttä koskevaa varausta.

• **Jarno Limnéll**, kyberturvallisuuden työelämäprofessori, Verkkouutiset 28.9.2022: piti Venäjän provokaatiota todennäköisenä ja arvioi merkkien viittaavan vahvasti Venäjään.

• **Pekka Toveri,** entinen tiedustelupäällikkö, MTV 28.9.2022 referoimassa somejulkaisussa: tulkitsi tapahtuman Venäjän toiminnaksi ja varoitukseksi lännelle.

• **Lauri Nurmi,** Iltalehden toimittaja, 27.9.2022: näkökulmakirjoituksen otsikko oli ”Venäläiset todennäköisesti räjäyttivät Nord Streamit – vaarassa ovat myös suomalaiset energiaverkot”.

Venäjään viittaavia arvioita ja epäilyjä varauksineen:

• **Minna Ålander,** UPI tutkija, Yle 27.9.2022: kohdisti epäilykset Venäjään, mutta tunnusti vahvistetun tiedon puuttuvan.

• **Ilmari Käihkö,** sotatieteiden dosentti, Yle 28.9.2022: katsoi Venäjällä olevan suurimman motiivin, mutta korosti, ettei tekijää tiedetty varmasti.

• **Jukka Savolainen**, Hybridiosaamiskeskuksen verkostojohtaja, Yle 28.9.2022: arvioi operaation mahdollisten seurausten palvelevan Venäjän etua. Tekijä todettiin tuntemattomaksi.

• **Sinikukka Saari**, UPI johtava tutkija, Ylen A-Talk 29.9.2022: pohti Venäjän pyrkimystä siirtää lännen huomio Ukrainasta. Verkkokoosteessa ei ollut hänen suoraa arviotaan tekijyyden todennäköisyydestä.

• **Antti Häkkänen,** puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, 28.9.2022: kohdisti epäilyä Venäjään ja katsoi johtopäätöksiä voitavan tehdä puutteellisillakin todisteilla.

• **Jussi Halla-aho**, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, Yle 28.9.2022: sanoi katseiden kääntyvän itään, mutta korosti tiedon puuttumista ja kutsui motiivipohdintaansa spekuloinniksi.

Kaikki eivät nimenneet syyllistä:

• **Arkady Moshes**, UPI ohjelmajohtaja, Yle 2.10.2022: ”En kommentoi, koska en tiedä kuka se oli.”

jatkoa viereiseltä palstalta ...

luisen hallituksen aikana natsimiehityksen aikana. Kamppailumme ovat siis konkreettisesti yhteydessä toisiinsa. Siksi toivomme, että kongressinne osallistuu sellaisen kyvykkään ja kurinalaisen puolueen rakentamiseen, jota tarvitaan kohtaamaan ja voittamaan meitä kaikkia kohtaavat ristiriidat. Odotamme innolla kuulevamme kongressinne tuloksista.

Tanskan kommunistinen puolue